

4. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οδηγός Εκπαιδευτικού Γ' Γυμνασίου

Θεματική Ενότητα 4: Δημιουργία Ενεργού Πολίτη

Οικιακή Οικονομία – Αγωγή Υγείας

Οδηγός Εκπαιδευτικού Γ΄ Γυμνασίου

Συγγραφή/Ηλεκτρονική σελίδωση:	Αργυρώ Καζέλα, Βασιλική Λουκαΐδου Καθηγήτριες Οικιακής Οικονομίας – Αγωγής Υγείας
Εποπτεία:	Εύα Νεοφύτου Επιθεωρήτρια Οικιακής Οικονομίας – Αγωγής Υγείας
Γλωσσική Επιμέλεια:	Πετρίδης Παναγιώτης Στυλιανού Αρετή Λειτουργοί Υ.Α.Π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Δείκτες επιτυχίας – Δείκτες επάρκειας	3
2. Βασικές επισημάνσεις υλοποίησης δραστηριοτήτων της ενότητας 4: «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις»	7
3. Μέθοδοι διδασκαλίας – Τεχνικές ομαδικής εργασίας	12
4. Θεωρητικό υπόβαθρο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα	19
5. Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια, Βιβλία και Ιστοσελίδες.....	23
6. Προτεινόμενες δραστηριότητες ανά υποενότητα.....	25
6.1 Εισαγωγή στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.....	25
6.2 Στερεότυπα – Ρατσισμός – Διακρίσεις - Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.....	56
6.3 Ισότητα των φύλων.....	87
6.4 Διαφορετικότητα λόγω αναπηρίας	96
6.5 Πολιτότητα - Ιδιότητα του πολίτη	107
6.6 Αναλαμβάνοντας Δράση - Μεταφέροντας τα Ανθρώπινα Δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης	120
7. Προτεινόμενες ταινίες και οπτικοακουστικό υλικό που αφορούν στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.....	130
8. Τα κείμενα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	132
9. Ημερολόγιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....	145
9.1 Παγκόσμιες Μέρες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	146
10 Χρήσιμες συνδέσεις.....	149
Βιβλιογραφία	154

1. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Η ενότητα **4: «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις»** του Οδηγού Εκπαιδευτικού της Γ΄ Γυμνασίου περιλαμβάνει ενδεικτικές δραστηριότητες, οι οποίες ικανοποιούν τους δείκτες επιτυχίας της Θεματικής Ενότητας 3: **Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού** καθώς και της Θεματικής ενότητας 4: **Δημιουργία Ενεργού Πολίτη** του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας.

Συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες δραστηριότητες και εισηγήσεις αφορούν, κυρίως, τους δείκτες επιτυχίας των αντίστοιχων υποενοτήτων:

3.3: Διαπολιτισμικότητα - Αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας, 4.3: Δικαιώματα και Υποχρεώσεις.

Η εφαρμογή δραστηριοτήτων στην ενότητα **4: «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις»**, στοχεύει περισσότερο στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων, στην υιοθέτηση αξιών και προτύπων σεβασμού και συνεργασίας και λιγότερο σε γνωστικούς στόχους. Παρ' όλα αυτά οι μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με έννοιες όπως αυτές της αναγνώρισης, της αποδοχής, του σεβασμού, της ισότητας, της διαφορετικότητας και διαπολιτισμικότητας, της διεκδίκησης Δικαιωμάτων και υποχρεώσεων οι οποίες αναφέρονται και αναλύονται και σε άλλες θεματικές ενότητες του Οδηγού Εκπαιδευτικού και στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου.

Είναι σημαντικό, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι οι περισσότερες ενδεικτικές προτεινόμενες δραστηριότητες της ενότητας αυτής, υλοποιούν και παράλληλα δείκτες επιτυχίας άλλων θεματικών ενοτήτων του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας (ΠΣΑΥ), όπως για παράδειγμα:

1.1 Ανάπτυξη και Εξέλιξη Εαυτού

1.2 Συναισθηματική Εκπαίδευση και Αυτοεκτίμηση

1.3 Αξίες ζωής

3.1.Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

3.2 Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σχέσεων

4.2 Οικονομική και Επαγγελματική Αγωγή

Θεματική Ενότητα 3: Δημιουργία και Βελτίωση Κοινωνικού Εαυτού

Υποενότητα 3.3: Διαπολιτισμικότητα - Αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας

Υποενότητα	3.3 Διαπολιτισμικότητα - Αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας
Δείκτες Επιτυχίας Οι μαθητές/τριες:	Δείκτες Επάρκειας
<p>Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη, σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έννοιες: πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός • Αιτίες ρατσισμού • Συνέπειες ρατσισμού<ul style="list-style-type: none"> ➢ Περιθωριοποίηση ατόμων και ομάδων λόγω της διαφορετικότητάς τους ➢ Άσκηση διαφόρων μορφών βίας κατά ατόμων ή ομάδων λόγω της διαφορετικότητάς τους • Ομάδες ή άτομα που υφίστανται ρατσισμό, διακρίσεις, κοινωνικό αποκλεισμό και σεξισμό λόγω της διαφορετικότητάς τους στη βάση του φύλου, της εθνικότητας, της εμφάνισης, της θρησκείας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ηλικίας, της καταγωγής, της γλώσσας, της κουλτούρας, της αναπηρίας, της οικονομικής κατάστασης. • Ορισμός στερεοτύπου • Αποδόμηση στερεοτύπων για άτομα/ομάδες • Αποδοχή της διαφορετικότητας

Θεματική Ενότητα 4: Δημιουργία Ενεργού Πολίτη

Υποενότητα 4.3 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Υποενότητα	4.3 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις
Να συνεργάζονται εφαρμόζοντας τις δημοκρατικές αρχές και να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης απόφασης για θέματα που τους αφορούν, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα ευθύνες για την εύρυθμη λειτουργία της τάξης και του σχολείου τους	
Δείκτες Επιτυχίας Οι μαθητές/τριες:	Δείκτες Επάρκειας
Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων • Χαρακτηριστικά των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων<ul style="list-style-type: none"> ➢ «καθολικά», «οικουμενικά» ➢ «αναπαλλοτρίωτα», «αναφαίρετα ➢ «αδιαίρετα», «αλληλεξαρτώμενα» και «αλληλοσχετιζόμενα» • Κατηγορίες Δικαιωμάτων (αστικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά, πολιτισμικά και αναπτυξιακά) • Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα • Προσωπικότητες που υπερασπίστηκαν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα • Περίληψη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού • Νομοθεσία της Κύπρου για την υπεράσπιση των Δικαιωμάτων του παιδιού • Τρόποι προστασίας των παιδιών σε περίπτωση καταπάτησης των Δικαιωμάτων τους • Σχέση ανάμεσα στα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις των εφήβων • Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Φορείς και Οργανισμοί που μάχονται για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα όλου του κόσμου • Κυβερνητικές Υπηρεσίες, Οργανισμοί και Φορείς στην Κύπρο που ασχολούνται με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάδια εφαρμογής σχεδίου δράσης¹
--	---

---

¹ Βήματα υλοποίησης σχεδίου δράσης: 1. Εντοπισμός του προβλήματος, 2. Ανάλυση του προβλήματος στις διαστάσεις του-συλλογή δεδομένων, 4. Προτερήματα και μειονεκτήματα της κάθε λύσης, 5. Επιλογή και εφαρμογή της προτεινόμενης λύσης, 6. Παρακολούθηση και αξιολόγηση.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 4: «ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ»

- ❖ Η εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, είναι εκπαίδευση σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και υπέρ αυτών. Σκοπός είναι, μέσα από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων να βοηθηθούν οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και να αισθάνονται ότι αυτά είναι σημαντικά και πρέπει να τα σέβονται και να τα υπερασπίζονται.
- ❖ Οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι ενδεικτικές. Η επιλογή των δραστηριοτήτων κάθε υποενότητας εναπόκειται στην κρίση του/της κάθε εκπαιδευτικού, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που έχουν οι μαθητές/τριες, το σχολείο και η τοπική κοινότητα.
- ❖ Οι δραστηριότητες του κεφαλαίου «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις» της Γ΄ Γυμνασίου περιλαμβάνουν διάφορα θέματα όπως είναι: Ανθρώπινα Δικαιώματα παιδιών και ενηλίκων, δημιουργία και ανατροπή στερεοτύπων - προκαταλήψεων, διακρίσεις, ρατσισμός, διαπολιτισμικότητα, ισότητα, αναπηρία, εθελοντισμός, πολιτότητα και ιδιότητα του πολίτη, Υποχρεώσεις των νέων, ενθάρρυνση για εποικοδομητική δράση. Για σκοπούς διευκόλυνσης, το κεφάλαιο «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις» χωρίζεται στις ακόλουθες υποενότητες:
  - [Εισαγωγή στα Ανθρώπινα Δικαιώματα](#)
  - [Στερεότυπα – Ρατσισμός – Διακρίσεις - Διαπολιτισμική Εκπαίδευση](#)
  - [Ισότητα των φύλων](#)
  - [Διαφορετικότητα λόγω αναπηρίας](#)
  - [Πολιτότητα - Ιδιότητα του πολίτη](#)
  - [Αναλαμβάνοντας Δράση - Μεταφέροντας τα Ανθρώπινα Δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης](#)
- ❖ Επαφίεται στην κρίση του/της εκπαιδευτικού κατά πόσο θα δώσει έμφαση σε συγκεκριμένο θέμα. Τα προτεινόμενα εγχειρίδια περιλαμβάνουν εκπαιδευτικό υλικό και διδακτικές προτάσεις για όλα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ξεχωριστά.
- ❖ Τα προτεινόμενα Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια είναι σημαντικά και απαραίτητα για περαιτέρω μελέτη και εμπάθунση στη φιλοσοφία της εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.
- ❖ Οι προτεινόμενες δραστηριότητες προσφέρουν στους/στις μαθητές/τριες τη δυνατότητα απόκτησης γνώσεων, καλλιέργειας δεξιοτήτων

και υιοθέτησης στάσεων, τα οποία θα αποτελέσουν απαραίτητα εφόδια τόσο στην παρούσα όσο και στην μελλοντική τους πορεία.
Συγκεκριμένα:

Γνώσεις

Οι μαθητές/τριες:

- αντιλαμβάνονται την ύπαρξη Διεθνών Συμβάσεων και Κειμένων που αφορούν στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα οποία παρέχουν πρότυπα συμπεριφοράς για την οικογένεια, το σχολείο, την κοινότητα και τον ευρύτερο κόσμο.
- γνωρίζουν τους βασικούς Διεθνείς και Τοπικούς Οργανισμούς, Κυβερνητικούς και μη Κυβερνητικούς, που αγωνίζονται για την εξασφάλιση των ίσων Δικαιωμάτων.
- αναγνωρίζουν το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι ερμηνείας και βίωσης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, παρόλο που είναι οικουμενικά, καθολικά και αναπαλλοτρίωτα.
- επιπρόσθετα αναγνωρίζουν ότι εκτός από τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που έχει ο κάθε άνθρωπος, έχει και την υποχρέωση να σέβεται τα Δικαιώματα των άλλων, καθώς και να αντιλαμβάνεται τις συνέπειες της παραβίασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων .

Δεξιότητες

Οι μαθητές/τριες:

- αποκτούν **δεξιότητες** που θα τους επιτρέψουν να συμμετέχουν σε μια δημοκρατική κοινωνία και να συμβάλουν στη δημιουργία και στην εμπέδωση μιας κουλτούρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Να καταστεί, δηλαδή, ο σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στάση και τρόπος ζωής των μαθητών/τριών-πολιτών και αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς τους. Μερικές σημαντικές δεξιότητες που καλλιεργούνται είναι η ενεργή ακρόαση και η σωστή επικοινωνία, η κριτική σκέψη (να μπορούν να ξεχωρίζουν μεταξύ ενός γεγονότος και μιας άποψης, να αναγνωρίζουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, καθώς και τα παραπλανητικά μηνύματα) η συνεργασία, η συναίνεση, η επίλυση προβλημάτων, η προσωπική έκφραση κ.λπ.

Στάσεις

- Οι αξίες, **στάσεις** και συμπεριφορές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι άυλα στοιχεία που εκφράζονται, κυρίως, μέσα από τις ενέργειες των ανθρώπων. Οι μαθητές/τριες θα αναπτύσσουν σεβασμό για τον εαυτό τους και προς τους άλλους, θα αναγνωρίζουν την προσωπική αίσθηση ευθύνης για τις ενέργειές τους και θα μαθαίνουν να εκτιμούν τη διαφορετικότητα. Επίσης, θα

αντιλαμβάνονται ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι αναφαίρετο δικαίωμα για όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως των κοινωνικών, πολιτισμικών, γλωσσικών ή των θρησκευτικών διαφορών. Η εφαρμογή μίας από τις προτεινόμενες δράσεις συμβάλλει, επίσης, στην ανάπτυξη μίας κουλτούρας για σχολική βελτίωση ή και βελτίωση της κοινωνίας.

- ❖ Η ενότητα αυτή αρχίζει με την θέσπιση ή την υπενθύμιση των κανόνων και των προϋποθέσεων του μαθήματος. Οι μαθητές/τριες επιλέγουν τους δικούς τους κανόνες αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού και τους υπογράφουν υπό μορφή Συμβολαίου Συνεργασίας. Ο/Η εκπαιδευτικός φροντίζει να βρίσκονται σε κοινή θέα μέσα στην αίθουσα Οικιακής Οικονομίας και ανατρέχει σε αυτούς ανά πάσα στιγμή.

Παραδείγματα βασικών κανόνων που διέπουν το Συμβόλαιο

- Τηρούμε εχεμύθεια.
  - Αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τη δική μας μάθηση.
  - Σεβόμαστε τον εαυτό μας και τους άλλους.
  - Ακούμε τον/την άλλο/η όταν μιλάει (δεν μιλάμε όταν μιλά άλλος).
  - Σεβόμαστε και εκτιμούμε τη διαφορετικότητα.
  - Συζητάμε με ευγένεια όλες τις ιδέες και τις απόψεις που εκφράζονται, χωρίς να κάνουμε προσωπικές επιθέσεις, ούτε να γελάμε με αυτά που λένε οι άλλοι.
  - Έχουμε το δικαίωμα να μη μιλήσουμε.
  - Αρχίζουμε και τελειώνουμε στην ώρα μας.
-
- ❖ Συστήνεται να χρησιμοποιούνται ποικίλες μέθοδοι διδασκαλίας από τον/την εκπαιδευτικό και η προσαρμογή των δραστηριοτήτων να γίνεται ανάλογα με το επίπεδο ικανοτήτων και αναγκών των μαθητών/τριών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ίση συμμετοχή όλων. Χρειάζεται ιδιαίτερη ευαισθησία στις περιπτώσεις των παιδιών με αναπηρία. Όταν υπάρχει παιδί στην τάξη με αναπηρία ή κάποια ιδιαιτερότητα, η δραστηριότητα θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα από τον/την εκπαιδευτικό και όχι από το παιδί.
  - ❖ Ο/Η εκπαιδευτικός αρχίζει από τα όσα ήδη ξέρουν οι μαθητές/τριες, από τις γνώσεις, τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες τους και από αυτή τη βάση τους βοηθά να καταστούν ικανοί, ώστε οι ίδιοι να αναζητήσουν και να ανακαλύψουν νέες ιδέες και βιώματα.
  - ❖ Στόχος των περισσότερων δραστηριοτήτων είναι η ενθάρρυνση για συνεργασία και η συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών στην τάξη. Για αυτόν τον λόγο χρειάζεται να δίνονται σαφείς οδηγίες, ώστε να διασφαλίζεται η κατανόηση από όλους, να χρησιμοποιούνται ανοικτές

ερωτήσεις έτσι ώστε να δίνεται η ευκαιρία σε πολλούς να εκφράσουν τις απόψεις τους και ακόμη να οργανώνεται η εργασία σε ομάδες και να ανατίθενται διάφοροι ρόλοι και αρμοδιότητες με αποτέλεσμα να εξασφαλίζεται η εμπλοκή όλων των μελών της ομάδας. Συστήνεται επίσης να χρησιμοποιούνται φράσεις, λέξεις και γλώσσα που είναι γνώριμα στην ομάδα και να εξηγούνται λέξεις που το νόημά τους δεν είναι πλήρως κατανοητό.

- ❖ Συστήνεται η εφαρμογή της Συνεργατικής Μεθόδου η οποία προάγει την υψηλή απόδοση και τη μεγάλη παραγωγικότητα, τις καλύτερες σχέσεις φροντίδας, υποστήριξης και εμπιστοσύνης και την καλύτερη ψυχολογική διάθεση, κοινωνικότητα και αυτοπεποίθηση.
- ❖ Μέσα από τη συμμετοχή οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν διάφορες δεξιότητες, όπως αυτές της λήψης αποφάσεων, της ακρόασης (μαθαίνουν να ακούνε), της ενσυναίσθησης και του σεβασμού για τους άλλους, καθώς και της ανάληψης της ευθύνης για τις δικές τους αποφάσεις και δράσεις. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι διευκολυντικός, είναι δηλαδή ο ρόλος εκείνου που «βοηθά» ή «διευκολύνει» τη συμμετοχή των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία.
- ❖ Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να μετατρέψουν τις γνώσεις τους σε απλές αλλά ουσιαστικές δράσεις που να αναδεικνύουν την απόρριψη της αδικίας, της ανισότητας και της παραβίασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- ❖ Αποφεύγονται εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού οι «έτοιμες» θεωρίες και λύσεις. Στόχος είναι η ανάπτυξη της κριτικής ματιάς των μαθητών/τριών για τα κοινωνικά δρώμενα, βασιζόμενοι/ες σε αντικειμενικές πληροφορίες και στις προσωπικές απόψεις. Μόνο τότε οι μαθητές/τριες θα μπορούν να εστιάσουν προσεκτικά και με ευαισθησία σε θέματα διαφορετικότητας.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευτικός υπενθυμίζει στους/στις μαθητές/τριες το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της άποψης ή της διαφωνίας με κάποιο άλλο άτομο, χωρίς να επικρίνουν ή να καταφεύγουν σε προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Η εχεμύθεια, η εμπιστευτικότητα και ο σεβασμός είναι στοιχεία απαραίτητα για τη λειτουργική πλαισίωση του μαθήματος. Υπενθυμίζεται στον/στη μαθητή/τρια το «δικαίωμα πάσου» σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν επιθυμεί να μιλήσει.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευτικός αποτελεί παράδειγμα ευγένειας, διακριτικότητας και τήρησης δημοκρατικών διαδικασιών. Φροντίζει ώστε να μη δημιουργούνται καταστάσεις πόλωσης ανάμεσα στα δύο φύλα.
- ❖ Ο/Η εκπαιδευτικός φροντίζει ώστε να μην εκτίθενται προσωπικά δεδομένα των παιδιών ή των οικογενειών τους και αποφεύγει να ζητά συνειδητά από τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν στην ολομέλεια της τάξης προσωπικά βιώματα. Χρησιμοποιούνται τεχνικές που αποπροσωποποιούν καταστάσεις και εξασφαλίζουν την ιδιωτικότητα όλων (π.χ. σενάρια, υπόδυση ρόλων, σκίτσα, εικόνες, φιγούρες, ταινίες, μουσική κ.λπ.).
- ❖ Στις περιπτώσεις που πραγματοποιείται δραστηριότητα με υπόδυση ρόλων, δίνεται επαρκής χρόνος στους/στις μαθητές/τριες να ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα και, αν είναι δυνατό, να βγουν από τον ρόλο τους πριν συζητήσουν τι συνέβη και τι εισέπραξαν από

την δραστηριότητα. Αφιερώνεται χρόνος στο τέλος κάθε δραστηριότητας, ώστε οι μαθητές/τριες να μιλήσουν για όσα έμαθαν και για το πώς θεωρούν ότι αυτά να σχετίζονται με την καθημερινότητά τους, τη ζωή τους στο σχολείο, την κοινότητά τους και τον ευρύτερο κόσμο. Προτείνεται ο/η εκπαιδευτικός να επιχειρήσει τη διαδικασία της ανασκόπησης/αναστοχασμού και της αξιολόγησης μέσα από την εξής αλληλουχία ερωτήσεων προς τα μέλη της ομάδας:

- Τι συνέβη κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας και πώς ένιωσαν;
- Τι έμαθαν για τον εαυτό τους;
- Τι έμαθαν για τα ζητήματα που σχετίζονται με τη δραστηριότητα;
- Πώς μπορούν να προχωρήσουν και να χρησιμοποιήσουν αυτά που έμαθαν;

Με τη βοήθεια του αναστοχασμού, οι μαθητές/τριες συνθέτουν τη γνώση τους και αποφασίζουν ποια θα είναι η άποψή τους για το ζήτημα που συζητήθηκε στην τάξη. Συστήνεται η μάθηση να εκτείνεται έξω από την τάξη - στην αυλή του σχολείου, κατά τη διάρκεια των άλλων μαθημάτων, στην οικογένεια και στην κοινωνία, ενθαρρύνοντάς τους/τις μαθητές/τριες να εφαρμόζουν στην πράξη την καινούργια άποψη αλλά και να αναλάβουν κοινωνική δράση.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η συμμετοχική αλληλεπιδραστική μεθοδολογία εμπλέκει πλήρως τους/τις μαθητές/τριες στη μαθησιακή διαδικασία. Μαζί με τους εκπαιδευτικούς τους, γίνονται ενεργοί εξερευνητές του κόσμου γύρω τους και όχι παθητικοί δέκτες. Αυτή η μεθοδολογία είναι ιδιαίτερα κατάλληλη όταν εξετάζονται ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπου υπάρχουν συχνά πολλές και διαφορετικές απόψεις σχετικά με ένα θέμα, παρά μία «σωστή» απάντηση. Η συμμετοχική μεθοδολογία, σύμφωνα με τους εκπαιδευτές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, είναι ο πιο αποτελεσματικός και ο πιο ισχυρός τρόπος για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στάσεων και γνώσεων, τόσο στα παιδιά όσο και στους ενήλικες. Πιο κάτω παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία της ενότητας:

Καταιγισμός ιδεών

Ο καταιγισμός ιδεών είναι ένας τρόπος εισαγωγής ενός νέου θέματος, ενθάρρυνσης της δημιουργικότητας και παραγωγής ιδεών. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων ή για την απάντηση ερωτήσεων.

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτικός αποφασίζει το θέμα, στο οποίο θα εστιάσει, και το διατυπώνει με μία ερώτηση που να μπορεί να δεχτεί πολλές απαντήσεις.
- Γράφει κάπου την ερώτηση, έτσι ώστε να τη βλέπουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες.
- Ζητά από όλους/ες να συμβάλουν με τις ιδέες τους και τις καταγράφει ώστε να είναι ορατές από όλους, π.χ. στον πίνακα. Θα πρέπει να είναι διατυπωμένες μονολεκτικά ή σε μικρές φράσεις.
- Η διαδικασία σταματά, όταν εξαντλούνται οι ιδέες.
- Ακολούθως, προχωρεί σε προτάσεις και γίνεται σχολιασμός.

Τι να προσέξει ο/η εκπαιδευτικός:

- Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να καταγράφει ΟΛΕΣ τις νέες προτάσεις.
- Κανείς δεν πρέπει να κάνει σχόλια ή να επικρίνει ό,τι γράφεται μέχρι το τέλος της διαδικασίας ή να επαναλαμβάνει κάτι που έχει ήδη ειπωθεί.
- Ενθαρρύνεται η συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών.
- Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει τις δικές του/της ιδέες, μόνο αν είναι απαραίτητο να ενθαρρύνει την ομάδα.

- Εάν μία πρόταση είναι ασαφής, ζητά διευκρινίσεις.

Τοιχοκόλληση

Η τοιχοκόλληση είναι μία μορφή καταγιγισμού ιδεών. Οι μαθητές/τριες γράφουν τις ιδέες τους σε μικρά κομμάτια χαρτί (λ.χ. «Post-it») και τα κολλούν στον τοίχο. Τα πλεονεκτήματα της μεθόδου είναι ότι επιτρέπει σε όλους/λες να σκεφτούν ήρεμα μόνοι/ες τους, προτού επηρεαστούν από τις ιδέες των άλλων και να παραθέσουν απόψεις που ίσως να μην ένιωθαν άνετα να τις αναφέρουν μπροστά στους/στις συμμαθητές/τριες τους. Τα χαρτάκια μπορούν να αναδιαταχθούν για να ομαδοποιηθούν οι ιδέες.

Συζήτηση

Οι συζητήσεις αποτελούν ένα καλό τρόπο για να παρουσιάσουν ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες τις απόψεις τους στα διάφορα θέματα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό στην εκπαίδευση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς, πέρα από το να έχουν γνώση των γεγονότων, οι μαθητές/τριες θα πρέπει και να διερευνήσουν και να αναλύσουν τα ζητήματα από μόνοι τους. Τα ειδησεογραφικά κείμενα, οι αφίσες και οι μελέτες περίπτωσης είναι χρήσιμα εργαλεία διέγερσης της συζήτησης. Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές/τριες να αρχίσουν ρωτώντας τους/τες «τι νομίζετε σχετικά με το .....;».

Ομάδες ψιθύρου

Μία χρήσιμη μέθοδος σε περίπτωση που δεν προκύπτουν ιδέες από τη συζήτηση του συνόλου της ομάδας. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά να συζητηθούν τα θέματα σε ζευγάρια για ένα-δύο λεπτά και έπειτα να μοιραστούν τις ιδέες τους με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Σύντομα θα δημιουργηθεί μία ατμόσφαιρα που θα «βράζει» από συζητήσεις και οι μαθητές/τριες θα είναι γεμάτοι/ες ιδέες.

Εργασία σε μικρές ομάδες

Η εργασία σε μικρότερες υποομάδες διαφοροποιείται από την εργασία σε μεγαλύτερη ομάδα. Είναι μία μέθοδος που ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων και βοηθά στην ανάπτυξη συνεργατικού πλαισίου. Το μέγεθος των μικρών ομάδων θα εξαρτηθεί από πρακτικές παραμέτρους, όπως ο αριθμός του συνόλου των παρόντων και ο διαθέσιμος χώρος. Μία μικρή ομάδα μπορεί να αποτελείται από 2 ή 3 άτομα, αλλά δουλεύει καλύτερα με 6 ως 8. Η δουλειά σε μικρές ομάδες μπορεί να διαρκέσει 15 λεπτά, μία ώρα ή και μία μέρα, ανάλογα με το έργο. Σπάνια είναι παραγωγικό το να λέει ο/η εκπαιδευτικός απλώς στην ομάδα να «συζητήσει το θέμα». Όποιο και αν είναι το θέμα, είναι βασικό να το έχει προσδιορίσει σαφώς, και η ομάδα να προσηλώνεται στην εργασία έχοντας έναν στόχο που απαιτεί ανατροφοδότηση από όλα τα μέλη της. Για παράδειγμα, να ανατεθεί στην ομάδα ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή ένα ερώτημα προς επίλυση ή απάντηση.

Κατάταξη

Αυτή είναι μία χρήσιμη μέθοδος, όταν ο/η εκπαιδευτικός επιθυμεί να δώσει πληροφορίες ή να ξεκινήσει μία εστιασμένη συζήτηση σε μικρές ομάδες. Θα χρειαστεί να ετοιμάσει μία σειρά με κάρτες δηλώσεων για κάθε μικρή ομάδα. Θα πρέπει να υπάρχουν 9 κάρτες σε κάθε σειρά. Ο/Η εκπαιδευτικός προετοιμάζει 9 σύντομες, απλές προτάσεις, που να σχετίζονται με το θέμα που θέλει να συζητηθεί και γράφει από μία σε κάθε κάρτα. Οι ομάδες συζητούν τις προτάσεις και έπειτα τις αξιολογούν με σειρά σημαντικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει σε σχήμα κλίμακας ή διαμαντιού. Στην κατάταξη κλίμακας, η πιο σημαντική πρόταση τοποθετείται στην κορυφή, η επόμενη πιο σημαντική κάτω από αυτήν κ.ο.κ. μέχρι τη λιγότερο σημαντική που τίθεται στη βάση.

Στην κατάταξη διαμαντιού, τα μέλη της ομάδας συζητούν και αποφασίζουν ποια είναι η πιο σημαντική πρόταση, έπειτα οι δυο πιο σημαντικές, έπειτα οι τρεις προτάσεις μέσης σημαντικότητας κ.ο.κ., με τον τρόπο που φαίνεται στο διάγραμμα. Επειδή σπάνια τα θέματα είναι σαφώς διακριτά, η κατάταξη διαμαντιού είναι πιο πρόσφορη. Είναι λιγότερο «τελεσίδικη» και έτσι πιο αποδεκτή από την ομάδα. Δίνει επίσης περισσότερες δυνατότητες να επιτευχθεί συναίνεση. Μία παραλλαγή της μεθόδου κατάταξης είναι το να γράψει ο/η εκπαιδευτικός 8 προτάσεις και να αφήσει μία κάρτα κενή, ώστε να τη συμπληρώσουν τα μέλη της ομάδας από μόνα τους.

Παιχνίδι ρόλων

Το παιχνίδι ρόλων είναι ένα σύντομο θεατρικό που παίζεται από την ομάδα. Αν και τα άτομα αντλούν από την εμπειρία τους για να παίξουν τον ρόλο, πρόκειται κυρίως για αυτοσχεδιασμό. Στοχεύει στο να ζωντανέψει περιστάσεις ή γεγονότα που είναι ξένα για τους/τις μαθητές/τριες. Τα παιχνίδια ρόλων είναι δυνατόν να βελτιώσουν την κατανόηση μίας κατάστασης και να ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση όσων συμμετέχουν.

- Τα παιχνίδια ρόλων διαφέρουν από τις προσομοιώσεις. Μολονότι και αυτές ενδέχεται να αποτελούνται από μικρά θεατρικά, συνήθως έχουν σενάριο και δεν είναι στον ίδιο βαθμό αυτοσχεδιαστικές.
- Η αξία των παιχνιδιών ρόλων έγκειται στο ότι μιμούνται την πραγματική ζωή. Ίσως εγείρουν ερωτήματα, στα οποία δεν υπάρχει μία απλή απάντηση, για παράδειγμα το κατά πόσο μία συμπεριφορά είναι σωστή. Προκειμένου να αποκτηθεί μεγαλύτερη κατανόηση, μία χρήσιμη τεχνική είναι η αντιστροφή ρόλων.

Τα παιχνίδια ρόλων πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή. Είναι βασικό να δίδεται χρόνος στο τέλος για να βγει ο/η μαθητής/τρια από τον ρόλο. Χρειάζεται σεβασμός στα συναισθήματα των ατόμων και στην κοινωνική δομή της ομάδας. Ένα παιχνίδι ρόλων για άτομα με αναπηρίες λ.χ. θα πρέπει να λάβει υπόψη του ότι ίσως κάποια άτομα από την ομάδα να υποφέρουν τα ίδια από αναπηρίες (που ίσως δεν είναι ορατές) ή να έχουν συγγενείς ή στενούς φίλους με τέτοια προβλήματα. Δεν θα πρέπει να αισθανθούν πληγωμένοι/ες, να υποχρεωθούν να εκτεθούν ή να νιώσουν στο περιθώριο. Εάν κάτι τέτοιο συμβεί, αντιμετωπίστε το με σοβαρότητα (ζητήστε συγγνώμη, υποβάλετε το

θέμα ξανά, αυτή τη φορά ως ένα απλό παράδειγμα κ.τ.ό.). Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει, επίσης, να είναι πολύ προσεκτικός/η γιατί υπάρχει ενδεχόμενο να παρουσιαστούν στερεοτυπικές αντιλήψεις. Τα παιχνίδια δίνουν την ευκαιρία να εσωτερικεύσουν οι μαθητές/τριες τις σκέψεις για τους άλλους, μέσα από την ικανότητα να τους υποδυθούν ή να τους μιμηθούν. Αυτό ταυτόχρονα κάνει και τις δραστηριότητες αυτές τόσο διασκεδαστικές. Ίσως είναι πάντα χρήσιμο ο/η εκπαιδευτικός να θίγει το ζήτημα στη φάση της ανασκόπησης, ρωτώντας «Νομίζετε ότι οι άνθρωποι τους οποίους αναπαραστήσαμε είναι όντως έτσι;». Είναι πάντα εκπαιδευτικά χρήσιμο να ξυπνά στο νου των μαθητών/τριων την ανάγκη για συνεχή κριτική επεξεργασία της πληροφορίας. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να ρωτήσει τους συμμετέχοντες από πού άντλησαν τις πληροφορίες βάσει των οποίων έπλασαν τον χαρακτήρα τους κατ' αυτόν τον τρόπο.

Προσομοιώσεις

Οι προσομοιώσεις μπορούν να νοηθούν ως εκτεταμένα παιχνίδια ρόλων που εμπλέκουν όλα τα μέλη της ομάδας. Ενέχουν τη δυνατότητα βίωσης δύσκολων καταστάσεων αλλά σε μία ασφαλή ατμόσφαιρα. Οι προσομοιώσεις συχνά απαιτούν ένα επίπεδο συναισθηματικής εμπλοκής, το οποίο τις κάνει ισχυρά εργαλεία. Η μάθηση δεν γίνεται μόνο με το μυαλό, αλλά και με τις καρδιές και με τα χέρια. Η ανασκόπηση είναι ιδιαίτερα σημαντική μετά από μία προσομοίωση. Οι παίκτες πρέπει να συζητούν τα συναισθήματά τους, το γιατί επέλεξαν να αναλάβουν τις δράσεις που ανέλαβαν, τις αδικίες που υπέπεσαν στην αντίληψή τους και το πόσο αποδεκτό βρήκαν τον τρόπο με τον οποίο λύθηκαν συγκρούσεις ή προβλήματα. Θα πρέπει να βοηθηθούν στο να παραλληλίζουν αυτό που βίωσαν με καταστάσεις του πραγματικού κόσμου.

Εικόνες: φωτογραφίες, κόμικς, ζωγραφιές, κολάζ

«Μία εικόνα είναι χίλιες λέξεις». Οι οπτικές απεικονίσεις είναι ισχυρά εργαλεία, τόσο για την παροχή πληροφοριών όσο και για τη διέγερση του ενδιαφέροντος. Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να έχει υπόψη, επίσης, ότι μία ζωγραφιά είναι σημαντικό μέσο αυτοέκφρασης και επικοινωνίας, όχι μόνο για εκείνους που ο προτιμώμενος τρόπος σκέψης τους είναι ο οπτικός, αλλά και για όσους δεν έχουν ευχέρεια στην προφορική έκφραση. Ιδέες για δραστηριότητες που χρησιμοποιούν εικόνες και ζωγραφιές, δίνονται στη δραστηριότητα «παιχνίδια εικόνων».

Συμβουλές για μία συλλογή εικόνων

- Οι εικόνες είναι ένα τόσο πολυχρηστικό εργαλείο, που είναι καλό οι εκπαιδευτικοί να έχουν ένα δικό τους απόθεμα. Οι εικόνες μπορούν να συλλεχθούν από αναρίθμητες πηγές, λ.χ. από εφημερίδες, περιοδικά, αφίσες, φυλλάδια, καρτ ποστάλ κ.ά.
- Ο/Η εκπαιδευτικός κόβει εικόνες, τις κολλά σε χαρτί και τις πλαστικοποιεί για να γίνουν πιο ανθεκτικές και ευχάριστες στη χρήση. Η συλλογή θα μοιάζει με σετ, αν όλες οι κάρτες έχουν το ίδιο μέγεθος (το A4 είναι ιδανικό, αλλά και το A5 είναι ικανοποιητικό).
- Ίσως είναι καλό ο/η εκπαιδευτικό να γράψει έναν αριθμό αναφοράς στο πίσω μέρος της εικόνας, ενώ την πηγή, τον πρωτότυπο τίτλο

και άλλες χρήσιμες πληροφορίες κάπου αλλού. Έτσι, εκείνο στο οποίο θα πρέπει κανείς να αντιδράσει θα είναι μόνο η εικόνα και όχι άλλες πληροφορίες σχετικές με αυτήν.

- Όταν ο/η εκπαιδευτικός διαλέγει εικόνες, θα πρέπει να έχει κατά νου να υπάρχει ποικιλία. Πρέπει να σιγουρευτεί ότι υπάρχει αντιπροσώπευση στη βάση του φύλου, της φυλής, της αρτιμέλειας ή της αναπηρίας, της ηλικίας, της εθνικότητας, της κουλτούρας και της υποκουλτούρας. Πρέπει να έχει εικόνες από τον Βορρά, τον Νότο, την Ανατολή και τη Δύση, από τα διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα και τις κουλτούρες. Επίσης, να έχει κατά νου την επίδραση που μπορούν να έχουν οι επιμέρους εικόνες λόγω του μεγέθους και του χρώματός τους στον τρόπο που τις αντιλαμβάνονται οι μαθητές/τριες. Αυτή η παράμετρος μπορεί να διαταράξει αυτή τους την αντίληψη. Θα πρέπει να έχει, λοιπόν, όσο το δυνατόν ένα πιο ομοιογενές σύνολο.

Ταινίες, βίντεο και ραδιοφωνικές εκπομπές

Οι ταινίες, τα βίντεο και οι ραδιοφωνικές εκπομπές είναι ισχυρά εργαλεία στην Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και δημοφιλή στους νέους και στις νέες. Μία συζήτηση ύστερα από ένα φιλμ μπορεί να είναι μία καλή αφετηρία για περαιτέρω δουλειά. Τα μέλη της ομάδας μπορούν να συζητήσουν την αρχική τους αντίδραση στο φιλμ και το πόσο «αληθινό» τους φάνηκε, αν οι χαρακτήρες απεικονίστηκαν ρεαλιστικά ή αν επιχειρήθηκε να προωθηθεί μία συγκεκριμένη πολιτική ή ηθική άποψη.

Εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση, διαδίκτυο

Τα ΜΜΕ αποτελούν καλές πηγές υλικού για συζήτηση. Είναι πάντα ενδιαφέρον να συζητείται το περιεχόμενο και ο τρόπος που αυτό παρουσιάζεται μεροληπτικά και στη βάση στερεοτύπων.

Λήψη φωτογραφιών και παραγωγή ταινιών

Η τεχνολογία της φορητής κάμερας έχει καταστήσει προσιτή τη λήψη φωτογραφιών και βίντεο. Οι εικόνες και οι ταινίες των νέων απεικονίζουν παραστατικά τις απόψεις και τις στάσεις τους και είναι εξαιρετικό υλικό για παρουσίαση. Η χρήση των ψηφιακών παραγωγών για τη δημιουργία προσωπικών ιστοριών και μαρτυριών που καταγράφονται σε κάμερα λειτουργεί αποδεδειγμένα πλέον ως μέσο κατάργησης διαχωριστικών ορίων και προκαταλήψεων. Δίνει τη δυνατότητα για «πρόσωπο με πρόσωπο» συνομιλία σε ανθρώπους που δεν θα την είχαν διαφορετικά, προκειμένου αυτοί να μοιραστούν ό,τι είναι σημαντικό για τους ίδιους καθώς και εικόνες από τη ζωή τους.

Συνέντευξη

Κατά τη διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ψάξει να βρει σε βιβλία το γράμμα του νόμου, αλλά για να βρει συγκεκριμένα παραδείγματα Δικαιωμάτων στην πράξη μπορεί να κοιτάξει τριγύρω, στις δικές μας κοινωνίες. Για παράδειγμα, εάν η τάξη μελετά τα Δικαιώματα του παιδιού, οι γονείς τους και οι γιαγιάδες και οι παππούδες τους θα είναι μία σημαντική πηγή πληροφοριών για το πώς οι ζωές των παιδιών έχουν αλλάξει με την πάροδο των χρόνων.

Οι συνεντεύξεις είναι ένας καλός τρόπος για να «μεταφερθεί» η ευρύτερη κοινωνία στο σχολείο, για να συνδεθεί η μελέτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με την πραγματική ζωή και, επίσης, για να βελτιωθούν οι δεξιότητες των μαθητών στην αντιμετώπιση διάφορων ανθρώπων.

Project (Σχέδια Εργασίας)

Project (Σχέδιο Εργασίας) ονομάζεται η ανεξάρτητη έρευνα θεμάτων από τους/τις μαθητές/τριες για μία εκτεταμένη περίοδο, που καταλήγει σε ένα τελικό αποτέλεσμα. Τα Project είναι χρήσιμα για τη διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, επειδή:

- Βοηθούν τους/τις μαθητές/τριες να διαπιστώσουν πώς συνδέονται τα ξεχωριστά μαθήματα και η μόρφωση που λαμβάνουν στο σχολείο με την πραγματικότητα.
- Εξασκούν τους/τις μαθητές/τριες στο να οργανώνονται για δράση, να προγραμματίζουν τον χρόνο τους και να εργάζονται βάσει σχεδίου.
- Επιτρέπουν στους/στις μαθητές/τριες να έχουν τον έλεγχο της δικής τους μάθησης, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.
- Δημιουργούν ευκαιρίες για τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να αλληλεπιδρούν ο ένας με τον άλλο και με διαφορετικούς ανθρώπους στην κοινωνία.
- Εξασκούν τους/τις μαθητές/τριες στο να παρουσιάζουν και να υπερασπίζονται τα ευρήματά τους και τις απόψεις τους δημόσια - γεγονός που συνιστά μία σημαντική δεξιότητα για την προαγωγή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τα projects έχουν ευδιάκριτα στάδια. Έμφαση σε όλη τη διαδικασία του Project δίνεται στο να μπορούν οι μαθητές/τριες να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη μελέτη τους.

- **Τα θέματα ή τα προβλήματα.** Αυτά μπορούν να προσδιοριστούν από τον/την εκπαιδευτικό και να παρουσιαστούν στην τάξη ως επιλογές ή να επιλεγθούν απευθείας από το σύνολο της τάξης, για παράδειγμα, με καταιγισμό ιδεών. Είναι καλό να υπάρχει άμεσο ερώτημα για ένα θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές/τριες. Για παράδειγμα «Στην πόλη μας συμπεριφερόμαστε καλά στους ξένους;» ή «Τι φοβούνται περισσότερο οι γονείς στην περιοχή μας σε σχέση με τα παιδιά τους και τα ναρκωτικά;» Η ερώτηση πρέπει να είναι συγκεκριμένη για να μη «χαθούν» οι μαθητές στο θέμα. Εναλλακτικά, η αφετηρία του/της εκπαιδευτικού μπορεί να είναι μία συγκεκριμένη δραστηριότητα ή ο εξοπλισμός τον οποίο οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια του Project. Για παράδειγμα, ένα μαγνητόφωνο.

- **Προγραμματισμός.** Εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες πρέπει να αποφασίσουν πότε θα ξεκινήσει το project, πόσο χρόνο θα πάρει, τι πηγές θα χρησιμοποιηθούν, πού μπορούν να βρεθούν, εάν οι μαθητές/τριες θα δουλέψουν μόνοι τους ή σε ομάδες, στο ίδιο θέμα ή σε διαφορετικά θέματα κ.λπ. Μαθητές/τριες οι οποίοι δεν είναι συνηθισμένοι στο να κάνουν έρευνα, μπορεί να το βρουν ευκολότερο να εργαστούν σε ομάδες. Είναι πολύ σημαντικό να συζητηθεί σε αυτή τη φάση πώς θα ολοκληρωθεί το project.
- **Έρευνα/δράση.** Η εργασία με project, βοηθά να αναπτυχθούν πολλές δεξιότητες πολύ γρήγορα. Για παράδειγμα, ένα διερευνητικό project για την υγειονομική περίθαλψη της περιοχής μπορεί να περιλαμβάνει επισκέψεις, συνεντεύξεις, ανάγνωση διάφορων κειμένων, λήψη φωτογραφιών, συλλογή στατιστικών στοιχείων και ανάλυση δεδομένων. Ένα δημιουργικό project μπορεί να περιλαμβάνει τεχνικές γνώσεις, όπως τον χειρισμό της βιντεοκάμερας και καλλιτεχνικές δεξιότητες, όπως την κατασκευή πανό. Τα καλύτερα projects συνδυάζουν ακαδημαϊκές (γνωστικές), κοινωνικές και δημιουργικές δεξιότητες για να συμπεριληφθούν όλες οι δεξιότητες των μαθητών/τριων. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει σ' αυτή τη φάση απαντώντας σε ερωτήσεις ή δίνοντας συμβουλές, αλλά οι μαθητές/τριες είναι υπεύθυνοι/ες για την τέλεση της εργασίας.
- **Το προϊόν.** Αυτό μπορεί να είναι μία έκθεση, μία ταινία, μία κασέτα ήχου, μία διάλεξη, μία ζωγραφιά, ένα ποίημα. Είναι καλή ιδέα το προϊόν να μην καταγράφει μόνο τις διαπιστώσεις των μαθητών/τριων για το θέμα που μελετάται. Παραδείγματος χάριν, οι μαθητές/τριες που κάνουν μία εκστρατεία με αφίσες για την κατάχρηση οιοπνευματωδών ποτών στην πόλη τους, θα μπορούσαν να τραβήξουν φωτογραφίες τους καθώς εργάζονται και να γράψουν πώς επέλεξαν και δημιούργησαν τα σχέδιά τους. Το αποτέλεσμα της δουλειάς τους μπορεί να παρουσιαστεί στην τάξη ή σε ένα ευρύτερο ακροατήριο. Για παράδειγμα, ένα project για τη φτώχεια στην περιοχή μπορεί να ενδιαφέρει την τοπική εφημερίδα ή οι τοπικές αρχές ίσως επιθυμούν να γνωρίζουν τα αποτελέσματα ενός project για την περιβαλλοντική καταστροφή.
- **Βαθμολόγηση.** Η βαθμολόγηση πρέπει να απεικονίζει τις διαφορετικές δεξιότητες, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί για την ολοκλήρωση του project και δεν πρέπει να εστιάζει μόνο στα ακαδημαϊκά κριτήρια.

Πηγή: COMPASS. 2010 Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες – Συμβούλιο της Ευρώπης

4. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Οι βασικές αρχές που διέπουν τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση είναι οι εξής:

- Η αναγνώριση της ισοτιμίας των πολιτισμών και της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης.
- Η ισοτιμία του μορφωτικού κεφαλαίου ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης.
- Η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση και στη ζωή.
- Ο κάτω από πολιτισμικές συνθήκες αναπτυσσόμενος άνθρωπος ως αφετηρία και στόχος της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής πράξης.

Αν και τα εννοιολογικά όρια των όρων «**πολυπολιτισμικός**» (multicultural) και «**διαπολιτισμικός**» δεν είναι πάντοτε ευδιάκριτα, ο πρώτος όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει μία συγκεκριμένη κοινωνική πραγματικότητα και τη διαδικασία εξέλιξή της και ο δεύτερος για να δηλώσει μία διαλεκτική σχέση, μία δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διάφορων εθνικών/ μεταναστευτικών ομάδων .

Τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;

Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα μπορούν να οριστούν ως τα βασικά κριτήρια χωρίς τα οποία οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν με αξιοπρέπεια ως ανθρώπινα όντα. Ανθρώπινα είναι τα θεμέλια της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Ο σεβασμός τους επιτρέπει στο άτομο και στην κοινωνία να αναπτυχθούν πλήρως. Η ανάπτυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει τις ρίζες της στην πάλη για ελευθερία και ισότητα σε όλο τον κόσμο. Οι βάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - όπως ο σεβασμός για την ανθρώπινη ζωή και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια - απαντώνται στις περισσότερες θρησκείες και φιλοσοφίες και διακηρύσσονται (αναφέρονται) στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επίσης, κείμενα όπως οι Διεθνείς Συμβάσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα εκθέτουν τι πρέπει να κάνουν οι κυβερνήσεις και ακόμη τι δεν πρέπει να κάνουν για να σέβονται τα Δικαιώματα των πολιτών τους.

Χαρακτηριστικά των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

- ❖ Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεν χρειάζεται να τα αγοράσουμε, να τα κερδίσουμε ή να τα κληρονομήσουμε, ανήκουν στους ανθρώπους απλώς και μόνο επειδή είναι άνθρωπινα - τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι έμφυτα σε κάθε άτομο. Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι τα ίδια για όλα τα ανθρώπινα όντα, ανεξάρτητα από φυλή, φύλο, θρησκεία, πολιτική ή άλλη πεποίθηση, εθνική ή κοινωνική προέλευση. Όλοι έχουμε γεννηθεί ελεύθεροι και ίσοι σε αξιοπρέπεια και Δικαιώματα - τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι **«καθολικά»**.
- ❖ Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεν μπορούν να αφαιρεθούν, κανείς δεν έχει το δικαίωμα να τα στερήσει από κανέναν άλλο άνθρωπο και για κανένα λόγο. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να έχουν Ανθρώπινα Δικαιώματα ακόμη και όταν οι νόμοι των χωρών τους δεν τα αναγνωρίζουν ή όταν τα παραβιάζουν - για παράδειγμα, όταν υφίσταται η δουλεία, οι σκλάβοι έχουν ακόμη δικαιώματα, έστω και αν αυτά τα δικαιώματα παραβιάζονται - τα ανθρώπινα Δικαιώματα είναι **«αναπαλλοτρίωτα», «αναφαίρετα»**.
- ❖ Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, όπως ορίζεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και η οποία αποτελεί μία βασική έννοια στο πλαίσιο των ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν υπάρχει σεβασμός όλων των Δικαιωμάτων που ορίζονται στις διάφορες συμβάσεις και συνθήκες. Όλα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αστικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά, είναι αναφαίρετά. Αν στερηθούμε ένα δικαίωμα, για παράδειγμα το δικαίωμά μας στην εκπαίδευση, τότε περιορίζεται το δικαίωμά μας σε ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι **«αδιαίρετα», «αλληλεξαρτώμενα» και «αλληλοσχετιζόμενα»**.

Κατηγορίες Δικαιωμάτων

Τα Δικαιώματα μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες:

- **Αστικά και πολιτικά Δικαιώματα** (επίσης αποκαλούνται Δικαιώματα «πρώτης γενιάς»). Αυτά είναι προσανατολισμένα στην έννοια της «ελευθερίας» και περιλαμβάνουν τα Δικαιώματα: στη ζωή, στην ελευθερία και στην ασφάλεια του ατόμου, στην απαλλαγή από τα βασανιστήρια και τη δουλεία, στην πολιτική συμμετοχή, στην ελευθερία της γνώμης, της έκφρασης, της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας, στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της συνάθροισης.
- **Οικονομικά και κοινωνικά Δικαιώματα** (επίσης αποκαλούνται Δικαιώματα «δεύτερης γενιάς»). Αυτά είναι Δικαιώματα «προσανατολισμένα στην έννοια της ασφάλειας», για παράδειγμα τα Δικαιώματα: στην εργασία, στην εκπαίδευση, σε ένα εύλογο βιοτικό επίπεδο, στην τροφή, στην στέγη και στην υγειονομική περίθαλψη.
- **Περιβαλλοντικά, Πολιτισμικά και Αναπτυξιακά Δικαιώματα** (επίσης αποκαλούνται Δικαιώματα «τρίτης γενιάς»). Αυτά περιλαμβάνουν τα

Δικαιώματα του να ζούμε σε ένα περιβάλλον, το οποίο είναι καθαρό και προστατευμένο από καταστροφές και τα Δικαιώματα για πολιτισμική, πολιτική και οικονομική ανάπτυξη.

Όταν λέμε ότι κάθε άνθρωπος έχει Ανθρώπινα Δικαιώματα, εννοούμε παράλληλα πως κάθε άνθρωπος αναλαμβάνει την ευθύνη να σέβεται τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των άλλων.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η πιο ευρέως αποδεκτή καταγραφή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παγκοσμίως είναι η **Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων** (ΟΔΑΔ). Το κεντρικό της μήνυμα είναι η εγγενής αξία κάθε ανθρώπινου όντος. Η Διακήρυξη υιοθετήθηκε ομόφωνα τη **10^η Δεκεμβρίου 1948** από τα Ηνωμένα Έθνη (παρόλο που οκτώ κράτη απείχαν). Παρουσιάζει μία σειρά από βασικά Δικαιώματα για τον κάθε άνθρωπο στον κόσμο ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικής ή άλλης πεποίθησης, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, καταγωγής οικονομικής ή άλλης κατάστασης. Δηλώνει ότι οι κυβερνήσεις έχουν υποσχεθεί να στηρίζουν ορισμένα Δικαιώματα, όχι μόνο για τους δικούς τους πολίτες αλλά και για τους ανθρώπους των άλλων χωρών. Με άλλα λόγια, τα εθνικά σύνορα δεν μας εμποδίζουν να βοηθάμε άλλους ανθρώπους να αποκτήσουν τα δικαιώματά τους. Από το 1948 η Οικουμενική Διακήρυξη αποτελεί το διεθνές σημείο αναφοράς για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Το 1993 ένα παγκόσμιο συνέδριο από 171 κράτη που αντιπροσώπευαν το 99% του παγκόσμιου πληθυσμού επιβεβαίωσε τη δέσμευσή τους στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Νομική Υπόσταση

Παρά το γεγονός ότι η ΟΔΑΔ αποτελεί έμπνευση για το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς νομοθεσίας περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν είναι από μόνη της ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο. Ωστόσο, ως μία γενική διατύπωση αρχών, μπορεί να επηρεάσει την κοινή γνώμη. Οι αρχές της μεταφράζονται σε νομική ισχύ με τη μορφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και της Διεθνούς Σύμβασης για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα. Οι χώρες οι οποίες έχουν επικυρώσει αυτές τις Συμβάσεις δεσμεύονται να δημιουργήσουν νόμους στη χώρα τους, ώστε να προστατέψουν αυτά τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Υπάρχουν, επίσης, Περιφερειακά Όργανα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εμπνευσμένα από την ΟΔΑΔ, όπως ο Αφρικανικός Καταστατικός Χάρτης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Αμερικανική Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πολλοί κρατικοί νομικοί κώδικες εγγυώνται επίσης τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Εντούτοις, πάνω από τις μισές χώρες του κόσμου δεν έχουν επικυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για την Προστασία των Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (ΔΣΑΠΔ) ή το Διεθνές Σύμφωνο για την προστασία των Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων (ΔΣΟΚΠΔ). Οι

υπέρμαχοι των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συμφωνούν ότι, χρόνια μετά την έκδοσή της, η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παραμένει ακόμα περισσότερο όνειρο παρά πραγματικότητα. Παραβιάσεις σημειώνονται σε κάθε μέρος του κόσμου.

Για παράδειγμα, η Παγκόσμια Έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας του 2013 και άλλες πηγές δείχνουν μεταξύ άλλων:

- Εκατομμύρια μετανάστες οδηγούνται σε βίαιες καταστάσεις, περιλαμβανομένων της καταναγκαστικής εργασίας και σεξουαλικής κακοποίησης, εξαιτίας αντιμεταναστευτικών πολιτικών.
- Η ελευθερία του λόγου είναι περιορισμένη σε τουλάχιστον 101 χώρες
- Συμβαίνουν βασανιστήρια και κακομεταχείριση σε τουλάχιστον 112 χώρες.
- Οι πολίτες της μισής ανθρωπότητας συνεχίζουν να αντιμετωπίζονται ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας ως προς την εκπλήρωση των Δικαιωμάτων τους, καθώς πολλά έθνη απέτυχαν να αντιμετωπίσουν την κακοποίηση με βάση το φύλο (βιασμοί γυναικών και κοριτσιών).
- Γυναίκες και κορίτσια έγκυοι από βιασμούς ή των οποίων η εγκυμοσύνη απειλούσε την υγεία ή τη ζωή τους στερήθηκαν την πρόσβαση σε ασφαλείς αμβλώσεις (π.χ. στη Χιλή, στο Ελ Σαλβαδόρ, στη Νικαράγουα και στη Δομινικανή Δημοκρατία).
- Εξακολουθούν οι συγκρούσεις, η φτώχεια και οι καταπατήσεις δικαιωμάτων από δυνάμεις ασφαλείας και ένοπλες ομάδες σε πολλά κράτη ανά τον κόσμο.
- Τα ΜΜΕ δεν είναι ελεύθερα σε πολλές χώρες και επιβάλλεται σιωπή στους διαφωνούντες.
- Ειδικά οι γυναίκες και τα παιδιά περιθωριοποιούνται με διάφορους τρόπους σε πολλές χώρες.

Πηγή: Διεθνής Αμνηστία, http://www.amnesty.org.gr/wp-content/uploads/2013/05/Annual-Report-2013_PRESS-PACK1.pdf

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ, ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Για τον καταρτισμό των δραστηριοτήτων της ενότητας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων χρησιμοποιήθηκαν τα πιο κάτω Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια, βιβλία και ιστοσελίδες:

Εγχειρίδια και Βιβλία

- **COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002).** Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από:
  - http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_edition_gr.pdf
- **Πρώτα βήματα (2007). Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία** Αθήνα: Πατάκης
- Κοτζιαμάνη, Ε. (2010). **Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.
- **Gender matters - A manual on addressing gender-based violence affecting young people**, Council of Europe, Revised edition, 2013. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
  - http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/GenderMatters_EN_2013.pdf
- **All different all equal - Education pack - European Youth Center, Council of Europe (1995).** Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
  - https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/Education_Pack_en.pdf
- **Domino - A manual to use peer group education as a means to fight racism, xenophobia, anti-Semitism and intolerance. Council of Europe (1996).** Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
  - https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/DOmino_en.pdf
- **Δραστηριότητες στηριγμένες σε εκπαιδευτικές προτάσεις της UNICEF**
Fountain, S. (1994). **Δικαίωμά μου, Ένας πρακτικός οδηγός για να μάθουμε για τη σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού.** Unicef Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
  - <https://sites.google.com/site/ekpaideuse2o11/home/gia-ta-dikaiomata-tou-paidiou>
- **Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος, απλά διαφορετικός!** - Σοφία Τριλίβα, Τάνια Αναγνωστοπούλου, Σοφία Χατζηνικολάου (2008), Εκδόσεις Gutenberg

- **Έξω οι μαύρες κότες! Δραστηριότητες για τη διδασκαλία της διαφορετικότητας** - Παναγιώτης Αγγελίδης, Αντωνία Μιχαηλίδου, Τασούλα Στυλιανού (2006), Λευκωσία: Εκδόσεις Intercollege
- **Διδασκαλία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** (Μτφρ - Επιμ: Ε. Αργυροπούλου). Αθήνα: Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.
- **Compasito. Manual on human rights education for children (2007). Council of Europe.**
  - Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: [http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/E139A2CD27BCB462C2257AF3002ACD10/\\$file/Compasito,%20%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B7%CC%81%20%CE%A0%CF%85%CE%BE%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B1.pdf](http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/E139A2CD27BCB462C2257AF3002ACD10/$file/Compasito,%20%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B7%CC%81%20%CE%A0%CF%85%CE%BE%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B1.pdf)
- **Right Here. Right Now.** Teaching Citizenship through human rights (2009). Ministry of Justice (UK), Amnesty International.
- **Learning and living democracy:** EDC/HRE activities in the classroom (2007). Council of Europe.
- **Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα. Οδηγός Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες για υλοποίηση Θεματικής Ενότητας 3.3: Αποδοχή και Διαχείριση της διαφορετικότητας & Άλλων σχετικών δεικτών επιτυχίας** - Έλενα Παπαμιχαήλ. Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας. Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Υπουργείο Παιδείας Και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
  - http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias/yliko_nap/thematiki_enotita_3/3_3_anakalyptontas_ton_elefanta.pdf

Ιστοσελίδες

- Επίτροπος Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, Κύπρος, <http://www.childcom.org.cy>
- Ινστιτούτο για τα Δικαιώματα, την Ισότητα και την Ετερότητα (i-RED), <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.home>
- Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κύπρο, <http://humanrightscy.blogspot.com/>
- Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Κύπρου, <http://esfcyprus.eu/el/>
- Δίκτυο για τα Δικαιώματα του παιδιού, <http://www.ddp.org.gr/>
- Διεθνής Αμνηστία - Ελληνικό Τμήμα, Γενικές πληροφορίες για πώς να διδάξουμε στην τάξη, <http://www.amnesty.org.gr/how-to-start-a-training-program-for-human-rights-in-my-class>

6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ		
Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις - Επισημάνσεις
4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.	<p>Προβολή σύντομων βίντεο που αφορούν τα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:</p> <p>Όλοι έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους</p> <p>Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή</p> <p>Δικαίωμα στην εθνικότητα</p> <p>Δικαίωμα στον γάμο και την οικογένεια</p> <p>Ελευθερία της σκέψης</p> <p>Ελευθερία της έκφρασης</p> <p>Το δικαίωμα στα δικά σου πράγματα</p> <p>Δικαίωμα στις δημόσιες συγκεντρώσεις</p> <p>Το δικαίωμα σε ασφαλή τόπο</p> <p>Το δικαίωμα στο παιχνίδι</p> <p>Το δικαίωμα στην εκπαίδευση</p> <p>Το δικαίωμα στη ζωή</p> <p>Βίντεο της UNICEF για τα Δικαιώματα των Παιδιών</p> <p>Αφού επιλεγούν τα βίντεο που θα προβληθούν, ο/η εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση με ενδεικτικές ερωτήσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Τι ακριβώς συνέβη στο βίντεο; ➤ Πώς νιώθει το παιδί που παρακολουθήσατε στο βίντεο; ➤ Πώς καταλαβαίνετε τι νιώθει; ➤ Πώς σας φάνηκε η συμπεριφορά του παιδιού που 	<p>Όλα τα σποτάκια για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα υπάρχουν στην ιστοσελίδα: Νεολαία Υπέρ των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, http://gr.youthforhumanrights.org/</p> <p>Στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα υπάρχει σύνδεση και για το εκπαιδευτικό φιλμ: Η ιστορία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το οποίο παρουσιάζει εν συντομία τους σημαντικότερους σταθμούς στην ιστορία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Επιπρόσθετα η ιστοσελίδα: «Κοινωνικό καφενείο», http://koinonikokafeneio.gr περιλαμβάνει εκπαιδευτικό υλικό καθώς και φιλμάκια για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα:</p> <p>Η UNICEF με δική της πρωτοβουλία ετοίμασε βίντεο με κινούμενα σχέδια για τα Δικαιώματα του Παιδιού με στόχο να ενημερώσει το κοινό παγκόσμια για τα</p>

	<p>κοροϊδεύει/απορρίπτει το άλλο παιδί;</p> <p>➤ Τι θα μπορούσαν να κάνουν τα παιδιά τα οποία απορρίπτονται ή τα κοροϊδεύουν οι άλλοι;</p>	<p>Δικαιώματα των παιδιών. Το κάθε σύντομο σποτ που δημιουργήθηκε μέσα από αυτή την πρωτοβουλία, με τη συνεργασία πολλών γνωστών στούντιο κινουμένων σχεδίων, απεικονίζει ένα δικαίωμα που περιγράφεται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως η εκπαίδευση, η προστασία από την παιδική εργασία, η ελευθερία έκφρασης κ.ά.</p> <p>Όλα τα σποτ είναι χωρίς λόγια, προκειμένου να περάσει το μήνυμα για τα Δικαιώματα σε όλους, ανεξαρτήτως γλώσσας. Η συζήτηση για το περιεχόμενο των βίντεο συμβάλει στην καλλιέργεια του σεβασμού στη τάξη, στο σχολείο, στην οικογένεια και στην κοινότητα.</p> <p>Επιπρόσθετα, οι μαθητές/τριες καλούνται μέσα από μία ερευνητική δραστηριότητα, να εντοπίσουν τις δομές που υπάρχουν στην Κύπρο και που μάχονται υπέρ των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Τα βίντεο μπορούν να προβληθούν και στις μικρότερες τάξεις του Γυμνασίου.</p>
--	--	--

<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός</p>	<p>Παιχνίδι: Σχεδιάστε τη λέξη Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002), Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editio_n_gr.pdf</p> <p>Πρόκειται για ένα ομαδικό παιχνίδι, όπου τα μέλη της ομάδας καλούνται να σχεδιάσουν μία λέξη σχετική με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.</p> <p>Υλικά: Η λίστα με τα άρθρα της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πίνακας ή ένα μεγάλο χαρτόνι και ένας μαρκαδόρος για να μετρήσει ο/η εκπαιδευτικός το σκορ, χαρτιά (A4 μέγεθος), μολύβια/στυλό για τα σχέδια της ομάδας (ένα χαρτί ανά ομάδα για κάθε γύρο του παιχνιδιού) και αυτοκόλλητη ταινία ή πινέζες για την ανάρτηση των σχεδίων.</p> <p>Οδηγίες: 1. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν ομάδες των τεσσάρων - πέντε ατόμων και να διαλέξουν ένα όνομα για την ομάδα τους. 2. Ακολούθως, ζητά από τις ομάδες να πάρουν μερικά χαρτιά και μολύβια/στυλό και να καθίσουν σε ένα σημείο της τάξης. Οι ομάδες θα πρέπει να βρίσκονται μακριά η μία από την άλλη. 3. Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός καλεί ένα μέλος από την κάθε ομάδα να προσεγγίσει την έδρα. Τους αναφέρει χαμηλόφωνα ένα</p>	<p>Προτού πραγματοποιηθεί αυτή η δραστηριότητα, θα πρέπει ο/η εκπαιδευτικός να έχει μελετήσει την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να γνωρίζει τι περιλαμβάνει ο όρος «Ανθρώπινα Δικαιώματα». Για παράδειγμα, ότι είναι διεθνώς αποδεκτά, νομικά προστατευμένα, εστιάζουν στην αξιοπρέπεια της ανθρωπίνης οντότητας, προστατεύουν τόσο άτομα όσο και ομάδες, δεν μπορούν να αναιρεθούν, είναι ισότιμα, αλληλεξαρτώνται και είναι οικουμενικά.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τη συνοπτική λίστα των άρθρων της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για να βρει ποια Δικαιώματα θα χρησιμοποιήσει.</p> <p>Χρειάζεται προσοχή επειδή όσοι/ες από τους/τις μαθητές/τριες θεωρούν ότι δεν είναι καλοί/ες στο σχέδιο, μπορεί να βρουν την άσκηση πολύ δύσκολη. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να τους βεβαιώσει ότι δεν είναι απαραίτητο να κάνουν καλά σχέδια και να τους</p>
---	--	--

	<p>δικαίωμα από τη λίστα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, για παράδειγμα, «ελευθερία από βασανιστήρια» ή «δικαίωμα στη ζωή».</p> <p>4. Τους ζητά να επιστρέψουν στις ομάδες τους και να σχεδιάσουν το δικαίωμα, ενώ οι υπόλοιποι της ομάδας θα πρέπει να προσπαθήσουν να βρουν ποιο είναι. Μπορούν να ζωγραφίσουν μόνο εικόνες, όχι αριθμούς ή λέξεις. Δεν επιτρέπονται οι συζητήσεις, παρά μόνο για να επιβεβαιώσουν τη σωστή απάντηση.</p> <p>5. Η υπόλοιπη ομάδα μπορεί μόνο να λείι τις υποθέσεις της, δεν θα πρέπει να κάνει ερωτήσεις.</p> <p>6. Μετά από κάθε γύρο, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από αυτούς που ζωγράρισαν να γράψουν ποιο ήταν το δικαίωμα, είτε το τελείωσαν είτε όχι και να το τοποθετήσουν σε ένα σημείο της τάξης.</p> <p>7. Το παιχνίδι συνεχίζεται με έναν ακόμη γύρο. Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί νέα άτομα να σχεδιάσουν και τους δίνει ένα άλλο δικαίωμα. Πραγματοποιούνται 7 με 8 γύροι. Σε κάθε γύρο θα πρέπει να ζωγραφίζει διαφορετικό άτομο. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να διασφαλίσει ότι όλοι είχαν την ευκαιρία να ζωγραφίσουν τουλάχιστον μία φορά.</p> <p>8. Κερδίζει η ομάδα με τους περισσότερους βαθμούς. Στο τέλος, ζητείται από τις ομάδες να κρεμάσουν τα σχέδιά τους, έτσι ώστε διαφορετικές εκδοχές και σχέδια των διαφορετικών Δικαιωμάτων να μπορούν να συγκριθούν και να συζητηθούν.</p> <p>Ανασκόπηση και Αξιολόγηση Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά από την αξιολόγηση της</p>	<p>ενθαρρύνει να προσπαθήσουν. Μπορεί να εκπλαγούν από τα αποτελέσματα.</p> <p>Αν είναι μία μικρή ομάδα, μικρότερη των 8 ατόμων, μπορεί να παίξει ως μία ομάδα. Αρχικά ζωγραφίζει ένα άτομο στον πρώτο γύρο και όποιος/α μαντέψει σωστά, θα ζωγραφίσει στον επόμενο γύρο κ.λπ.</p> <p>Παράλληλα με την απόκτηση γνώσεων για την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι μαθητές/τριες σε αυτή τη δραστηριότητα αναπτύσσουν δεξιότητες όπως η εργασία σε ομάδες και η καλλιέργεια δημιουργικής σκέψης.</p> <p>Στη συζήτηση αναστοχασμού οι μαθητές/τριες καλούνται να αντιληφθούν την έννοια της αλληλεγγύης και του σεβασμού στη διαφορετικότητα.</p> <p>Στις ερωτήσεις ανασκόπησης και βάσει των ζωγραφιών που έχουν γίνει, επεξηγούνται οι έννοιες ρατσισμός, αποκλεισμός, διάκριση, σεξισμός,</p>
--	--	---

	<p>δραστηριότητας και μετά συζητά τι γνωρίζουν οι μαθητές/τριες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ήταν ευκολότερο ή δυσκολότερο από αυτό που περίμεναν οι ομάδες; • Πώς επέλεξαν τις ζωγραφιές που έκαναν για κάθε δικαίωμα; Από πού άντλησαν ιδέες για τις ζωγραφιές; • Πώς συγκρίνονται οι διαφορετικές εκδοχές του κάθε δικαιώματος; Πόσα διαφορετικά σχέδια έγιναν για να αναπαραστήσουν και να εξηγήσουν την ίδια έννοια; • Ο/Η εκπαιδευτικός αφού παρατηρήσει κάθε ζωγραφιά, ρωτά πόσο γνωστά ήταν για το κάθε μέλος της ομάδας τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. • Πιστεύουν ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχουν σχέση με τη δική τους ζωή; Ποια από αυτά; 	<p>πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα, αναφέροντας επιπρόσθετα παραδείγματα.</p> <p>Σε περίπτωση που στους/στις μαθητές/τριες αρέσουν τα πάζλ και οι δραστηριότητες για άλλες κουλτούρες, μουσικές και γλώσσες, τότε μπορεί να τους ενδιαφέρει και η δραστηριότητα με τίτλο «Tales of the world» από το εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «All different all equal» που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Rsources/Publications/Education_Pack_en.pdf</p>
<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Δικαιώματα Μπίνγκο! Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002), «Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες», Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.arsis.gr/compass_edition_gr.pdf</p> <p>Η δραστηριότητα αυτή είναι ένα απλό παιχνίδι ερωτήσεων, μία παραλλαγή του παιχνιδιού «Μπίνγκο!», όπου οι μαθητές/τριες μοιράζονται γνώσεις και εμπειρίες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Η εφαρμογή αυτής της δραστηριότητας δίνει την ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να αντιληφθούν ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αφορούν τον καθένα και την καθημέρα. Δίνεται επίσης</p>	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αλλάξει όποια ερώτηση θέλει για να προσαρμόσει τη δραστηριότητα στα ενδιαφέροντα και στο επίπεδο της τάξης του/της.</p> <p>Όταν καταγράφει τις απαντήσεις για την κάθε ερώτηση, συνίσταται να γράφει μόνο τις σημαντικές λέξεις στον πίνακα για κάθε απάντηση. Ο ρόλος του πίνακα είναι να διευκολύνει τη συζήτηση αργότερα. Μετά από κάθε γύρο ο/η</p>

	<p>η ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες ακρόασης καθώς και σεβασμό προς τους άλλους και προς τις απόψεις των άλλων.</p> <p>Οδηγίες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας 1: «Μπίνγκο». Πιο συγκεκριμένα: Στόχος των μαθητών/τριών είναι να συμπληρώσουν στην ομάδα τους τις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας. Οι σημαντικές λέξεις των απαντήσεων θα πρέπει να γραφτούν στο αντίστοιχο τετραγωνάκια. Όποια ομάδα συμπληρώσει τις απαντήσεις σε όλα τα τετραγωνάκια, φωνάζει "Μπίνγκο" και κερδίζει. 2. Ακολουθεί συζήτηση. Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά με την πρώτη ερώτηση και ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν τις απαντήσεις που έχουν. Δημιουργείται μία λίστα με λέξεις κλειδιά από τις απαντήσεις στον πίνακα. Σε αυτή τη φάση γίνεται σχολιασμός. Όταν συμπληρωθεί ο πίνακας, συζητιέται αναλυτικά η κάθε απάντηση. <p>Ανασκόπηση και Αξιολόγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιες ερωτήσεις ήταν πιο δύσκολο να απαντηθούν και γιατί; • Ποιες ερωτήσεις ήταν οι πιο αμφιλεγόμενες; Γιατί τα Δικαιώματα είναι αμφιλεγόμενα; • Από πού μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις παραβιάσεις τους; 	<p>εκπαιδευτικός, καλό θα ήταν να ασχοληθεί σύντομα με ερωτήσεις για διευκρίνιση ή για διαφορές στην ερμηνεία.</p> <p>Μερικές από τις απαντήσεις μπορεί να είναι αμφιλεγόμενες. Κάποιοι/ες από την ομάδα μπορεί να επιμένουν πολύ στην άποψή τους. Άλλοι/ες μπορεί να διαφωνούν έντονα. Ο πρώτος στόχος της δραστηριότητας είναι να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι είναι σημαντικό να προσπαθεί κανείς να κατανοεί κάθε ζήτημα από όλες τις απόψεις. Υπάρχουν πάντα συγκρούσεις συμφερόντων και Δικαιωμάτων. Οποιοσδήποτε και αν είναι οι διαφορές, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να δέχονται με σεβασμό τις απόψεις των άλλων, έστω και αν διαφέρουν από τις δικές τους.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει μία ή δύο από τις απαντήσεις που προκάλεσαν αντιπαράθεση και να συζητήσει με τους μαθητές/τριες τα διλήμματα που προκύπτουν στην πραγματική ζωή.</p>
--	--	---

		<p>Η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί και να υλοποιηθούν και επιπρόσθετοι δείκτες επιτυχίας αυτής της υποενότητας ή και άλλων υποενότητων.</p> <p>Εναλλακτική δραστηριότητα: Δραστηριότητα: «Τι βλέπεις;» Εγχειρίδιο Compass, σελ.197.</p>
<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Σύντομο Κουίζ Πηγή: Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία. (2007). Αθήνα: Πατάκης</p> <p>Αυτό το κουίζ είναι χρήσιμο σε οποιαδήποτε φάση διδασκαλίας του κεφαλαίου αυτού. Αν οι μαθητές/τριες δεν έχουν μελετήσει ποτέ προηγουμένως τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αυτός είναι ένας τρόπος για να μπορέσει ο/η εκπαιδευτικός να ανακαλύψει πόσα ήδη γνωρίζουν. Στη συνέχεια, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ελεγχθεί πόσο βελτιώνονται οι γνώσεις τους με την πάροδο του χρόνου. Είναι επίσης πολύ χρήσιμο, για να ανακαλυφθούν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και οι ανησυχίες των παιδιών σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να απαντήσουν σε 10 λεπτά τις ερωτήσεις του κουίζ (φύλλο εργασίας 2). Αν οι μαθητές/τριες δεν γνωρίζουν τις απαντήσεις κάποιων ερωτήσεων, μπορούν να ζητήσουν τη βοήθεια των συμμαθητών/τριών τους.</p>	<p>Οι μαθητές/τριες πιθανόν να μην είναι σε θέση να βρουν απαντήσεις για όλες τις ερωτήσεις. Επίσης, οι απαντήσεις τους ίσως είναι ανακριβείς. Για παράδειγμα, ίσως να μη γνωρίζουν «Μία ομάδα που δέχθηκε διώξεις στο παρελθόν».</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να έχει υπόψη του ότι σκοπός του κουίζ είναι να θέσει το ζήτημα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όχι να αποσπάσει «σωστές» απαντήσεις.</p> <p>Ως εργασία, οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν μία από τις ερωτήσεις και να την ερευνήσουν εις βάθος, παρουσιάζοντας το αποτέλεσμα της έρευνας τους στους/στις συμμαθητές/τριες τους.</p>

<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Ιστορίες από τον κόσμο</p> <p>Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες την αλληλοσύνδεση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τον παγκόσμιο χαρακτήρα τους.</p> <p>Οι μαθητές/τριες μπορούν να καθίσουν σε κύκλο. Ο/Η εκπαιδευτικός μοιράζει τις ιστορίες στις ομάδες μαθητών/τριων (μία σε κάθε ομάδα – φύλλο εργασίας 3).</p> <p>Ακολούθως ζητείται από τους μαθητές/τριες να διαβάσουν την ιστορία που τους αντιστοιχεί, να συζητήσουν μεταξύ τους το περιεχόμενο της και να μοιραστούν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.</p> <p>Στη συνέχεια τους ζητείται να εντοπίσουν τα Δικαιώματα που καταπατώνται στην κάθε ιστορία και να εισηγηθούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να διεκδικηθούν στην κάθε περίπτωση ξεχωριστά.</p> <p>Στο τέλος μοιράζονται με τους υπόλοιπους συμμαθητές/τριές τους την ιστορία που έχουν αναλάβει και τις σκέψεις τους για το περιεχόμενό της.</p> <p>Στη συζήτηση που θα ακολουθήσει μπορούν να απαντηθούν οι παρακάτω ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιες ήταν οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές ανάμεσα στις ιστορίες; • Υπάρχει χώρα στον κόσμο όπου δεν συμβαίνουν τα πιο πάνω γεγονότα; • Σε ποιον βαθμό μπορούν αυτά τα περιστατικά να αποφευχθούν; 	<p>Επιπρόσθετες ιστορίες είναι διαθέσιμες στην πηγή αυτής της δραστηριότητας:</p> <p>Κοτζιαμάνη, Ε. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.</p> <p>Ερευνητική εργασία (Project): Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί και να εφαρμόσουν οι μαθητές/τριες έρευνα μελέτης όπου:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Η μία ομάδα να εξετάσει κατά πόσο Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί που ασχολούνται με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (όπως η Διεθνής Αμνηστία, η Διεθνής Ομοσπονδία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) έχουν κάποιες ανησυχίες για την Κύπρο. ▪ Η άλλη ομάδα να εντοπίσει τις κυριότερες αλλαγές που έγιναν στη στην Κύπρο στον τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τα τελευταία 20 χρόνια.
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιες ενέργειες έκανε η ανθρωπότητα προκειμένου να αποφευχθούν τέτοια περιστατικά; • Μπορείτε να σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους μπορούν τέτοια περιστατικά να περιοριστούν; 	
<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Το παιχνίδι του διλήμματος (Νοητή Γραμμή) Σκοπός αυτής της σύντομης δραστηριότητας είναι να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες την αλληλοσύνδεση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τον παγκόσμιο χαρακτήρα τους.</p> <p>Οδηγίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός ετοιμάζει 3 ή 4 αμφιλεγόμενες δηλώσεις. Αυτές οι δηλώσεις μπορούν να προέρχονται από τα ακόλουθα ή άλλα παραδείγματα που θεωρεί ο/η εκπαιδευτικός σημαντικά: <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτο κακό για τους ανθρώπους που ζουν μαζί». ➤ «Οι φτωχοί άνθρωποι είναι φτωχοί γιατί δεν προχωρούν στις αναγκαίες ενέργειες για να βγουν από τη φτώχεια τους». ➤ «Οι γυναίκες είναι ίσες με τους άντρες σε όλες τις επικράτειες». ➤ «Οι κυβερνήσεις έχουν ευθύνες απέναντι στους πολίτες τους». ➤ «Οι άνθρωποι έχουν τους ηγέτες που τους αξίζουν». ➤ «Τα παιδιά ανήκουν στους γονείς τους». • Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί μία γραμμή κατά μήκος του πατώματος με κολλητική ταινία. Εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι όταν στέκονται δεξιά από τη γραμμή, θα 	<p>Η άσκηση της Νοητής Γραμμής δίνει την ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να αλλάξουν τη γνώμη τους για ένα θέμα μέσα από την επιχειρηματολογία.</p> <p>Ανάλογα με τις προτάσεις που θα επιλεχθούν προς συζήτηση, υλοποιούνται παράλληλα επιπρόσθετοι δείκτες επιτυχίας των υποενοτήτων:</p> <p>1.3. Αξίες Ζωής, 3.2. Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Σχέσεων 3.1. Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία 3.3. Διαπολιτισμικότητα - Αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας.</p>

	<p>σημαίνει συμφωνία με τη δήλωση, ενώ όταν στέκονται αριστερά από τη γραμμή, θα σημαίνει διαφωνία. Διευκρινίζει ότι μπορούν να αλλάξουν πλευρά όποτε οι ίδιοι θέλουν και η αλλαγή πλευράς μπορεί να συμβεί όσες φορές οι ίδιοι θέλουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάσει την πρώτη δήλωση. Αναφέρει στους/στις μαθητές/τριες ότι μπορούν να επιλέξουν την πλευρά που θέλουν να σταθούν ανάλογα με το αν συμφωνούν ή διαφωνούν με τη δήλωση. • Καλεί στη συνέχεια τους/τις μαθητές/τριες να εξηγήσουν γιατί στάθηκαν στη συγκεκριμένη πλευρά της γραμμής. • Επιτρέπει σε όσους θέλουν να μιλήσουν. Έπειτα, ρωτά αν κάποιος/α θέλει να αλλάξει πλευρά. • Όταν μετακινηθούν κάποιιοι, τους ζητά να εξηγήσουν γιατί το έκαναν. • Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάσει την επόμενη δήλωση. <p>Συζήτηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γιατί οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές απόψεις; Πρέπει όλες οι απόψεις να είναι αποδεκτές; • Τι συμβαίνει στις περιπτώσεις που μία άποψη δεν γίνεται δεκτή; • Τι συμβαίνει στις περιπτώσεις που μία άποψη δεν φαίνεται «δίκαιη» για όλους; 	
<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων</p>	<p>Ένας Καινούριος Πλανήτης Σκοπός: Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να καταλάβουν ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αφορούν όλους τους ανθρώπους, στη βάση της ισότητας και των μη διακρίσεων. Επιπρόσθετα, η</p>	<p>Οι ομάδες μπορούν να χωριστούν, παίρνοντας από ένα απόφθεγμα ή ένα ρητό σχετικό με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Για παράδειγμα:</p>

<p>του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>εφαρμογή αυτής της δραστηριότητας συμβάλλει στο να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι αλληλεξαρτώμενα, αδιαίρετα, εύλογα, εφαρμόζονται σε όλα τα άτομα και υποδηλώνουν ορισμένες κυβερνητικές Υποχρεώσεις</p> <p>Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός καλείται να ετοιμάσει φύλλο εργασίας με τίτλο «Ένας καινούριος πλανήτης», στο οποίο αναγράφεται η εξής ιστορία: <i>«Ανακαλύφθηκε ένας μικρός καινούριος πλανήτης ο οποίος έχει όλα όσα χρειάζεται για να διατηρηθεί η ανθρώπινη ζωή. Κανένας δεν έχει ζήσει σε αυτό τον πλανήτη ακόμη. Δεν υπάρχουν καθόλου νόμοι, κανόνες και ιστορία. Θα είστε όλοι κάτοικοι σε αυτό τον πλανήτη».</i> • Οι οδηγίες που δίνονται στις ομάδες είναι οι εξής: Προκειμένου να προετοιμαστεί κατάλληλα η ανθρώπινη διαβίωση στον καινούριο αυτό πλανήτη, η ομάδα σας έχει οριστεί να καταρτίσει μία Διακήρυξη στην οποία θα αναγράφονται τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που θα αφορούν όλα τα άτομα του νέου πλανήτη. Το έργο σας είναι δύσκολο! Ξεκινήστε με την ονομασία του καινούριου πλανήτη. Συνεχίστε με τη Διακήρυξη. Βεβαιωθείτε ότι η Διακήρυξη περιέχει ένα προοίμιο, στο οποίο αναφέρονται ορισμένα σημαντικά στοιχεία από τα Δικαιώματα που περιλαμβάνονται (για παράδειγμα, ποιον αφορούν αυτά τα Δικαιώματα) και τουλάχιστον δέκα Δικαιώματα τα οποία θεωρείτε σημαντικά να υπάρχουν σε αυτόν τον νέο πλανήτη. • Μόλις τελειώσει η ομαδική εργασία, η κάθε ομάδα ανακοινώνει 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ «Πρέπει κάθε πρωί να ξυπνάς με αποφασιστικότητα, αν θες να πηγαίνεις το βράδυ στο κρεβάτι με ικανοποίηση». ➤ «Χάνεις το 100% των προσπαθειών που δεν τολμάς να δοκιμάσεις». ➤ «Φτωχός άνθρωπος δεν είναι αυτός/ή που δεν έχει ούτε ένα σεντ αλλά αυτός/ή που ζει χωρίς όνειρα» ➤ «Έρχεται κάποια στιγμή που πρέπει να σταματήσεις να σπρώχνεις το αυτοκίνητο και να αρχίσεις να βάζεις ταχύτητα». <p>Συστήνεται να συζητηθούν αυτές οι δηλώσεις πριν ξεκινήσει η υλοποίηση της δραστηριότητας.</p> <p>Ενδεικτικό φύλλο εργασίας για αυτή τη δραστηριότητα είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. (εκπαιδευτικό υλικό) για το μάθημα Οικιακής Οικονομίας/Αγωγής Υγείας, Μ.Ε.) με τίτλο: «Ένας καινούριος πλανήτης».</p>
---	---	---

	<p>τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που ανέγραψε (αποφεύγεται η επανάληψη των Δικαιωμάτων που αναφέρθηκαν από άλλη ομάδα).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να μελετήσουν την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που επισυνάπτεται στο τετράδιό τους και τους ζητά να εντοπίσουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που δεν περιέλαβαν στη Διακήρυξή τους για τον δικό τους πλανήτη. • Ακολουθεί συζήτηση με τους/τις μαθητές/τριες κατά πόσο τα Δικαιώματα που δεν εντόπισαν στον πλανήτη τους, θα μπορούσαν να έχουν συνέπειες για τη ζωή των ατόμων που θα ζούσαν εκεί. <p>Άξονες Συζήτησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τι γνωρίζετε για την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; Πώς δημιουργήθηκε και πότε; • Γιατί χρειάζεται η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; Έχει επιρροή στις κυβερνήσεις ή στα άτομα; Ποιες είναι οι ευθύνες των κυβερνήσεων που αντιτίθενται στην εφαρμογή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; • Πιστεύετε ότι μερικά Δικαιώματα είναι περισσότερο σημαντικά από κάποια άλλα; • Μήπως υπάρχουν Δικαιώματα τα οποία δεν υπάρχουν στη Διακήρυξη και τα θεωρείτε σημαντικά; 	
--	--	--

<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Η φανταστική Χώρα Προσαρμογή δραστηριότητας από: Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης</p> <p>Σκοπός: Η δραστηριότητα εισάγει τους μαθητές/τριες στην ιδέα των Δικαιωμάτων που βασίζονται στις ανάγκες και τους εξοικειώνει με την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θέτει θέματα όπως η εκτίμηση των Δικαιωμάτων, Δικαιώματα και Υποχρεώσεις.</p> <p>Οδηγίες: Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων και διαβάζεται δυνατά το παρακάτω σενάριο από το φύλλο εργασίας 4: <i>«Φανταστείτε ότι έχετε ανακαλύψει μία νέα χώρα όπου κανένας πολίτης δεν έχει ζήσει στο παρελθόν και δεν υπάρχουν νόμοι και κανόνες. Εσύ και άλλα μέλη της ομάδας σου θα εγκατασταθείτε σε αυτή τη νέα χώρα. Δεν γνωρίζεις ποια κοινωνική θέση θα έχεις σε αυτή τη νέα χώρα».</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αρχικά, κάθε μαθητής/τρια πρέπει να σκεφτεί ατομικά τρία Δικαιώματα που πιστεύει ότι πρέπει να ισχύουν για τον/την καθένα/μία στη νέα του πατρίδα. • Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν τη λίστα που έχουν δημιουργήσει με την ομάδα τους και να δώσουν ένα όνομα στην καινούρια τους χώρα. • Ακολούθως, κάθε ομάδα καλείται να καταρτίσει τη «Χάρτα 	<p>Η δραστηριότητα αυτή δίνει την ευκαιρία οι μαθητές/τριες να εστιάσουν την προσοχή τους τόσο στα Δικαιώματα όσο και στις Υποχρεώσεις που έχουν στο σχολείο, στο σπίτι, στην κοινότητα και στην χώρα τους.</p> <p>Ως επέκταση της δραστηριότητας μπορούν να διαμορφώσουν ένα σχέδιο δράσης, με το οποίο θα συμβάλουν στην υπεράσπιση των Δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στο σχολικό περιβάλλον, στο σπίτι κ.λπ.</p>
---	--	--

Δικαιωμάτων», καθώς και τη «**Χάρτα Υποχρεώσεων»** που θα έχουν ως πολίτες στη νέα τους πατρίδα.

- Πραγματοποιείται συζήτηση για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις που κατέγραψε η κάθε ομάδα. Μπορούν να υποβληθούν οι ακόλουθες ερωτήσεις:
  - Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, άλλαξαν οι απόψεις σας σχετικά με το ποια Δικαιώματα είναι πιο σημαντικά;
  - Πώς θα ήταν η ζωή μας αν αποκλείαμε μερικά από αυτά τα Δικαιώματα;
  - Γιατί είναι χρήσιμο να σεβόμαστε και να τηρούμε τα δικαιώματά μας, καθώς και τις Υποχρεώσεις μας;

Οι μαθητές/τριες καλούνται να μεταφέρουν τις «Χάρτες» τους σε μεγάλο χαρτί και να περιλάβουν σχετικές ζωγραφιές, φωτογραφίες, αποφθέγματα, σύντομα κείμενα κ.ά. Το χαρτόνι αναρτάται στη συνέχεια σε ένα εμφανές σημείο στον χώρο του σχολείου τους.

Εναλλακτικά, οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να φτιάξουν μία λίστα με τίτλο «**Το σχολείο μας είναι...**» και να την τοποθετήσουν στην είσοδο του σχολείου για να τη βλέπουν όλοι. Για παράδειγμα, μπορούν να επιλέξουν το πρόβλημα της βίας σε περίπτωση που υπάρχουν περιστατικά στο σχολείο τους και να γράψουν: «Το σχολείο μας είναι: ένα ασφαλές μέρος, ένα μέρος όπου οι μεγαλύτεροι μαθητές/τριες φροντίζουν τους μικρότερους, ένα μέρος όπου ο ένας σέβεται τα Δικαιώματα του άλλου.

<p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Ποιος, εγώ; Δικαιώματα και Υποχρεώσεις</p> <p>Προσαρμογή από Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα – Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα κατάταξης και συζήτησης βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να καταλάβουν τη διάκριση ανάμεσα στα Δικαιώματα και στις Υποχρεώσεις και να αντιληφθούν πως κάθε δικαίωμα έχει και την αντίστοιχη υποχρέωση.</p> <p>Παρουσιάζεται στους/στις μαθητές/τριες ένας πίνακας στο φύλλο εργασίας 5 με 4 στήλες.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 1^η στήλη: Δικαιώματα που πιστεύεις ότι πρέπει να ισχύουν στο σχολείο ➤ 2^η στήλη: Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε δικαίωμα (της 1^{ης} στήλης) ➤ 3^η στήλη: Δικαιώματα που πιστεύεις ότι πρέπει να ισχύουν στο σπίτι ➤ 4^η στήλη: Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε δικαίωμα (της 3^{ης} στήλης) <p>Αρχικά οι μαθητές/τριες εργάζονται ατομικά και καλούνται να συμπληρώσουν την 1^η και την 3^η στήλη του πίνακα. Μπορούν να συμβουλευτούν την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία αναγράφεται στο τετράδιο τους.</p> <p>Στη συνέχεια, ζητείται από κάθε μαθητή/τρια να ανταλλάξει τη λίστα του/της με αυτή του/της συμμαθητή/τριας του. Ο/Η κάθε</p>	<p>Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι δεκτικοί στις προτάσεις των μαθητών/τριών, αλλά να τονίζουν ότι τα Δικαιώματα συνοδεύονται από Υποχρεώσεις. Αυτό το «ζωντανό έγγραφο» θα ήταν καλό να εκτίθεται στην τάξη και να ανανεώνεται όποτε χρειάζεται. Οι μαθητές/τριες καλό είναι επίσης να ερωτηθούν «Τι πιστεύουν ότι πρέπει να συμβεί αν κάποιος παραβιάσει αυτά τα Δικαιώματα;</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα έχει πραγματοποιηθεί σε πολλές χώρες. Στις χώρες όπου ο πόλεμος είναι μέγιστο πρόβλημα, οι μαθητές θεωρούν ότι το δικαίωμα στη ζωή είναι το πιο σημαντικό, ενώ στις χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, το δικαίωμα στην εργασία έρχεται πρώτο.</p> <p>Μπορεί να διερευνηθεί αυτό το θέμα με τους/τις μαθητές/τριες, χρησιμοποιώντας ερωτήσεις όπως: «Πιστεύετε ότι η κατάσταση στη χώρα μας έχει επηρεάσει τις επιλογές των Δικαιωμάτων σας; Ναι, όχι; Και γιατί;»</p> <p>Οι Υποχρεώσεις των εφήβων μπορούν</p>
---	--	---

	<p>μαθητής/τρια πρέπει να σκεφτεί τις Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε δικαίωμα που έγραψε ο/η συμμαθητής/τρια του και να τις γράψει στις αντίστοιχες στήλες (2^η και 3^η).</p> <p>Κάθε ζευγάρι αναφέρει στην τάξη τουλάχιστον δύο Δικαιώματα και τις αντίστοιχες Υποχρεώσεις τους από τη λίστα. Ο/Η εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις. Αφού ολοκληρώσουν όλα τα ζευγάρια, γίνεται συζήτηση κατά την οποία οι μαθητές/τριες αναφέρουν κατά πόσο ήταν εύκολο ή δύσκολο να σκεφτούν τις Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε δικαίωμα.</p> <p>Υποχρεώσεις εφήβων</p> <p>Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού που αναγράφεται στο τετράδιό τους και να εντοπίσουν τουλάχιστον δύο Υποχρεώσεις που έχουν ως έφηβοι για το κάθε δικαίωμα ξεχωριστά.</p> <p>Δράση</p> <p>Ακολούθως, οι μαθητές/τριες καλούνται στις ομάδες τους να συζητήσουν για τις Υποχρεώσεις που έχουν στην τάξη και στο σχολείο τους και να εισηγηθούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να τις εφαρμόζουν στην καθημερινότητά τους.</p> <p>Επέκταση συζήτησης και ενδεικτικά παραδείγματα ανάπτυξης κριτικής σκέψης και προβληματισμού.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο παράδειγμα για τις ζώνες ασφαλείας: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ποιος πιστεύετε ότι έχει δίκαιο, η κυβέρνηση ή οι πολίτες 	<p>να παρουσιαστούν σε ένα μεγάλο χαρτόνι και να αναρτηθεί στην πινακίδα της τάξης τους.</p> <p>Ανάλογα με την έκταση της δράσης η αντίστοιχη δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί στις Υποχρεώσεις που έχουν οι έφηβοι στο σπίτι και στην κοινότητά τους.</p> <p>Επειδή τα ζητήματα των Δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων είναι κοινά στα σχολεία (για παράδειγμα το δικαίωμα της χρήσης εξοπλισμού και η υποχρέωση φροντίδας του), αυτή η δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει τη βάση για να χρησιμοποιηθεί η γλώσσα των Δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων σε καθημερινές καταστάσεις.</p> <p>Αστυνομία Κύπρου</p> <p>Στην ιστοσελίδα της Αστυνομίας της Κύπρου, http://www.police.gov.cy/ υπάρχει ειδικό πληροφοριακό υλικό με τίτλο «Χάρτης Δικαιωμάτων Εφήβων» το οποίο περιλαμβάνει σαφείς πρόνοιες και προσδιορίζει συγκεκριμένες δεσμεύσεις των μελών της Αστυνομίας έναντι των εφήβων, διασφαλίζοντας το δικαίωμα</p>
--	---	---

	<p>που αρνούνται να φορέσουν ζώνες;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Τι θα συνέβαινε αν κάποιος γνωστός σας τραυματιζόταν, επειδή ο οδηγός δεν τον άφησε να φορέσει ζώνη; Πώς θα αισθανόσασταν; ❖ Τι θα συνέβαινε αν ένα άρρωστο παιδί πέθαινε επειδή ο γιατρός ήταν πολύ απασχολημένος με τη φροντίδα ενός οδηγού που τραυματίστηκε επειδή δεν φορούσε ζώνη; Δες την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ποια Δικαιώματα εμπλέκονται σε αυτό το παράδειγμα; ❖ Μπορείτε να σκεφτείτε παρόμοια παραδείγματα όπου άλλα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις συγκρούονται; 	<p>τους για εξυπηρέτηση υψηλού επιπέδου και ποιότητας.</p> <p>Ο Χάρτης Δικαιωμάτων Εφήβων αποτελείται από τρία μέρη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καθορίζονται διάφορα κανάλια επικοινωνίας με την Αστυνομία τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει ο έφηβος. 2. Γίνεται γενική αναφορά στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ειδικότερα στα δικαιώματα που έχουν οι έφηβοι, σε σχέση με διάφορα θέματα. 3. Περιέχει θέματα που απασχολούν/προβληματίζουν τους έφηβους στην καθημερινή τους ζωή. <p>Οι μαθητές/τριες μπορούν να μελετήσουν το υλικό και να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στους/στις υπόλοιπους/ες συμμαθητές/τριές τους.</p>
<p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των</p>	<p>Οδική Ασφάλεια – Δικαιώματα και Υποχρεώσεις</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα αφορά την οδική ασφάλεια και συγκεκριμένα τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις των εφήβων σε σχέση με αυτή.</p> <p>Οι μαθητές/τριες διαβάζουν το σύντομο άρθρο στο φύλλο</p>	<p>Η εφαρμογή αυτής της δραστηριότητας δίνει την ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να ανακαλέσουν προϋπάρχουσες γνώσεις από το κεφάλαιο: Ασφάλεια και Κυκλοφοριακή</p>

<p>πολιτών.</p> <p>2.5 Να εντοπίζουν και να αξιολογούν τους παράγοντες πρόκλησης ατυχημάτων και τους παράγοντες προστασίας από ατυχήματα.</p> <p>2.5 Να εφαρμόζουν συμπεριφορές που προάγουν την ασφάλεια των ατόμων στην καθημερινότητά τους.</p> <p>2.5 Να εφαρμόζουν ενδεδειγμένη συμπεριφορά ως πεζοί, επιβάτες, ποδηλάτες και ως μελλοντικοί οδηγοί.</p>	<p>εργασίας 6. Το θέμα που διαπραγματεύεται είναι η χρήση ζώνης ασφαλείας και καλούνται να απαντήσουν τις ερωτήσεις που το συνοδεύουν.</p> <p>Έμφαση δίνεται στην τελευταία ερώτηση του φύλλου εργασίας, η όποια αναφέρεται στη συμπεριφορά που πρέπει να επιδεικνύουν οι έφηβοι στον δρόμο. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες καλούνται να επισημάνουν τις Υποχρεώσεις που έχουν οι ίδιοι, έτσι ώστε να κυκλοφορούν στον δρόμο με ασφάλεια.</p>	<p>Αγωγή.</p> <p>Σε περίπτωση που παρατηρείται ανάγκη βελτίωσης αυτής της συμπεριφοράς τότε συστήνεται επέκταση αυτής της δραστηριότητας.</p>
---	--	---

<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p> <p>1.3 Να αναπτύσσουν το αίσθημα της υπευθυνότητας και να αναλύουν κριτικά τις ατομικές και συλλογικές, υπεύθυνες και ανεύθυνες</p>	<p>Δικαιώματα ζωής</p> <p>Η δραστηριότητα αυτή βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσα Δικαιώματα. Τα δικαιώματά των ανθρώπων μπορούν να καταπατηθούν, αλλά είναι αναφαίρετα. Όλοι γεννιούνται και πεθαίνουν με αυτά. Κύριος σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι μέσα από την ανθρώπινη εμπειρία να σκεφτούν οι μαθητές/τριες πώς να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους και τα Δικαιώματα των άλλων.</p> <p>Οδηγίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από το κάθε μέλος της ομάδας να θυμηθεί μία φορά που υπερασπίστηκε τα δικαιώματά του ή τα Δικαιώματα άλλων ανθρώπων. (Για παράδειγμα, οι μαθητές/τριες μπορεί να θυμηθούν κάποια φορά που κατηγορήθηκαν άδικα). Αν θέλουν, τα μέλη μίας ομάδας μπορούν να περιγράψουν την εμπειρία τους σε έναν/μία συμμαθητή/τρια τους. Μετά από πέντε λεπτά, κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να έχει συμπληρώσει το φύλλο εργασίας 7, όπου θα έχει καταγράψει τις παρακάτω πληροφορίες: <ol style="list-style-type: none"> 1. Τι συνέβη; 2. Πού συνέβη; 3. Ποιο ήταν το κίνητρο. 4. Γιατί υπερασπίστηκα τα δικαιώματά μου ή τα Δικαιώματα των συνανθρώπων μου; 5. Ποιος/οι ήταν ο/οι φορέας/είς που με στήριξαν; 6. Τι ενέργειες μπορούσα να κάνω, ώστε να υπερασπιστώ καλύτερα τα δικαιώματά μου ή τα Δικαιώματα των συνανθρώπων μου; 	<p>Σημαντικό είναι να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες ότι στη ζωή τους έχουν ήδη υπερασπιστεί τα δικαιώματά τους και τα Δικαιώματα των άλλων, ακόμη και αν δεν χρησιμοποίησαν τη λέξη «Δικαιώματα».</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί στο σπίτι ως κατ' οίκον εργασία.</p> <p>Είναι σημαντικό να αναφερθούν οι φορείς που προστατεύουν τα Δικαιώματα των πολιτών στην Κύπρο και να αφιερωθεί χρόνος, ώστε οι μαθητές/τριες να γνωρίσουν τις αρμοδιότητες αυτών των φορέων. Η διαδικασία αυτή μπορεί να περιληφθεί στην δράση ή στο project που θα κάνουν οι μαθητές/τριες για αυτό το κεφάλαιο.</p> <p>Η δεύτερη δραστηριότητα αυτού του φύλλου εργασίας αφορά στην καταπάτηση και την υπεράσπιση Δικαιωμάτων άλλων ανθρώπων, που προβάλλονται στα Μ.Μ.Ε.</p> <p>Καλούνται οι μαθητές/τριες να παρακολουθήσουν ένα σαββατοκύριακο</p>
--	---	---

<p>συμπεριφορές.</p>	<p>Όταν οι μαθητές/τριες απαντήσουν τα ερωτήματα, ο/η εκπαιδευτικός δίνει τον λόγο σε όποιον/α μαθητή/τρια επιθυμεί να μοιραστεί την ιστορία του/της στην τάξη. Αφού ακουστούν κάποιες ιστορίες των μαθητών/τριων, πραγματοποιείται συζήτηση. Οι πιο κάτω ερωτήσεις είναι ενδεικτικές και βοηθούν στον συντονισμό της συζήτησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ήταν οι εμπειρίες σας όμοιες/διαφορετικές; Για παράδειγμα, συνέβησαν σε δημόσιο/ιδιωτικό χώρο, στο σπίτι/ στο σχολείο; • Ήταν κάποια μέρη ή πρόσωπα και θετικά και αρνητικά; • Ανέφερε κάποιος τον νόμο ή τις αρχές ως πηγή στήριξης; Ναι, όχι και γιατί; • Πώς αισθανθήκατε όταν θυμηθήκατε τη στιγμή που υπερασπιστήκατε τα δικαιώματά σας; • Ήταν θετική εμπειρία; Ναι, όχι και γιατί; • Δεχτήκατε τη στήριξη ή την αλληλεγγύη των φίλων σας/ των συμμαθητών σας/ της οικογένειάς σας; • Γιατί πιστεύετε ότι αυτού του είδους η στήριξη είναι χρήσιμη όταν υπερασπιζόμαστε τα Ανθρώπινα Δικαιώματα; 	<p>τα Μ.Μ.Ε. και να εντοπίσουν αυτά τα παραδείγματα και να εκφράσουν τις απόψεις τους για αυτά τα περιστατικά στο επόμενο μάθημα.</p>
<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Η Θερμοκρασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο σχολείο σας</p> <p>Προσαρμογή από: Κοτζιαμάνη, Ε. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.</p> <p>Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι οι μαθητές/τριες να αξιολογήσουν την πρόωθηση και τον σεβασμό των Ανθρωπίνων</p>	<p>Το ερωτηματολόγιο μπορεί να διανεμηθεί σε όλους ή σε μερικούς μαθητές του σχολείου, έτσι ώστε να έχουν πιο έγκυρα αποτελέσματα. Σε περίπτωση που γίνει αυτό, συνίσταται παροχή βοήθειας στους/στις μαθητές/τριες για την συλλογή και ανάλυση των δεδομένων.</p>

<p>4.3. Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>2.1 Να εντοπίζουν και να αναλύουν κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία και τον τρόπο ζωής των ατόμων.</p>	<p>Δικαιωμάτων στον σχολικό τους χώρο.</p> <p>Επιμέρους Στόχοι Οι μαθητές/τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • εξακριβώσουν στοιχεία τα οποία δεν προωθούν τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη σχολική κοινότητα. • σκεφτούν κριτικά αναφορικά με υπάρχουσες καταστάσεις που επηρεάζουν την προώθηση και τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο σχολείο. • αναπτύξουν ένα σχέδιο δράσης, ώστε να βελτιώσουν την προώθηση και τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο σχολείο τους. <p>Οδηγίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι θα εργαστούν ατομικά, για να βρουν σε ποιον βαθμό γίνονται σεβαστά τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο σχολείο τους. • Καλούνται να μελετήσουν το περιεχόμενο του φύλλου εργασίας 8: «Η Θερμοκρασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Σχολείο σας» και να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο ατομικά (Μέρος Α). • Όταν τελειώσουν, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού αναλύουν τα συνολικά αποτελέσματα των απαντήσεων. Τα αποτελέσματα πρέπει να δώσουν μία γενική εικόνα για τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στον σχολικό χώρο. Περαιτέρω ερωτήσεις, κατά τη διάρκεια της συζήτησης, θα εμπλουτίσουν την έρευνα. Οι ερωτήσεις αυτές μπορούν, 	
---	--	--

ακόμη, να βοηθήσουν στον προσδιορισμό των θεμάτων που προκαλούν ανησυχία και πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Συζήτηση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας:

- Σε ποιους τομείς φαίνεται ότι το σχολείο σας υιοθετεί ή προωθεί τις αρχές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων;
- Σε ποιους τομείς φαίνεται να υπάρχουν προβλήματα όσον αφορά τα Ανθρώπινα Δικαιώματα; Ποιοι από αυτούς τους τομείς σας προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία; Να αναπτύξετε τους τομείς για τους οποίους ανησυχείτε, δίνοντας παραδείγματα και να αναγνωρίσετε το είδος των παραβιάσεων των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Πώς εξηγείτε την ύπαρξη τέτοιων προβληματικών συνθηκών;
- Υπάρχουν καθόλου φυλετικοί/εθνικοί, ταξικοί, γενετικοί, ηλικιακοί διαχωρισμοί (ή μεταχείριση);
- Τα ζητήματα σχετίζονται με τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων (ποιος περιλαμβάνεται και ποιος όχι).
- Ποιος κερδίζει και ποιος χάνει/υποφέρει από την υπάρχουσα καταπάτηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων;
- Ποιες άλλες εξηγήσεις μπορείτε να σκεφτείτε;
- Έχετε συμβάλει εσείς ή οποιοσδήποτε από τη μαθητική κοινότητα κατά οποιονδήποτε τρόπο στη δημιουργία και τη διαιώνιση του υφιστάμενου κλίματος (π.χ. ενεργώντας ή μη με ορισμένους τρόπους, αγνοώντας καταπατήσεις ή μη αναφέροντας περιστατικά);
- Τι χρειάζεται να γίνει στο σχολείο σας, προκειμένου τα Ανθρώπινα Δικαιώματα να γίνονται πραγματικά σεβαστά;

	<p>Ποιες ενέργειες μπορείτε να κάνετε εσείς και η ομάδα σας για τη δημιουργία ενός πιο ανθρώπινου και δίκαιου περιβάλλοντος, στο οποίο οι αξίες των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θα προάγονται και τα Δικαιώματα του ανθρώπου θα γίνονται πράξη;</p> <p>Μέρος Β: Δημιουργία και Υλοποίηση Σχεδίου Δράσης</p> <p>Αφού πραγματοποιηθεί η συζήτηση των αποτελεσμάτων, οι μαθητές/τριες οργανώνουν δράσεις που να συμβάλουν στην άμβλυση της καταπάτησης δικαιωμάτων. Τα ερωτήματα του Μέρους Β' κατευθύνουν τους/τις μαθητές/τριες στη διαδικασία εφαρμογής της δράσης.</p> <p>Οι μαθητές/τριες συζητούν επίσης με τον/την εκπαιδευτικό για το πώς θα ήθελαν να δουλέψουν για να δημιουργήσουν ένα σχέδιο δράσης, με το οποίο θα κοινοποιούν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές/τριες να δουλέψουν σε ομάδες, για να δημιουργήσουν το σχέδιο δράσης. • Μοιράζει τα φύλλα εργασίας, ώστε οι ομάδες να στηρίξουν τη δουλειά τους σε αυτό. • Δίνεται χρόνος για την παρουσίαση των σχεδίων δράσης και για ανατροφοδότηση από την τάξη, ώστε να υπάρξει βελτίωση. • Παράλληλα, δίνεται χρόνος για να εξακριβώσουν οι μαθητές/τριες τρόπους με τους οποίους θα συνεχίσουν το σχέδιο δράσης τους. 	<p>Σχέδιο Δράσης</p> <p>Τα σχέδια δράσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μία μορφή αξιολόγησης.</p> <p>Οι μαθητές/τριες μπορούν να συνεργαστούν με τη Διεύθυνση του σχολείου, καθώς και με τη σχολική εφορία ή άλλους φορείς της κοινότητάς τους για την εφαρμογή της δράσης.</p> <p>Τα βήματα του Project μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (περιεχόμενο μαθήματος Οικιακής Οικονομίας/Αγωγής Υγείας) με τίτλο: Μεθοδολογική προσέγγιση: Project</p> <p>Συστήνεται για την ανάπτυξη project το μοντέλο IVAC (Investigation-Vision-Action-Change), ένα πλαίσιο ανάπτυξης των στρατηγικών προαγωγής υγείας που διασφαλίζει ότι οι γνώσεις που αποκτούν</p>
--	--	---

		<p>οι μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια του προγράμματος έχουν ως στόχο τη δράση και την επίτευξη αλλαγών. Οι μαθητές/τριες, μέσα από αυτές τις διαδικασίες, προβαίνουν συλλογικά σε ενέργειες που βελτιώνουν τις συνθήκες υγείας που αφορούν το σχολείο και την κοινότητά τους και ταυτόχρονα βελτιώνουν γνώσεις και δεξιότητες για δράση στο παρόν και στο μέλλον.</p>
<p>2.1. Να εντοπίζουν και να αναλύουν κριτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία και τον τρόπο ζωής των ατόμων.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Δικαιώματα παιδιών Πηγή: Προσαρμογή από: Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης</p> <p>Το φύλλο εργασίας 9: Δικαιώματα παιδιών, περιλαμβάνει τρεις ξεχωριστές δραστηριότητες. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να ακολουθήσει τις οδηγίες του φυλλαδίου, δηλαδή η κάθε ομάδα να αναλάβει μία δραστηριότητα ή να επιλέξει με τους/τις μαθητές/τριες τον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν να αναπτύξουν τις δραστηριότητες.</p> <p>Ομάδα Α΄: Συνέντευξη Μεγάλοι άνθρωποι - Μικροί άνθρωποι Στόχος της δραστηριότητας είναι να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες αφενός να καταλάβουν ότι η αναγνώριση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπήρξε σταδιακή και αφετέρου να συσχετίσουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με το δικό τους</p>	<p>Η κωδικοποίηση των Δικαιωμάτων είναι μία εξέλιξη του τέλους του εικοστού αιώνα, αλλά τα Δικαιώματα υπήρχαν και παραβιάζονταν, διεκδικούνταν και σταδιακά κατοχυρώνονταν με το πέρασμα των χρόνων.</p> <p>Συνέντευξη: Η μέθοδος της συνέντευξης είναι ένας καλός τρόπος για να «μεταφερθεί» η ευρύτερη κοινωνία στο σχολείο, για να συνδεθεί η μελέτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με την πραγματική ζωή, καθώς και για να</p>

	<p>περιβάλλον.</p> <p>Πώς να εφαρμοστεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στην τάξη ότι τα κείμενα για τα Δικαιώματα του ανθρώπου, όπως η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι πρόσφατα έγγραφα και ότι στο παρελθόν, πολλά από τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη Σύμβαση δεν τα απολάμβαναν όλα τα παιδιά. Επίσης, εξηγεί ότι σε πολλές σύγχρονες χώρες αυτό ισχύει ακόμη. • Ο/Η εκπαιδευτικός μαζί με τους/τις μαθητές/τριες κάνουν μία μικρή λίστα με κατοίκους της περιοχής που μπορούν ίσως, να απαντήσουν σε αυτή την ερώτηση: «Πιστεύετε ότι οι ζωές των παιδιών στην πόλη/κοινότητα μας έχουν βελτιωθεί τον τελευταίο αιώνα;». Τα άτομα αυτά μπορεί να είναι οι γονείς ή οι παππούδες τους. Μία λίστα περίπου τεσσάρων ατόμων είναι ιδανική. • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να συμπληρώσουν την ερώτηση του φύλλου εργασίας 9, που αφορά την συνέντευξη και έπειτα να ετοιμάσουν μία πρόσκληση για τα άτομα που θα προσκαλέσουν στο σχολείο για να τους πάρουν συνέντευξη <p>Εναλλακτικά, μπορούν να οργανώσουν τις συνεντεύξεις σε απογευματινό χρόνο και να τις παρουσιάσουν σε κάποιο από τα επόμενα μαθήματα. Οι συνεντεύξεις μπορούν να βιντεογραφηθούν για να προβληθούν στην τάξη, να ηχογραφηθούν ή και να παρουσιαστούν σε σύντομη παρουσίαση με τη συνοδεία κάποιων φωτογραφιών. Η συνέντευξη μπορεί, επίσης, να παρουσιαστεί με την τεχνική</p>	<p>βελτιωθούν οι δεξιότητες των μαθητών/τριών στην αντιμετώπιση των διαφορών ανθρώπων.</p> <p>Για να πραγματοποιηθούν οι συνεντεύξεις, χρειάζεται να προηγηθεί μία σύντομη αναφορά στα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες, για να σχεδιάσουν μία δομημένη συνέντευξη.</p> <p>Για παράδειγμα, όταν οι μαθητές/τριες προετοιμάζουν τις ερωτήσεις, θα πρέπει να σκέφτονται «τι θέλουμε να μάθουμε;»</p> <p>Αν π.χ. το άτομο από το οποίο θα πάρουμε συνέντευξη έχει δηλώσει ότι δούλεψε κατά την παιδική του ηλικία αντί να πηγαίνει στο σχολείο, τα παιδιά μπορούν να προγραμματίσουν να το ρωτήσουν για τις αναμνήσεις του, ένα συγκεκριμένο γεγονός, πώς ένιωσε γι' αυτό, πότε έγινε, πώς και γιατί, ποιος ήταν εκεί κ.ά.</p> <p>Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του φύλλου εργασίας 9, μπορούν να παρουσιαστούν σε ειδική εκδήλωση του</p>
--	--	---

	<p>υπόδυσης ρόλων ή και σε μεγάλο χαρτόνι με ενδιαφέρουσες και ελκυστικές τεχνικές (συννεφάκια, κολλάζ κ.λπ.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μετά από τις συνεντεύξεις, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να συγκρίνουν τις συνεντεύξεις με την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ο/Η εκπαιδευτικός απευθύνει τις παρακάτω ερωτήσεις και ακολουθεί συζήτηση μέσα από την οποία οι μαθητές/τριες εκφράζουν τις απόψεις τους: <p>Ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύετε ότι τα Δικαιώματα των παιδιών ήταν σεβαστά στο παρελθόν; • Ποια Δικαιώματα αγνοούνταν; Γιατί; • Θα θέλατε να ζείτε σε εκείνη την εποχή; • Τα πράγματα έχουν βελτιωθεί για τα παιδιά ή έχουν χειροτερέψει; Γιατί; <p>Ομάδα Β΄: Καταπάτηση Δικαιωμάτων των παιδιών Η ομάδα Β΄ καλείται να ερευνήσει στο διαδίκτυο και να εντοπίσει χώρες όπου παιδιά και έφηβοι εξακολουθούν να μην απολαμβάνουν βασικά Δικαιώματα. Η παρουσίαση των ευρημάτων μπορεί να γίνει με διάφορες τεχνικές: πόστερ, υπόδυση ρόλων, ζωγραφιές, παρουσίαση με συνοδεία μουσικής, φωτογραφιών κ.λπ.</p> <p>Ομάδα Γ΄: Η ομάδα αυτή καλείται να ερευνήσει στο διαδίκτυο και να συλλέξει πληροφορίες για τον ρόλο και τις αρμοδιότητες της Επιτρόπου Δικαιωμάτων του παιδιού. Η παρουσίαση των ευρημάτων μπορεί να γίνει με διάφορες τεχνικές: πόστερ,</p>	<p>σχολείου, αφιερωμένη στα Δικαιώματα του παιδιού ή σε μεγάλες πινακίδες στο προαύλιο του σχολείου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού 20 Νοεμβρίου ➤ Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 10 Δεκεμβρίου ➤ Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης 21 Σεπτεμβρίου ➤ Διεθνής Ημέρα Μη Βίας 2 Οκτωβρίου <p>Περισσότερες πληροφορίες για τις Παγκόσμιες/Ευρωπαϊκές μέρες που αφορούν την ενότητα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπάρχουν στην ιστοσελίδα: http://www.humanrights.com/el/voices-for-human-rights/un-observance-days-humanrights.html</p> <p>Εναλλακτικές ιδέες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές/τριες μπορούν, επίσης, να πάρουν τις συνεντεύξεις από τους γονείς τους στα σπίτια τους. • Οι μαθητές/τριες μπορούν να φέρουν από το σπίτι τους εφημερίδες για να ανακαλύψουν πώς τα Δικαιώματα των παιδιών σε άλλα μέρη του κόσμου
--	--	--

	<p>υπόδυση ρόλων, ζωγραφιές, παρουσίαση με συνοδεία μουσικής, φωτογραφιών κ.λπ. Οι μαθητές/τριες της ομάδας μπορούν να πάρουν τηλεφωνική συνέντευξη από λειτουργό του Γραφείου της Επιτρόπου Δικαιωμάτων του παιδιού. Εναλλακτικά, με την βοήθεια του/της εκπαιδευτικού, μπορούν να προσκαλέσουν στο σχολείο λειτουργό του Γραφείου της Επιτρόπου Δικαιωμάτων του παιδιού και να συζητήσει με τους/τις μαθητές/τριες τον ρόλο και τις αρμοδιότητες της Επιτρόπου, καθώς και ζητήματα που αφορούν τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις των εφήβων.</p>	<p>αγνοούνταν ή προστατεύονταν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ως εργασία η τάξη μπορεί να ανεβάσει ένα θεατρικό έργο, ποιήματα, ιστορίες ή ζωγραφιές, συγκρίνοντας τη ζωή των παιδιών στο παρελθόν και στο παρόν. • Ως άσκηση, οι μαθητές/μαθήτριες θα μπορούσαν να γράψουν ένα θεατρικό έργο για την προστασία των Δικαιωμάτων του παιδιού και να το παρουσιάσουν σε τοπική εκδήλωση.
<p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των</p>	<p>Δείξε μου τι εννοείς όταν λες «Ανθρώπινα Δικαιώματα» Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p> <p>Είναι μία δραματοποιημένη δραστηριότητα, που ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναθεωρήσουν τις γενικές αντιλήψεις τους για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. • βρουν διαφορετικούς τρόπους αναπαράστασης αυτών των αντιλήψεων. <p>Στόχοι: οι μαθητές/τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναθεωρήσουν τι γνωρίζουν για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. 	<p>Η δραστηριότητα αυτή είναι πιο ενδιαφέρον, να πραγματοποιηθεί με τη λιγότερη δυνατή αρχική καθοδήγηση από πλευράς του/της εκπαιδευτικού, εκτός από την περίπτωση που οι μαθητές/τριες δεν γνωρίζουν τίποτα για την έννοια των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Ο κύριος σκοπός είναι να ενθαρρυνθούν οι νέοι και οι νέες να εκφράσουν τις εντυπώσεις και τη γνώση που έχουν ήδη διαμορφώσει στη ζωή τους για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Αξίζει να τονιστεί αυτό το σημείο στην ομάδα, πριν αυτή αρχίσει τη δραστηριότητα, έτσι ώστε να μην αισθάνεται ότι περιορίζεται, επειδή δεν «ξέρει» ακριβώς τι σημαίνει ο όρος Ανθρώπινα Δικαιώματα.</p>

<p>ΠΟΛΙΤΩΝ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες και δεξιότητες επικοινωνίας. • Να αναπτύξουν την ικανότητά τους για συνεργασία και τη δημιουργικότητά τους. <p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρούχα για μεταμφίεση, παιχνίδια, οικιακά σκεύη κ.λπ. • Χαρτί και χρωματιστά ή μαρκαδόροι. • Κόλλα, σπάγκος και χαρτόνι. <p>Οδηγίες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι σκοπός της δραστηριότητας είναι να δημιουργηθεί μία δραματοποιημένη αναπαράσταση της γενικής ιδέας ή της έννοιας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Η οποία να είναι κατανοητή από ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών, οι οποίοι πιθανόν να μιλούν διαφορετικές γλώσσες. 2. Εξηγεί ότι δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν καθόλου λέξεις: η παρουσίαση πρέπει να γίνει μέσω παντομίμας. Οι ομάδες μπορούν να χρησιμοποιήσουν όσα από τα υλικά επιθυμούν. 3. Ζητείται από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σχηματίσουν μικρές ομάδες 4 έως 6 ατόμων και δώσουν σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και ένα σετ χρωματιστών ή μαρκαδóρων. 4. Δίνονται στις ομάδες λίγα λεπτά, πρώτα για καταιγισμό ιδεών σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και έπειτα για να προσδιορίσουν τις δύο ή τρεις βασικές ιδέες που θα ήθελαν να παρουσιάσουν με παντομίμα. 5. Ακολούθως δίνονται στις ομάδες λίγα λεπτά για να σχεδιάσουν 	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να καταστήσει σαφές ότι ο στόχος είναι να περιγράψουν τα «Ανθρώπινα Δικαιώματα γενικά», παρά ένα ή περισσότερα συγκεκριμένα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Μπορούν να αποφασίσουν να επιλέξουν ένα συγκεκριμένο δικαίωμα για να παρουσιάσουν γενικές παραμέτρους. Πρέπει ωστόσο, να έχουν κατά νου ότι προσπαθούν να παρουσιάσουν αυτό</p> <p>που είναι κοινό στα διαφορετικά Ανθρώπινα Δικαιώματα. Στο τέλος της συνεδρίας οι θεατές πρέπει να είναι σε θέση (ή να αρχίσουν) να έχουν απαντήσεις στην ερώτηση, «τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»;</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσέξει να μην αφήσει εκείνους/ες που</p>
-----------------	--	--

	<p>και να προετοιμάσουν την παντομίμα τους. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα πρέπει να δουλέψουν ομαδικά και ότι καθένας και καθεμιά θα πρέπει να έχει έναν ρόλο στην παραγωγή του θεατρικού δρώμενου.</p> <p>6. Αφιερώνονται μερικά λεπτά για να κάνουν τις παραστάσεις τους και μετά από κάθε παράσταση γίνεται ανατροφοδότηση και συζήτηση.</p> <p>8. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες - θεατές να δώσουν τις δικές τους ερμηνείες για αυτό που μόλις είδαν και να προσπαθήσουν να προσδιορίσουν τις βασικές ιδέες που η παντομίμα προσπάθησε να αναπαραστήσει.</p> <p>9. Έπειτα, δίνεται στην ίδια ομάδα η δυνατότητα να εξηγήσει εν συντομία τα όποια σημεία δεν συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της ανατροφοδότησης. Αυτό επαναλαμβάνεται για καθεμιά από τις παραστάσεις.</p> <p>Ανασκόπηση και αξιολόγηση</p> <p>Γίνεται ανασκόπηση της όλης δραστηριότητας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς αισθάνθηκαν οι μαθητές/τριες για αυτήν τη δραστηριότητα; Ήταν λιγότερο ή περισσότερο δύσκολη από ό,τι είχαν φανταστεί αρχικά; Ποιες ήταν οι πτυχές του θέματος που ήταν δυσκολότερο να αναπαρασταθούν; • Έμαθαν κάτι καινούριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα; • Ποιες ήταν οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές μεταξύ των ομάδων; Υπήρξαν κάποιες ριζικές διαφωνίες για την ιδέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; Γιατί; 	<p>αισθάνονται ότι δεν έχουν θεατρικές ικανότητες χωρίς κάποιον ενεργό ρόλο. Εξηγεί ότι υπάρχει αφθονία ρόλων για όλους και ότι πρέπει ολόκληρη η ομάδα να αισθάνεται ευχαριστημένη από την τελική παρουσίαση. Μερικά ασυνήθιστα αντικείμενα μπορούν να δώσουν ζωή στις παραστάσεις και να γεννήσουν δημιουργικές ιδέες – μπορεί να είναι οτιδήποτε: κατσαρόλες, καπέλα, μαξιλάρια, πέτρες, ένα καπάκι σκουπιδοτενεκέ.</p> <p>Ενδεικτικές παραλλαγές της δραστηριότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω ζωγραφικής. • Ζητείται από τις ομάδες να παρουσιάσουν μία αφίσα - πάλι χωρίς να χρησιμοποιήσουν λέξεις - για να εκφράσουν τις κύριες ιδέες γύρω από τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. • Η δραστηριότητα θα μπορούσε επίσης να γίνει προς το τέλος της ενότητας, προκειμένου να οργανωθούν και να διευκρινιστούν σκέψεις, εφόσον οι μαθητές/τριες έχουν δουλέψει μερικές από τις άλλες δραστηριότητες του
--	--	---

		<p>εγχειρίδιου ή έχουν κάνει τη δική τους έρευνα.</p> <p>Προτάσεις για συνέχεια Μπορούν να χρησιμοποιηθούν θεατρικά ή λογοτεχνικά έργα με θέματα που άπτονται των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να οργανωθεί μία δραματική απόδοση σε μία παράσταση για τα μέλη της τοπικής κοινότητάς.</p> <p>Ένας άλλος τρόπος παρακολούθησης θα ήταν να γράψουν οι μαθητές/τριες σύντομες επιστολές αναφορικά με το νόημα που δίνουν οι ίδιοι/ες στην έννοια των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σχετική είναι η δραστηριότητα «<i>Dear friend</i>» στο εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «All different all equal». Ο στόχος των επιστολών είναι να ενισχυθούν οι μαθητές/τριες προκειμένου να ξεκαθαρίσουν οι ίδιοι/ες τις ιδέες τους και να οδηγηθούν στον διάλογο μέσω της αλληλογραφίας που θα προκύψει. Επομένως, οι επιστολές θα μπορούσαν να σταλούν σε ανθρώπους μέσα στην ομάδα ή θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ανάμεσα σε δυο τάξεις ή ως άσκηση μεταξύ ομάδων νεολαίας.</p>
--	--	---

		<p>Ιδέες για δράση</p> <p>Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω οι παντομίμες ή να γίνει μία ολόκληρη ομαδική παραγωγή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και να παρουσιαστεί μπροστά σε άλλα άτομα εκτός της ομάδας.</p> <p>Εάν πραγματοποιηθεί η παραλλαγή με τις αφίσες, μπορεί να γίνει μία έκθεση των αφισών. Και οι δυο ιδέες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στον εορτασμό της ημέρας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p>
--	--	--

6.2 ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ – ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ – ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ - ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σκοπός των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι οι μαθητές/τριες να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τον ρατσισμό, τα στερεότυπα και τις διακρίσεις που υπάρχουν στην κοινωνία μέσα από τις διάφορες δραστηριότητες που προτείνονται.

Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει τουλάχιστον δύο δραστηριότητα/ες για να επιτύχει τον σκοπό αυτής της ενότητας.

Στόχοι των δραστηριοτήτων είναι οι μαθητές/τριες να:

- κατανοήσουν ότι οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται διαφορετικά καταστάσεις και γεγονότα.
- γνωρίσουν τον όρο «στερεότυπα» και πώς τα στερεότυπα που αποδίδονται σε μία ομάδα επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των ατόμων εκείνης της ομάδας.
- αντιληφθούν ότι είμαστε όλοι υπεύθυνοι για ρατσιστικές συμπεριφορές και να προωθούν δράσεις για την εξάλειψη του φαινομένου.
- ευαισθητοποιηθούν για ανάπτυξη υπευθυνότητας και δικαιοσύνης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή των προτεινόμενων δραστηριοτήτων, καθώς και των δραστηριοτήτων που προτείνονται στα εκπαιδευτικά εγχειρίδια υλοποιούν παράλληλα πολλούς δείκτες επιτυχίας διαφόρων υποενοτήτων.

Η ιστοσελίδα του Ινστιτούτου για τα Δικαιώματα, την Ισότητα και την Ετερότητα (i-RED) παρέχει πληθώρα πληροφοριών που αφορούν στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.home>

Ανάμεσα στα έργα του Ινστιτούτου είναι και η δημιουργία **Πρότυπου Συμβουλευτικού Οδηγού**, στον οποίο γίνεται Αναλυτική παρουσίαση προγραμμάτων και δράσεων για τη διαφορετικότητα, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη βία και την αντιρατσιστική αγωγή: http://www.i-red.eu/resources/projects-files/sxedio_drasis-protypos_symvouleytikos_odigos.pdf

Περισσότερες πληροφορίες για το Σχέδιο δράσης και συγκεκριμένα για την πρόληψη ή/και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων κάθε είδους, για την ανάδειξη της σημασίας της διαφορετικότητας καθώς και για την καταπολέμηση της βίας στα σχολεία υπάρχει στην ιστοσελίδα: <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.projects.78>.

Ορισμοί και Έννοιες

Ρατσισμός είναι το δόγμα που αναπτύσσεται με σύνδεσμο συγκεκριμένα γνωρίσματα (εθνικά, θρησκευτικά, πολιτιστικά κ.λπ.) προκειμένου να αναγάγει μία ομάδα (κοινωνική, φυλετική, θρησκευτική) ως υπέρτερη άλλων. Το πιο συνηθισμένο είδος ρατσισμού που έχει δώσει την αρχική ονομασία στη λέξη (από την αγγλική race=φυλή, ο λεγόμενος και «ρασιαλισμός», ή και από την ιταλική «ράτσα» razza) είναι ο φυλετικός ρατσισμός.

Οι ρατσιστές πιστεύουν σε βιολογικές διαφορές μεταξύ των φυλών, βάσει των οποίων και προσδιορίζουν αυτές σε ανώτερες και κατώτερες. Έτσι, με τη θεωρία αυτή υποστηρίζουν ότι η φυλή, με συγκεκριμένα (ανώτερα) εξωτερικά ή ανθρωπολογικά χαρακτηριστικά, έχει το δικαίωμα να θεωρεί τον εαυτόν της ανώτερο από τις άλλες.

Κοινωνικός ρατσισμός ονομάζεται η αρνητική στάση απέναντι σε κοινωνικές ομάδες που θεωρούνται κατώτερες και κυρίως απέναντι σε αυτές που ζουν στο περιθώριο του κοινωνικού βίου (διακρίσεις πολιτικο-ιδεολογικές, πνευματικές, οικονομικές, πολιτιστικές, διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, των μειονοτήτων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες).

Διάκριση είναι η άνιση αντιμετώπιση ατόμων ή ομάδων, με βάση κάποιο στερεότυπο.

Ρατσιστική διάκριση ορίζεται από τη Διεθνή Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών ρατσιστικών διακρίσεων ως «κάθε διάκριση, αποκλεισμός, περιορισμός ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, στο χρώμα του δέρματος, στην καταγωγή, στην εθνική ή εθνοτική καταγωγή και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα να εκμηδενίζει ή να εμποδίζει την αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση, ισότιμα Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στο πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό ή κάθε άλλο πεδίο δημόσιας ζωής».

Προκατάληψη είναι η στάση απέναντι σε κάποιο άτομο ή ομάδα, η οποία στηρίζεται σε στερεότυπα.

Στερεότυπα είναι το σύνολο των πεποιθήσεων που αφορούν τα προσωπικά χαρακτηριστικά μίας ομάδας ανθρώπων (π.χ. οι Σκοτσέζοι είναι τσιγκούνηδες).

Σεξισμός ορίζεται η διάκριση που γίνεται με βάση το φύλο, όρος που χρησιμοποιήθηκε κυρίως από το φεμινιστικό κίνημα για να δηλώσει την εξουσιαστική τάση των ανδρών πάνω στις γυναίκες και τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, ως απόρροια της

ανδροκρατικής νοοτροπίας.

Αρμοδιότητες της Αρχής Κατά των Διακρίσεων

Το βασικό πεδίο δράσης της Αρχής, όπως αυτό οροθετείται από την κοινοτική και την εγχώρια νομοθεσία, είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής και παράλληλα η προώθηση της ίσης μεταχείρισης.

Το πεδίο αυτό εκτείνεται τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα και καλύπτει τους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων:

- κοινωνικής προστασίας
- κοινωνικής ασφάλισης
- κοινωνικών παροχών
- υγειονομικής περίθαλψης
- εκπαίδευσης
- συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις, και,
- πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία (Ν. 42(Ι)/2004), στο πεδίο δράσης του Επιτρόπου Διοικήσεως, ως ανεξάρτητης Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, εμπίπτει και η διασφάλιση, χωρίς καμιά φυλετική ή άλλη διάκριση, της απόλαυσης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ή προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στα Πρωτόκολλα της, σε άλλες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις και σε Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών που επικύρωσε και η Κύπρος.

Η κύρια θεσμική αρμοδιότητα της Αρχής είναι η διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και η παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων. Πέρα από την αρμοδιότητα αυτή, όμως, υπάρχουν και άλλες, θεσμικά κατοχυρωμένες δυνατότητες δράσης που εκτείνονται σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, προληπτικού, διαμεσολαβητικού, κατασταλτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- Η προαγωγή της ισότητας για απόλαυση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της ισότητας ευκαιριών ανεξαρτήτως φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων.

- Η λήψη μέτρων για την πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών προνοιών που διέπουν ή απαγορεύουν μεταχείριση που συνιστά απαγορευμένη διάκριση.
- Η επιβολή μέτρων κυρωτικού χαρακτήρα.
- Η σύνταξη Κωδίκων Πρακτικής.
- Η διεξαγωγή ερευνών και στατιστικών μελετών για θέματα διακρίσεων.
- Η εξέταση θεμάτων αναφορικά με τις διακρίσεις, είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτημα προσώπων ή οργανώσεων.
- Ο συντονισμός δράσης κρατικών αρχών και η ευαισθητοποίηση της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο καταπολέμησης των διακρίσεων έχει σύνθετο χαρακτήρα αφού καλύπτει το σύνολο των απαγορευμένων διακρίσεων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Εισάγει, μάλιστα, σημαντικά μεθοδολογικά νομικά εργαλεία για καταπολέμηση των διακρίσεων, υιοθετώντας ένα σαφή και αναλυτικό ορισμό των εννοιών της απαγορευμένης με νόμο άμεσης και έμμεσης (συγκεκριαυμένης) διάκρισης. Προβλέπει, επίσης, ειδική αυτοτελή προστασία έναντι της παρενόχλησης και της εντολής για επιφύλαξη δυσμενούς διακριτικής μεταχείρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Στο σύνολο τους οι διατάξεις του θεσμικού πλαισίου συνθέτουν ένα ενιαίο σύστημα προστασίας για τα θύματα των διακρίσεων το οποίο λειτουργεί όχι μόνο προς την κατεύθυνση της επιβολής κυρώσεων σε εξατομικευμένες περιπτώσεις, αλλά δίνει και έμφαση στη διαμεσολαβητική δράση για προώθηση της αρχής της Ισότητας. Παρέχει επίσης έρεισμα για την ανάληψη προληπτικών και εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών κατά των διακρίσεων καθώς και για την ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε επίπεδο ευαισθητοποίησης του κοινού και εκπροσώπησης των θυμάτων των διακρίσεων.

Προς την κατεύθυνση παροχής συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων, το θεσμικό πλαίσιο εισάγει, επίσης, τη δυνατότητα λήψης θετικών μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη ή στην αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Η ιστοσελίδα της Αρχής Ισότητας και της Αρχής κατά των Διακρίσεων περιλαμβάνει περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τις αρμοδιότητές της, σχετικές εκθέσεις καθώς και πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό που μπορεί να προβληθεί στην τάξη: <http://www.no-discrimination.ombudsman.gov.cy/eisagogi>

Πηγή: I-RED: <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.glossary>

Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις - Επισημάνσεις
<p>1.2 Να αναπτύξουν ικανότητες ενσυναίσθησης.</p> <p>2.1 Να εντοπίζουν και να αναλύουν κριτικά τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση κοινωνικών ανισοτήτων στον τομέα της υγείας.</p> <p>3.1 Να γνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα σεξουαλικά και αναπααραγωγικά Δικαιώματα.</p> <p>3.2 Να εφαρμόζουν τεχνικές διαπραγμάτευσης και διαμεσολάβησης.</p> <p>3.2 Να γνωρίζουν Δομές/Φορείς που ασχολούνται με θέματα βίας.</p>	<p>Προβολή σύντομων βίντεο με αντιρατσιστικά μηνύματα Ενδεικτικά βίντεο στα πλαίσια αυτής της ενότητας που μπορούν να προβληθούν και, ακολούθως, να συζητηθεί το περιεχόμενό τους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρατσιστική επίθεση σε στάση λεωφορείου (κοινωνικό πείραμα) https://www.youtube.com/watch?v=NhlaPWvW07o • Αντιρατσιστικό βίντεο https://www.youtube.com/watch?v=DcDn62rxvmc • ANTI-RACIST SHORT FILM "JAFAR" (by Nancy Spetsioti) https://www.youtube.com/watch?v=dfccrwUIROU • Ρατσισμός: Ένα απλό πείραμα, που δείχνει πόσο βαθιά στην ανθρώπινη συνείδηση είναι τυπωμένα τα στερεότυπα ομορφιάς, το ένστικτο του φόβου για ανθρώπους που είναι πιο σκούροι, ακόμα και όταν εμείς οι ίδιοι δεν είμαστε ανοιχτόχρωμοι. https://www.youtube.com/watch?v=maLpu8-65wg ➤ Diversity & Inclusion – Love Has No Labels https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGIhHs ➤ «Put racism in the right place», Portuguese Commission για την 50^η επέτειο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. http://www.youtube.com/watch?v=DWGYTIds29I • Μπαλόνια https://www.youtube.com/watch?v=IQyPGZsUmkc&feature=youtu.be 	<p>Η προβολή ενός βίντεο αποτελεί μία τεχνική που ξαφνιάζει ευχάριστα και κινητοποιεί το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών για τη συνέχεια και για τον λόγο αυτό μπορεί να αποτελέσει και πρόταση δημιουργικής αφόρμησης. Με αυτόν τον τρόπο ο/η εκπαιδευτικός καταφέρνει να δημιουργήσει κίνητρα μάθησης και ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για την κατάκτηση του γνωστικού αντικειμένου από τους μαθητές.</p>

<p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να διακρίνουν τους μύθους από τις πραγματικότητες για τις διάφορες μορφές βίας του οικογενειακού και ευρύτερου περιβάλλοντος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stop stereotypes and discrimination - Think for yourself (short film) https://www.youtube.com/watch?v=BO6PQHGXnlk 	
---	--	--

<p>4.3. Να αναγνωρίζουν τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>		
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p>	<p>Διαφορές με άλλους; Η άσκηση βοηθά τα παιδιά να αναγνωρίσουν ότι υπάρχουν τόσο διαφορές όσο και ομοιότητες μεταξύ των ατόμων. Ζητείται από τα παιδιά να σκεφτούν δύο στοιχεία που τους κάνουν να διαφέρουν/δύο που τους κάνουν να μοιάζουν με άλλους. Αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν το χρώμα ματιών και μαλλιών, το ύψος, το μέγεθος ποδιών, τα παιγνίδια, την προτίμηση φαγητού κλπ. Η άσκηση αυτή μπορεί να αρχίσει με ζευγάρια, μετά να γίνει με τέσσερα άτομα, οκτώ κτλ. Ακολουθεί συζήτηση για το σεβασμό στη διαφορετικότητα.</p>	

<p>3.2 Να εφαρμόζουν δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας.</p> <p>3.2 Να εφαρμόζουν τεχνικές διαπραγμάτευσης και διαμεσολάβησης.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p>	<p>Ο πίνακας του Μιρό</p> <p>Ανακτήθηκε από Ohio Commission on Dispute Resolution and Conflict management, & Ohio Department of Education, 2002.</p> <p>Η δραστηριότητα αφορά τις διάφορες τεχνικές επικοινωνίας, καθώς και τις διαφορετικές αντιλήψεις που έχουν τα άτομα μεταξύ τους για ένα γεγονός.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι θα παρατηρήσουν τι συμβαίνει όταν μεταφέρεται μία πληροφορία από πρόσωπο σε πρόσωπο. • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά 4 εθελοντές. Δίνει στους εθελοντές τους αριθμούς από το 1 μέχρι το 4. Τους εξηγεί ότι έχουν στα χέρια τους ένα πίνακα που θα δείξει μόνο στον εθελοντή με τον αριθμό 1. Ο εθελοντής 1 θα μπορεί να μεταφέρει τις πληροφορίες μόνο στον εθελοντή 2, ο εθελοντής 2 μόνο στον εθελοντή 3 κ.λπ. Ο εθελοντής 4 θα πρέπει με βάση τις πληροφορίες που θα πάρει από τον εθελοντή 3 να φτιάξει μία ακριβή απεικόνιση του πίνακα (χωρίς να τον έχει δει). • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους εθελοντές να βγουν έξω από την αίθουσα και να έρχονται μέσα ένας ένας. Οι υπόλοιποι/ες μαθητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν προσεκτικά και να σημειώνουν αν και πώς οι πληροφορίες διαστρεβλώνονται, ποια επικοινωνιακή μέθοδος είναι η καλύτερη και ποιες μέθοδοι δεν αποδίδουν. • Αφού ο εθελοντής 4 ζωγραφίσει τον πίνακα, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον πρωτότυπο και οι μαθητές/τριες τον συγκρίνουν με αυτόν που ετοίμασαν οι συμμαθητές τους. 	
---	---	---

	<p>Άξονες συζήτησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιες επικοινωνιακές συμπεριφορές απέδωσαν και ποιες όχι; • Μήπως υπήρχαν κάποιοι οι οποίοι επαναλάμβαναν αυτό που άκουγαν; Ήταν πιο αποδοτικοί; Γιατί είναι σημαντικό να επαναλαμβάνουμε με άλλα λόγια ή να ελέγχουμε τι λέει το άλλο άτομο; • Μήπως υπάρχουν φορές που θεωρούμε ότι γνωρίζουμε τι εννοεί κάποιος με αποτέλεσμα να μην ελέγχουμε αν όντως αυτό εννοεί και στη συνέχεια να αντιληφθούμε ότι είχαμε λάθος; • Πώς αυτή η δραστηριότητα μπορεί να συγκριθεί με διάφορα σχόλια που ακούγονται στο σχολείο; • Ακόμη και αν μέρος του σχεδίου που έφτιαξε ο εθελοντής 4 είναι το ίδιο με το πρωτότυπο, ένα άλλο μέρος δεν είναι. Όταν ακούτε ένα κουτσομπολιό ή μία φήμη, μπορείτε να διακρίνετε ποιο κομμάτι είναι αληθινό και ποιο όχι; Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να ελέγξετε ένα/μία κουτσομπολιό/φήμη; 	
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού</p>	<p>Δίνοντας την μπάλα</p> <p>Οι μαθητές/τριες φτιάχνουν έναν κύκλο. Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει σε έναν/μία μαθητή/τρια μία μπάλα. Η μπάλα δίνεται από χέρι σε χέρι στον/στην επόμενο/η μαθητή/τρια. Εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι όταν κτυπά μία φορά τα χέρια αυτοί που έχουν κοντά μαλλιά δεν θα μπορούν να πάρουν την μπάλα. Όταν θα κτυπά δύο φορές τα χέρια αυτοί που έχουν κοντά μαλλιά μπορούν ξανά να πάρουν την μπάλα. Ο πιο κοντός μαθητής μπορεί να έχει στην κατοχή του την μπάλα χωρίς να τη δίνει στον επόμενο για όσο χρόνο θέλει. Δίνεται χρόνος για να ξεκινήσει το παιχνίδι. Συζήτηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς νιώθατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού; • Ποια ήταν τα συναισθήματα αυτών που δεν μπορούσαν να 	

	<p>αγγίξουν την μπάλα;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πόσο δύσκολο ήταν; • Πώς ένιωθαν αυτοί που έπαιζαν συνέχεια; • Καθώς παίζατε, σκεφτόσασταν για το πώς μπορεί να νιώθουν οι άλλοι (για παράδειγμα αυτοί που δεν μπορούσαν να αγγίξουν την μπάλα). • Μπορείτε να σκεφτείτε πραγματικές καταστάσεις κατά τις οποίες κάποιοι άνθρωποι μπορούν να εκτελέσουν ορισμένες δραστηριότητες, ενώ κάποιοι άλλοι όχι; Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό; 	
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<p>Το δώρο (Δραστηριότητα από το εγχειρίδιο «Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα»)</p> <p><u>Τι θα χρειαστεί:</u> 2 δώρα, το ένα καλοτυλιγμένο με πολύ ελκυστικό περιτύλιγμα, που περιέχει ένα άδειο τενεκεδάκι αναψυκτικού και το άλλο κακοτυλιγμένο, που περιέχει ένα ακριβό ηλεκτρονικό παιχνίδι ή κόσμημα.</p> <p>Παρουσιάζονται στα παιδιά τα δύο δώρα και καλούνται να απαντήσουν ποιο δώρο θα διάλεγαν για την τάξη τους και, ακολούθως, να δικαιολογήσουν την απόφασή τους με επιχειρήματα. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός βάζει στην άκρη το δώρο που διάλεξαν τα παιδιά και ανοίγει το άλλο δώρο. Αναμένεται ότι θα εκπλαγούν από το περιεχόμενο του δώρου και θα κάνουν τα σχόλιά τους. Σχολιάζονται θέματα προκατάληψης και στερεοτύπων.</p>	<p>Σκοπός είναι η ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να αντιμετωπίζουν τις ποικίλες ανισότητες που μπορεί να συναντήσουν στη ζωή τους.</p> <p>Επιδιώκεται η ανάπτυξη κριτικής αντίληψης των ποικίλων στερεοτύπων που υπάρχουν σε κάθε κοινωνία, η καλλιέργεια δεξιοτήτων αποτελεσματικής επικοινωνίας, η ενθάρρυνση θετικών σχέσεων και συμπεριφορών, η εφαρμογή τεχνικών επίλυσης συγκρούσεων στον χώρο του σχολείου, η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού και η διάκριση και αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών που προκύπτουν από κάθε μορφή αποκλεισμού ή διάκρισης.</p>

<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<p>Εικόνα Οπτικής</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός τοποθετεί στο πάτωμα ένα χαρτόνι με το γράμμα «ε» και αναλόγως από την οπτική του/της κάθε μαθητή/τριας αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό διαφορετικά. Θίγεται με αυτόν τον τρόπο το θέμα της διαφορετικής οπτικής γωνίας του καθενός.</p> <p>Εναλλακτικά, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει 3 – 4 μήλα με διαφορετικό χρώμα φλούδας και καλούνται οι μαθητές/τριες να προβληματιστούν για την εμφάνιση του κάθε μήλου και πώς η διαφορετική εικόνα του κάθε μήλου μπορεί να συσχετιστεί με τη διαφορετικότητα μεταξύ των ανθρώπων.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλει διάφορες φωτογραφίες ανθρώπων οι οποίες να στοχεύουν στην ανάδειξη της ισότητας των ανθρώπων παρόλο που η εικόνα τους διαφέρει μεταξύ τους.</p>	<p>Μία δραστηριότητα παρόμοιου τύπου μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη χρήση λεμονιών. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δραστηριότητα αυτή μπορείτε να βρείτε στον πιο κάτω σύνδεσμο:</p> <p>http://www.adl.org/assets/pdf/education-outreach/Lemons-from-Empowering-Children.pdf</p>
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού..</p>	<p>Προφίλ ανθρώπων: Με ποιον/α θα προτιμούσα να περάσω μία μέρα;</p> <p>(Δραστηριότητα προσαρμοσμένη από σχέδιο μαθήματος στο πλαίσιο Δικτύου Στήριξης Αγωγής Υγείας Δημοτικού Σχολείου)</p> <p>Τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα παίρνει μία πρόταση, όπου περιγράφονται δύο διαφορετικά προφίλ ανθρώπων. Τα παιδιά διαβάζουν το κάθε ζεύγος προφίλ που περιγράφεται στις προτάσεις και, αφού συζητήσουν στις ομάδες τους, καλούνται να διαλέξουν με ποιο από τα δύο άτομα της κάθε πρότασης θα επιθυμούσαν να περάσουν ευχάριστα μία μέρα.</p>	<p>Συστήνεται να προβληθούν οι φωτογραφίες των ατόμων που θα συζητηθούν σε αυτή τη δραστηριότητα.</p> <p>Με αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά οδηγούνται στο συμπέρασμα ότι πολλές φορές οι εντυπώσεις και οι γενικεύσεις που έχουμε για κάποια άτομα ή κοινωνικές ομάδες ατόμων (άτομα με αναπηρίες, άτομα διαφορετικών φυλών, διασημότητες κ.ά.) δεν μας αφήνουν να δούμε τις διαφορετικές πλευρές της</p>

	<p>Προτάσεις:</p> <p>α. Έναν σπουδαίο άντρα εφευρέτη ή έναν μαύρο πρώην σκλάβο στην Αμερική του 1900;</p> <p>β. Μία πανέμορφη διάσημη ηθοποιό του Χόλυγουντ ή κάποιο άτομο που συνεργάζεται με φιλανθρωπικές οργανώσεις και επισκέπτεται συχνά χώρες όπου ζουν πρόσφυγες;</p> <p>γ. Έναν άντρα που είναι τετραπληγικός ή έναν θεωρητικό επιστήμονα φυσικής που έκανε σπουδαίες ανακαλύψεις για το διάστημα;</p> <p>Τα παιδιά ανακοινώνουν στην ολομέλεια της τάξης τις επιλογές που έκαναν μέσα στις ομάδες τους. Όπου υπάρχουν διαφορετικές απόψεις μεταξύ των μελών μίας ομάδας, ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να τις εκφράσουν.</p> <p>Ακολούθως, η εκπαιδευτικός προβληματίζει τα παιδιά με ερωτήσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Γιατί επιλέξατε να περάσετε μία μέρα με το συγκεκριμένο άτομο; ➤ Πώς φαντάζεστε το άτομο το οποίο επιλέξατε; ➤ Τι θα θέλατε να ρωτήσετε αυτό το άτομο; (καθημερινότητα, ασχολίες, προβλήματα) <p>Αφού τα παιδιά εκφράσουν τις σκέψεις τους, τότε τους αποκαλύπτεται ότι τα δύο προφίλ σε κάθε πρόταση αναφέρονται στο ίδιο άτομο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Garrett Morgan</u>: ο εφευρέτης των φώτων τροχαίας, της αντιασφυξιογόνου μάσκας και μίας ουσίας ισιώματος μαλλιών. 	<p>προσωπικότητάς τους.</p>
--	--	-----------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Angelina Jolie</u>: διάσημη ηθοποιός και πρέσβειρα καλής θελήσεως του ΟΗΕ. • <u>Stephen Hawking</u>: θεωρητικός φυσικός και κοσμολόγος, τετραπληγικός, που επικοινωνεί μέσω συσκευής παραγωγής ομιλίας, και που ανακάλυψε ότι οι μαύρες τρύπες στο διάστημα εκπέμπουν ακτινοβολία, γνωστή ως «ακτινοβολία Hawking». 	
<p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<p>Διαφορετική αντίληψη</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός διαμοιράζει ένα άδειο χαρτί σε κάθε μαθητή/τρια. Εξηγεί στους μαθητές/τριες ότι θα πρέπει να ζωγραφίσουν οτιδήποτε τους έρχεται στο μυαλό, όταν θα ακούνε τις προτάσεις που θα τους διαβάξει.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να φανταστούν ότι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Βλέπουν μία νέα γυναίκα που περπατά στον δρόμο με 3 μικρά παιδιά. Καλούνται να ζωγραφίσουν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της γυναίκας και των παιδιών. 2. Βρίσκονται σε ένα αυτοκίνητο. Σταματούν σε φώτα τροχαίας και μία λιμουζίνα σταματά ακριβώς δίπλα τους. Καλούνται να σχεδιάσουν ποιος/ποιοι νομίζουν ότι βρίσκεται/ονται μέσα στη λιμουζίνα. 3. Βρίσκονται σε μία τράπεζα. Ξαφνικά ένας ληστής μπαίνει στην τράπεζα. Οι μαθητές/τριες καλούνται να ζωγραφίσουν τον ληστή ή/και τη σκηνή. <p>Αφού τελειώσουν με τις ζωγραφιές τους, ο/η εκπαιδευτικός ζητά</p>	

	<p>από τους/τις μαθητές/τριες να μοιραστούν τα σχέδιά τους. Ακολουθεί συζήτηση σύμφωνα με το πώς ο καθένας από εμάς αντιλαμβάνεται τις πληροφορίες, βασισμένος στις δικές του εμπειρίες από τη ζωή.</p> <p>Παρατηρείται αν υπάρχουν καθόλου ομοιότητες στους κύριους χαρακτήρες που έχουν σχεδιάσει οι μαθητές/τριες.</p>	
<p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις</p>	<p>Ρατσιστική συμπεριφορά - Τι έχω παρατηρήσει;</p> <p>Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να ανακαλέσουν στη μνήμη τους περιστατικά τα οποία θεωρούν ρατσιστικά (π.χ. παρενόχληση, λεκτική παρενόχληση, έλλειψη σεβασμού, μη συνεργασία, ανέκδοτα, αποκλεισμός κ.λπ.).</p> <p>Συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας 10 με τίτλο: Ρατσιστική συμπεριφορά - Τι έχω παρατηρήσει; όπου τους ζητείται κατά τη διάρκεια της εβδομάδας να καταγράψουν περιστατικά τα οποία θεωρούν ρατσιστικά, χωρίς να αναφέρουν ονόματα.</p> <p>Συγκρίνοντας τις σημειώσεις των μαθητών/τριων, ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν αν υπάρχει πρόβλημα ρατσισμού στο σχολείο τους και πώς μπορούν να το επιλύσουν (π.χ. δημιουργώντας αντιρατσιστική πολιτική στο σχολείο).</p>	<p>Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να είναι η αφορμή για εφαρμογή ενός σχεδίου δράσης στο σχολείο.</p> <p>Σε περίπτωση που εντοπιστούν προβλήματα εκφοβιστικής συμπεριφοράς η οποία πηγάζει από ρατσιστική συμπεριφορά και στερεότυπα, συστήνεται να εφαρμοστούν επιπρόσθετες δραστηριότητες που αφορούν την άμβλυνσή τους</p>

<p>που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>		
<p>1.2 Να αναπτύξουν ικανότητες ενσυναίσθησης.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη</p>	<p>Κάνε ένα βήμα μπροστά Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002), Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editi_on_gr.pdf</p> <p>Σε αυτή τη δραστηριότητα οι μαθητές/τριες θα βιώσουν το πώς είναι να είσαι διαφορετικός στην κοινωνία. Τα θέματα που θα συζητηθούν είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η κοινωνική ανισότητα ως πηγή διακρίσεων και αποκλεισμού. • Η ενσυναίσθηση και τα όριά της. <p>Στόχοι</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προώθηση της ενσυναίσθησης απέναντι σε άλλους που είναι διαφορετικοί. • Ευαισθητοποίηση για θέματα άνισων ευκαιριών στην κοινωνία. • Κατανόηση των πιθανών προσωπικών επιπτώσεων από το να ανήκεις σε συγκεκριμένες κοινωνικές μειονότητες ή πολιτισμικές ομάδες. <p>Οδηγίες</p> <p>1. Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί μία ήρεμη ατμόσφαιρα με λίγη μουσική. Εναλλακτικά, ζητά από τα μέλη της ομάδας να κάνουν</p>	<p>Προετοιμασία της δραστηριότητας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει τη δραστηριότητα προσεκτικά. Ξαναβλέπει τη λίστα «καταστάσεις και γεγονότα» και την προσαρμόζει στην ομάδα. • Ετοιμάζει τις κάρτες ρόλων, μία για κάθε μαθητή/τρια, φωτοτυπεί το χαρτί, το κόβει σε λωρίδες και το διπλώνει. • Η δραστηριότητα γίνεται πιο διασκεδαστική και με την υπόκρουση απαλής μουσικής. <p>Στο πρώτο μέρος, είναι πιθανόν μερικοί/ές να πουν ότι γνωρίζουν ελάχιστα για τη ζωή του ατόμου που θα υποδυθούν. Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει ότι δεν έχει σημασία και ότι θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να κάνουν το καλύτερο δυνατό.</p> <p>Η δύναμη σε αυτή τη δραστηριότητα βασίζεται στον αντίκτυπο που θα έχει το</p>

<p>Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>ησυχία.</p> <p>2. Μοιράζονται οι κάρτες ρόλων τυχαία, μία σε κάθε άτομο. Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να μην τις δείξουν στην υπόλοιπη ομάδα.</p> <p>3. Τους καλεί να καθίσουν (στο πάτωμα) και να διαβάσουν τις κάρτες τους για να μπουν στον ρόλο τους. Για να βοηθήσει, ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει δυνατά μερικές από τις ερωτήσεις που ακολουθούν, κάνει παύσεις μεταξύ των ερωτήσεων για να τους δώσει χρόνο να σκεφτούν τους εαυτούς τους και τη ζωή τους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς ήταν η παιδική σας ηλικία; Σε τι σπίτι μένατε; Τι παιχνίδια παίζατε; Τι δουλειά έκαναν οι γονείς σας; • Πώς είναι τώρα η καθημερινότητά σας; Πού συχνάζετε; Τι κάνετε το πρωί, το απόγευμα, το βράδυ; Τι ζωή κάνετε; Πού ζείτε; Ποιος είναι ο μισθός σας; Τι κάνετε στον ελεύθερό σας χρόνο; Τι κάνετε στις διακοπές σας; • Τι σας συναρπάζει και τι φοβάστε; <p>4. Ακολούθως, ζητείται από όλους/ες να παραμείνουν σιωπηλοί/ές και να σταθούν ο ένας δίπλα στον άλλο (όπως στη γραμμή εκκίνησης).</p> <p>5. Ο/Η εκπαιδευτικός τους αναφέρει ότι θα τους διαβάσει μία λίστα με καταστάσεις ή γεγονότα. Κάθε φορά που απαντούν «ναι», θα πρέπει να κάνουν ένα βήμα μπροστά. Διαφορετικά, δεν θα πρέπει να μετακινηθούν.</p> <p>6. Διαβάζει τις καταστάσεις με τη σειρά. Κάνει παύσεις μεταξύ των καταστάσεων, για να επιτρέψει στα άτομα να κάνουν ένα βήμα μπροστά και να δουν τη θέση τους σε σχέση με τους/τις άλλους/ες.</p> <p>7. Στο τέλος, καλεί όλους/ες να σημειώσουν τις θέσεις τους. Έπειτα, δίνονται μερικά λεπτά να βγουν από τον ρόλο πριν</p>	<p>να δουν την απόσταση να μεγαλώνει μεταξύ των μελών της ομάδας, ειδικά στο τέλος, όταν θα υπάρχει μεγάλη απόσταση μεταξύ αυτών που προχώρησαν μπροστά και αυτών που έμειναν πίσω.</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα είναι η πλέον κατάλληλη για να συνδεθούν μεταξύ τους οι διάφορες γενιές Δικαιωμάτων (αστικά/πολιτικά Δικαιώματα και κοινωνικά/οικονομικά/πολιτισμικά Δικαιώματα) και η πρόσβαση σε αυτά.</p> <p>Τα προβλήματα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού δεν είναι μόνο πρόβλημα τυπικών Δικαιωμάτων - αν και το τελευταίο ισχύει, για παράδειγμα, για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο.</p> <p>Συνήθως, το πρόβλημα εντοπίζεται στην αποτελεσματική πρόσβαση στα Δικαιώματα.</p>
--	--	---

	<p>επιστρέψουν στην ολομέλεια.</p> <p>Κάρτες ρόλων</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Είσαι άνεργη μητέρα που μεγαλώνει μόνη το/τα παιδί/ιά της. ➤ Είσαι μία μουσουλμάνα κοπέλα αραβικής καταγωγής και μένεις με τους γονείς σου, που είναι πολύ θρησκευόμενοι. ➤ Είσαι η κόρη του διευθυντή της τράπεζας. Σπούδασες οικονομικά στο πανεπιστήμιο. ➤ Είσαι ο 19χρονος γιος αγρότη και μένεις σε ένα απομονωμένο χωριό στα βουνά. ➤ Είσαι ένας ανάπηρος νέος, που μπορεί να μετακινηθεί μόνο με αναπηρικό καρότσι. ➤ Είσαι στρατιώτης που κάνει υποχρεωτική θητεία. ➤ Είσαι άνεργος/η δάσκαλος/α σε μία χώρα, της οποίας την καινούρια επίσημη γλώσσα δεν γνωρίζεις καλά. ➤ Είσαι ένας/μία 24χρονος/η πρόσφυγας από το Αφγανιστάν. ➤ Είσαι παράνομος/η μετανάστης/τρια από το Μάλι. ➤ Είσαι πρόεδρος στην πολιτική νεολαία της παράταξης που κυβερνάει τη χώρα. ➤ Είσαι ο γιος Κινέζου μετανάστη και έχεις ένα επιτυχημένο κινέζικο εστιατόριο. ➤ Είσαι η κόρη του αμερικανού πρέσβη στη χώρα που τώρα μένεις. ➤ Είσαι ο/η ιδιοκτήτης/τρια μίας επιτυχημένης εταιρείας εισαγωγών - εξαγωγών. ➤ Είσαι συνταξιούχος εργάτης, που δούλευε σε εργοστάσιο παπουτσιών. ➤ Είσαι η κοπέλα ενός νέου καλλιτέχνη που είναι εθισμένος στα 	<p>Προτάσεις για συνέχεια</p> <p>Ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ο/η εκπαιδευτικός εργάζεται μπορεί να καλέσει εκπροσώπους από ομάδες που προασπίζονται πολιτισμικές ή κοινωνικές μειονότητες για να μιλήσουν στην ομάδα. Θα πρέπει πρώτα να μάθει για ποια θέματα αγωνίζονται και πώς αυτός/αυτή και οι νέοι/νέες μπορούν να βοηθήσουν. Αυτές οι «πρόσωπο με πρόσωπο» συναντήσεις δίνουν την ευκαιρία να συζητηθούν κάποια στερεότυπα ή προκαταλήψεις που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της συζήτησης.</p> <p>Η ομάδα έχει τη δυνατότητα να μάθει περισσότερα για θέματα σχετικά με ανισότητες στις εκπαιδευτικές παροχές παγκοσμίως και για τα μέτρα που παίρνονται προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα. Η δραστηριότητα «Εκπαίδευση για όλους» στη σελ.130 από το Εγχειρίδιο Compass μπορεί να ενισχύσει αυτές τις προτάσεις.</p>
--	--	--

	<p>ναρκωτικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Είσαι μοντέλο αφρικανικής καταγωγής. ➤ Είσαι ένας 27χρονος άστεγος. <p>Καταστάσεις και γεγονότα</p> <p>Οι καταστάσεις διαβάζονται δυνατά. Δίνεται χρόνος μετά την εκφώνηση της κάθε κατάστασης στους/στις μαθητές/τριες να κάνουν ένα βήμα μπροστά και να δουν αν έχουν απομακρυνθεί από τους άλλους. Δεν είναι απαραίτητο να διαβαστούν όλες οι δηλώσεις, μπορεί να γίνει επιλογή.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεν έχετε βρεθεί ποτέ σε σημαντικές οικονομικές δυσκολίες. • Έχετε ένα καλό σπίτι με τηλέφωνο και τηλεόραση. • Πιστεύετε ότι στη χώρα που ζείτε σέβονται τη γλώσσα, τη θρησκεία και την κουλτούρα σας. • Πιστεύετε ότι η γνώμη και οι απόψεις σας για κοινωνικά και πολιτικά θέματα ακούγονται. • Σας συμβουλεύονται οι άλλοι για διάφορα θέματα. • Δε φοβάστε μήπως σας σταματήσει η αστυνομία. • Ξέρετε πού να απευθυνθείτε για βοήθεια, αν τη χρειαστείτε. • Δεν έχετε νιώσει ποτέ διακρίσεις εξαιτίας της καταγωγής σας. • Έχετε καλή κοινωνική και ιατρική προστασία και ασφάλιση. • Μπορείτε να πάτε διακοπές μία φορά τον χρόνο. • Μπορείτε να καλέσετε φίλους για φαγητό στο σπίτι σας. • Έχετε μία ενδιαφέρουσα ζωή και είστε θετικοί για το μέλλον. • Μπορείτε να σπουδάσετε και να ακολουθήσετε το επάγγελμα που επιλέξατε. • Δεν φοβάστε μήπως σας παρενοχλήσουν ή σας επιτεθούν στον δρόμο ή μέσω των Μ.Μ.Ε. 	
--	--	--

- Έχετε δικαίωμα ψήφου σε εθνικές και τοπικές εκλογές.
- Μπορείτε να γιορτάσετε τις πιο σημαντικές θρησκευτικές γιορτές με συγγενείς και φίλους.
- Μπορείτε να συμμετέχετε διεθνή σεμινάρια στο εξωτερικό.
- Μπορείτε να πάτε κινηματογράφο ή θέατρο τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα.
- Δεν φοβάστε για το μέλλον των παιδιών σας.
- Μπορείτε να αγοράσετε καινούργια ρούχα τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.
- Μπορείτε να ερωτευτείτε τον άνθρωπο της επιλογής σας.
- Νιώθετε ότι οι δεξιότητές σας γίνονται αποδεκτές και σεβαστές στην κοινωνία που ζείτε.
- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και να ωφεληθείτε από το διαδίκτυο.

Ανασκόπηση και Αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά ρωτώντας την ομάδα για το τι συνέβη και πώς νιώθουν μετά τη δραστηριότητα. Έπειτα, συνεχίζει συζητώντας για τα θέματα που προέκυψαν και για το τι έμαθαν.

- Πώς ένιωσαν κάνοντας ή όχι βήματα μπροστά;
- Αυτοί που έκαναν συχνά βήματα μπροστά, πότε παρατήρησαν ότι οι άλλοι δεν μετακινούνταν τόσο γρήγορα όσο αυτοί;
- Ένωσε κανένας ότι υπήρχαν στιγμές που τα δικαιώματά του αγνοούνταν;
- Μπορούσαν να μαντέψουν τους ρόλους των άλλων; (Αφήστε τους/τις να αποκαλύψουν τους ρόλους τους).
- Αν ναι, από πού γνώριζαν τον χαρακτήρα που έπαιζαν;
- Πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν να παίξουν διαφορετικούς

	<p>ρόλους; Πώς φαντάζονταν το πρόσωπο που έπαιζαν; Ήταν από προσωπικές εμπειρίες ή από άλλες πηγές (ειδήσεις, βιβλία και ανέκδοτα);</p> <p>Είναι σίγουροι ότι οι πληροφορίες και οι εικόνες που είχαν για τον χαρακτήρα ήταν αξιόπιστες;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ήταν η δραστηριότητα, κατά κάποιο τρόπο, καθρέφτης της κοινωνίας; Πώς; • Ποια Ανθρώπινα Δικαιώματα διακυβεύονταν στον κάθε ρόλο; • Θα μπορούσε να πει κανείς ότι τα ανθρώπινα δικαιώματά τους δεν έγιναν σεβαστά ή ότι δεν είχαν πρόσβαση σε αυτά; • Ποια θα μπορούσαν να είναι τα πρώτα μέτρα για να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες στην κοινωνία; 	
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα,</p>	<p>Αντόνιο και Άλι</p> <p>Πηγή: All different all equal“ - Education pack - European Youth Center, Council of Europe (1995), Σελ. 63, https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/Education_Pack_en.pdf</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα αφορά, κυρίως, την έννοια των στερεότυπων και των διακρίσεων.</p> <p>Στόχοι: οι μαθητές/τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • εξερευνήσουν τις εικόνες/απόψεις που έχουν για τους ανθρώπους που προέρχονται από άλλους πολιτισμούς, κοινωνικές ομάδες κ.λπ. • ενημερωθούν για το πώς αυτές οι εικόνες επηρεάζουν τις προσδοκίες μας από ανθρώπους που ανήκουν σε άλλες ομάδες. 	<p>Είναι προτιμότερο η ιστορία να γίνει αυθόρμητα και με ένα γρήγορο ρυθμό. Με αυτό τον τρόπο όμως ο παρατηρητής μπορεί να αντιμετωπίσει πρόβλημα στην καταγραφή όλων των στοιχείων. Αυτό μπορεί να λυθεί αν υπάρχει ακόμη ένας παρατηρητής ή αν βιντεογραφείται η ιστορία.</p> <p>Είναι σημαντικό η δραστηριότητα να έχει παρουσιαστεί αρχικά απλώς ως μία δημιουργία από συνεργατική εργασία.</p> <p>Τα ονόματα των χαρακτήρων θα οδηγήσουν την ομάδα στο θέμα που επιθυμεί ο/η εκπαιδευτικός να εξερευνήσει. Ως εκ τούτου, αν για</p>

<p>διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ</p>	<p>Υλικά που θα χρειαστούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μία μπάλα • Χαρτί και στυλό για τον παρατηρητή • χαρτόνια και μαρκαδόρο <p>Ο/Η εκπαιδευτικός κάνει εισαγωγή αναφέροντας στους/στις μαθητές/τριες: «Κάποιοι λένε ότι η δημιουργική εργασία είναι καλύτερα να γίνεται μοναχικά. Όμως έχετε δοκιμάσει ποτέ να δημιουργήσετε μία ιστορία με 10 ή περισσότερα άτομα; Εδώ έχετε μία ευκαιρία να το δοκιμάσετε»!</p> <p>Οδηγίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να καθίσουν σε κύκλο. • Ένας από αυτούς αναλαμβάνει τον ρόλο του επιτηρητή. Θα καθίσει έξω από τον κύκλο και θα καταγράφει την ιστορία που πρόκειται να δημιουργηθεί. • Στα υπόλοιπα μέλη που ήδη κάθονται στον κύκλο εξηγείται ότι μαζί θα δημιουργήσουν μία ιστορία με τη βοήθεια μίας μπάλας. • Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει: «<i>αυτή είναι η ιστορία του Αντόνιο, ενός νεαρού άνδρα από τη Μαδρίτη...</i>» και δίνει την μπάλα σε έναν/μία μαθητή/τρια ο/η οποίος/α πρέπει να συνεχίσει την ιστορία όπως θέλει προσθέτοντας μία - δυο προτάσεις, και στη συνέχεια να δώσει την μπάλα σε κάποιον/α άλλον/η συμμαθητή/τρια του. • Συνεχίζεται αυτή η διαδικασία μέχρι να δημιουργηθεί μία ιστορία συνεργατικά. • Μετά από 10-12 γύρους ο/η εκπαιδευτικός παίρνει την μπάλα 	<p>παράδειγμα, θέλει να κάνει κάποια εργασία γύρω από τους μετανάστες θα πρέπει να επιλέξει τα ονόματα που παραδοσιακά συνδέονται με την πλειοψηφία και τους μετανάστες. Αν θέλει να ασχοληθεί με τις εικόνες των ανδρών και των γυναικών, επιλέγει ανδρικά και γυναικεία ονόματα. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί σε οποιαδήποτε κατάσταση όπου υπάρχει διάκριση καθορίζοντας το σκηνικό στην πρώτη πρόταση της ιστορίας: «αυτή είναι η ιστορία του Φρανκ, ενός νεαρού...» ή «αυτή είναι η ιστορία της Μαρίας που έχει κάποια σωματικά αναπηρία....». Στη συνέχεια η ιστορία αυτή συγκρίνεται με την ιστορία κάποιου από την κοινωνία.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος/η για κάποιες διαφωνίες/λογομαχίες που μπορεί να δημιουργηθούν εξαιτίας κάποιας στάσης. Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας τα σχόλια μπορεί να μην είναι πάντα ανώνυμα. Δεν πρέπει να επιτραπεί στους/στις μαθητές/τριες να επικρίνουν ο ένας τον άλλο για τις απόψεις τους, αλλά η συζήτηση να επικεντρωθεί στις</p>
---	---	---

	<p>και λέει: «ο Αντόνιο γνωρίζει τον Άλι, ένα αγόρι από το Μαρόκο που επίσης έχει μία ιστορία...» και δίνει την μπάλα σε κάποιον/α μαθητή/τρια που βρίσκεται στον κύκλο και τους ζητά να δημιουργήσουν μία ιστορία για τον Άλι.</p> <p>Απολογισμός και Αξιολόγηση</p> <p>Ζητείται από τον παρατηρητή να διαβάσει τις σημειώσεις που πήρε για τις ιστορίες. Στη συνέχεια, ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες κάθε ομάδας να αναφέρουν εν συντομία, τι έμαθαν για τις διαφορετικές ζωές του Αντόνιο και του Αλί και να συσχετίσουν τα σχόλιά τους με τις εικόνες που έχουν για τους νέους άνδρες από τη Μαδρίτη και το Μαρόκο. Κρατούνται σημειώσεις για τα κύρια σημεία στον πίνακα ή χαρτοπίνακα. Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτά από πού προέρχονται οι εικόνες αυτές. Μήπως όλοι έχουν παρόμοιες εικόνες της Ισπανίας και του Μαρόκου;</p>	<p>πραγματικές παρατηρήσεις (υπενθυμίζεται το Συμβόλαιο Συνεργασίας/Κανόνων)</p> <p>Μία εναλλακτική μέθοδος, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν η ομάδα είναι μεγάλη, είναι να αντιγράψει ο/η εκπαιδευτικός τις εικόνες πάνω σε διαφάνειες και να τις προβάλει σε μία οθόνη. Δίνεται ένα αριθμημένο φύλλο εργασίας σε κάθε μαθητή/τρια και του/της ζητείται να γράψει την πρώτη εντύπωση που του/της έρχεται στο μυαλό, κοιτάζοντας τη φωτογραφία. Ακολούθως, συλλέγονται τα φύλλα και διαβάζονται.</p> <p>Για εμβάθυνση μπορούν οι μαθητές/τριες να ερευνήσουν τα ήθη και τα έθιμα της Ισπανίας και του Μαρόκου καθώς και τις καθημερινές συνήθειες του πολιτισμού τους.</p> <p>Μπορούν να τις παρουσιάσουν και να εντοπίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές με την Κύπρο.</p>
<p>1.2 Να αναπτύξουν ικανότητες ενσυναίσθησης.</p>	<p>Μάντεψε ποιος θα έρθει για δείπνο</p> <p>Πηγή: «All different all equal» - Education pack - European Youth Center, Council of Europe (1995), Σελ.87, https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/Education_Pack_en.pdf</p>	<p>Προετοιμασία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφα των καρτών - ρόλων • Χαρτί και στυλό για τους ειδικούς παρατηρητές

<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός</p>	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός απευθύνει την εξής ερώτηση στους/στις μαθητές/τριες:</p> <p>Μήπως έτυχε ποτέ να δείτε στην ταινία “Guess who’ s coming to dinner” με τον Σπένσερ Τρέισι (<i>Spencer Tracy</i>) και την Κάθριν Χέπμπορν (<i>Katherine Hepburn</i>) να παίρνουν δείπνο μαζί; Προφανώς ήσασταν αγέννητοι όταν προβλήθηκε για πρώτη φορά αυτή η ταινία. Αλλά ποτέ δεν είναι αργά! Αυτή η δραστηριότητα είναι ένα παιχνίδι ρόλων.</p> <p>Μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποσπάσματα από την ταινία ως αφορμή. Το trailer της ταινίας υπάρχει στον διαδικτυακό σύνδεσμο:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=9m4epTLwRaE</p> <p>Θέματα που καλύπτει η δραστηριότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στερεότυπα, προκαταλήψεις και διακρίσεις. • Η μετάδοση των προκαταλήψεων μέσα από τις διαδικασίες της κοινωνικοποίησης και της εκπαίδευσης. • Αντιμετωπίζοντας τη σύγκρουση. <p>Στόχοι: οι μαθητές/τριες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύσουν τα μηνύματα που κάθε άτομο λαμβάνει από τη δική του οικογένεια για τους ανθρώπους με διαφορετικό πολιτισμικό ή κοινωνικό υπόβαθρο. • Να αναλύσουν τις αξίες πίσω από αυτά τα μηνύματα. • Να αντιληφθούν τον ρόλο της οικογένειας στη μετάδοση των αξιών της κοινωνίας. 	<p>Μάντεψε ποιος θα έρθει για δείπνο, Guess Who's Coming to Dinner, του Στάνλεϊ Κράμερ, με τους Σπένσερ Τρέισι, Κάθριν Χέπμπορν.</p> <p>Υπόθεση ταινίας:</p> <p>Η ταινία εξιστορεί τον έρωτα ανάμεσα στη Τζόι, μία νεαρή λευκή γυναίκα, με τον Τζον, έναν νέο, ιδεαλιστή μαύρο άντρα που γνώρισε στις διακοπές της στη Χαβάη. Η Τζόι επιστρέφει στο πατρικό της στο Σαν Φρανσίσκο, και προσκαλεί τον αρραβωνιαστικό της πλέον για δείπνο με τους γονείς της. Μεγαλωμένη από φιλελεύθερους γονείς, η Τζόι βρίσκει πολύ δύσκολο να κατανοήσει τη συμπεριφορά των γονιών της απέναντι στο Τζον. Πάντα της δίδασκαν να συμπεριφέρεται ισάξια σε όλους, από όπου και αν κατάγονται και ανεξαρτήτου χρώματος, ωστόσο δεν μπορούν να δεχθούν ότι η κόρη τους έχει αρραβωνιαστεί έναν μαύρο άντρα. Οι γονείς του Τζον, έρχονται από το Λος Άντζελες για το δείπνο, αλλά δεν ξέρουν ότι η Τζόι είναι λευκή μέχρι που τη γνωρίζουν. Ο Ράιαν, ένας καθολικός</p>
---	---	---

	<p>Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί στους/στις μαθητές/τριες ότι αυτό είναι ένα παιχνίδι ρόλων για να διερευνήσουν τον ρόλο της οικογένειας στη διαβίβαση μηνυμάτων για ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ή πολιτισμικές ομάδες. • Ζητείται από 4 μαθητές/τριες – εθελοντές/ντριες να παίξουν τους ρόλους (κατά προτίμηση δύο από κάθε φύλο) και 4 άλλους για να είναι ειδικοί παρατηρητές. Οι υπόλοιποι μαθητές/τριες θα είναι γενικοί παρατηρητές. • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τον/την κάθε ειδικό παρατηρητή να παρακολουθήσει έναν συγκεκριμένο ρόλο και να σημειώσει όλα τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται. Αποφασίζεται από κοινού ποιος θα παρακολουθήσει ποιον. • Δίνεται μία κάρτα ρόλου σε καθέναν από τους παίκτες και 2 ή 3 λεπτά για να μπουν στον ρόλο. • Ετοιμάζεται η σκηνή: τοποθετούνται 4 καρέκλες σε ένα ημικύκλιο και εξηγείται σε όλους ότι αυτό είναι το σαλόνι του σπιτιού και ότι πρόκειται να παρακολουθήσουν μία οικογενειακή συζήτηση. Δίνεται το σήμα για να ξεκινήσει το παιχνίδι ρόλων. • Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να αποφασίσει πόσο χρόνο θα αφήσει το παιχνίδι ρόλων να τρέξει, ανάλογα με τον τρόπο που θα αναπτυχθεί (15 λεπτά θεωρούνται ικανοποιητικός χρόνος). <p><u>Απολογισμός και αξιολόγηση</u></p> <p>Η αξιολόγηση ξεκινά με τους μαθητές/τριες - ηθοποιούς να αναφέρουν πώς αισθάνθηκαν μέσα στους ρόλους τους. Στη συνέχεια ζητείται από κάθε παρατηρητή να διαβάσει τα</p>	<p>ιερέας και στενός φίλος του Τζον, είναι η μοναδική φωνή της λογικής στο δειπνο αυτό.</p> <p>Πηγή: http://www.myfilm.gr/11355</p> <p>Αν ο/η εκπαιδευτικός θεωρεί ότι οι ρόλοι είναι υπερβολικά περιοριστικοί, ή ότι δεν έχουν τίποτα να κάνουν με την πραγματικότητα, μπορεί να κάνει τις δικές του/της κάρτες ρόλων, δίνοντας ένα περίγραμμα των τεσσάρων κοινών στάσεων των τυπικών οικογενειών στην κυπριακή κουλτούρα. Αν επιθυμεί να προσαρμόσει την ιδέα και να γράψει περισσότερους ρόλους, μπορεί να πράξει.</p> <p>Η δραστηριότητα είναι εύκολα προσαρμόσιμη στην πολιτιστική και κοινωνική πραγματικότητα των συμμετεχόντων. Εάν ένα μαύρο πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί εξωτικό επειδή δεν υπάρχουν μαύροι στην τοπική κοινωνία τότε ίσως καλύτερα το αγόρι της κοπέλας να είναι μουσουλμανικής καταγωγής ή αν η οικογένεια είναι καθολική, το αγόρι της κοπέλας θα μπορούσε να ήταν Εβραίος, κ.λπ.</p>
--	--	---

	<p>επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν από κάθε ηθοποιό για να πείσει τους άλλους για την άποψή του.</p> <p>Ακολουθείται μία γενική συζήτηση με όλους. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να ρωτήσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ήταν τα επιχειρήματα των ηθοποιών, παρόμοια με αυτά που έχετε ακούσει στο δικό σας οικογενειακό περιβάλλον; • Θα ήταν διαφορετικό αν, αντί το αγόρι της να είναι μαύρο, ήταν το ίδιο χρώμα με το κορίτσι; • Θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα αν, αντί ένα κορίτσι έφερνε στο σπίτι ένα αγόρι, ένα αγόρι έφερνε στο σπίτι ένα κορίτσι; • Τι θα είχε συμβεί αν η κοπέλα ανακοίνωνε ότι είχε σχέση με ένα άλλο κορίτσι; • Πιστεύετε ότι αυτό το είδος της σύγκρουσης εξακολουθεί να υφίσταται και στις μέρες μας ή είναι κάτι που υπήρχε μόνο στο παρελθόν; • Έχει συνέβη σε σας παρόμοιο περιστατικό ή μήπως γνωρίζετε κάποιον που έχει αντιμετωπίσει ή αντιμετωπίζει παρόμοιο είδος πρόκλησης; 	<p>Επίσης, συνιστάται μεγάλη προσοχή εάν υπάρχουν μαθητές/τριες αφρικανικής καταγωγής στην τάξη.</p> <p>Προτάσεις - Επιλογές</p> <p>Αν ο/η εκπαιδευτικός επιθυμεί να διερευνήσει περαιτέρω τις στάσεις και τις αντιδράσεις των μαθητών/τριών διαφορετικών εθνικοτήτων μπορεί να πραγματοποιήσει τη δραστηριότητα «Euro-rail a la carte» (σελίδα 78). Πόσο κατανοητοί και πόσο ανοιχτοί είστε σε ανθρώπους που είναι διαφορετικοί από εσάς; Μάθετε πόσο δύσκολο μπορεί να είναι στην πράξη να είστε τόσο ανεκτικοί όσο θα θέλατε.</p>
--	---	---

Κάρτες ρόλων (να αντιγραφούν για /τις συμμετέχοντες/ουσες)

Κόρη

Έχετε αποφασίσει ότι θα αντιμετωπίσετε την οικογένειά σας και ότι θα τους πείτε ότι θέλετε να συζητήσετε με τον μαύρο φίλο σας.

Κατάσταση κόρης:

Ξεκινάτε το παιχνίδι ρόλων. Ανακοινώνετε στην οικογένειά σας ότι επιθυμείτε να συζητήσετε με το αγόρι σας που είναι μαύρο. Προσπαθήστε να υπερασπιστείτε την απόφασή σας και δηλώστε ότι θα προσπαθήσετε να αντιμετωπίσετε την προκατάληψη εναντίον των σχέσεων μεταξύ των νέων και ιδιαίτερα των σχέσεων μεταξύ των νέων ανθρώπων διαφορετικών προελεύσεων.

Μητέρα

Η κόρη σας έχει ένα μαύρο φίλο με τον οποίο έχει μια πολύ στενή σχέση.

Κατάσταση μητέρας

Αγαπάτε την κόρη σας πάρα πολύ, αλλά δεν μπορείτε να καταλάβετε πώς θα μπορούσε να κάνει αυτό σε σας. Στηρίζετε τον άντρα σας σε ό, τι λέει. Δεν απειλείτε και δεν εκφοβίζετε την κόρη σας, αλλά λυπάστε για τον πόνο που σας προκαλεί.

Πιστεύετε ότι το μαύρο αγόρι θα την εγκαταλείψει και ότι θα υποφέρει πολύ.

Μεγαλύτερος αδελφός

Η αδερφή σου έχει έναν μαύρο φίλο με τον οποίο έχει μια πολύ στενή σχέση.

Κατάσταση αδερφού

Κατ' αρχήν δεν σε ενδιαφέρει αν η αδερφή σου βγαίνει με έναν μαύρο άνδρα, και στην πραγματικότητα θα υπερασπιστείτε το δικαίωμα των ανθρώπων να είναι ελεύθεροι στις σχέσεις τους. Παρ' όλα αυτά, όταν η μητέρα σου λέει ότι είναι πιθανόν να εγκαταλείψει την αδελφή σας, σκέφτεστε ότι ίσως και να τη χρησιμοποιεί. Δείχνετε την ανησυχία σας και θέλετε να προστατεύσετε την αδερφή σας.

Πατέρας

Η κόρη σου έχει έναν μαύρο φίλο με τον οποίο αναπτύσσει μια πολύ στενή σχέση.

Κατάσταση πατέρα

Είσαι ο αρχηγός του σπιτιού και δεν εγκρίνεις τη σχέση της κόρης σου. Εκπροσωπείς το κύριο ηθικό ρεύμα και σε νοιάζει για το τι θα πουν οι γύρω σου. Δεν θεωρείς τον εαυτό σου ρατσιστή, αλλά αν η κόρη σου παντρευτεί έναν μαύρο είναι κάτι διαφορετικό. Σκεφτείτε έναν αυστηρό πατέρα και λογομαχήστε όπως θα έκανε αυτός.

<p>4.3. Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Δραστηριότητες Επέκτασης - Δράσης σχετικές με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση</p> <p>Πηγή: Κοτζιαμάνη, Ε. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.</p> <p>➤ Εορτασμός κουλτούρων</p> <p>Δίνεται χρόνος στους/στις μαθητές/τριες να οργανώσουν μία μέρα ή μία βραδιά για να γιορτάσουν τις διάφορες κουλτούρες από τις οποίες προέρχονται οι μαθητές του σχολείου. Τόσο οι γονείς των μαθητών/τριων, όσο και η κοινότητα μπορούν να εμπλακούν στη διοργάνωση και διεξαγωγή του εορτασμού. Ιδέες μπορεί να είναι οι ακόλουθες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις/αφίσες σχετικές με τα μέρη από τα οποία κατάγονται οι μαθητές • Παραδοσιακοί χοροί • Παραδοσιακές στολές • Παραδοσιακές συνταγές/εδέσματα • Διδασκαλία γλωσσών • Παραδοσιακά παιχνίδια ή πρακτικές • Πρόσκληση ατόμων από άλλες κουλτούρες για να γιορτάσουν μαζί και διοργάνωση ειδικής δραστηριότητας για τους προσκεκλημένους που να συνδέεται με την κουλτούρα τους. <p>➤ Συνέντευξη</p> <p>Οι μαθητές/τριες εντοπίζουν μία ομάδα διαφορετικής κουλτούρας που διαμένει στην κοινότητά τους και διενεργούν συνεντεύξεις για να ενημερωθούν για τα προβλήματα/δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή ή καταστάσεις που θα</p>	<p>Στόχος δεν είναι να κατηγοριοποιηθούν πολιτισμικές ομάδες σε σχέση με διατροφικές συνήθειες που στερεοτυπικά είναι συνδεδεμένες μαζί τους (πχ. οι Κινέζοι τρώνε ρύζι, οι Ινδοί κάρυ οι Έλληνες μουςακά, οι Αμερικανοί hamburger, οι Ιταλοί μακαρόνια, οι Γάλλοι βατράχια και σαλιγκάρια, οι Εβραίοι μόνο φαγητά kosher, οι Εσκιμώοι ωμό ψάρι, στην Αφρική πεινούν, οι Χριστιανοί νηστεύουν αυστηρά, οι μουσουλμάνοι δεν τρώνε χοιρινό και δεν πίνουν αλκοόλ κλπ).</p>
--	---	--

	<p>επιθυμούσαν να αλλάξουν. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων οι μαθητές/τριες μπορούν σε συνεργασία με τη συγκεκριμένη ομάδα να ετοιμάσουν σχέδιο δράσης ή πρόταση και να το παραδώσουν στις αρμόδιες αρχές. Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν σε πολιτιστικά γεγονότα που οργανώνονται στην κοινότητά τους.</p>	
<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών</p>	<p>Δραστηριότητα Επέκτασης για τον ρατσισμό. Σε περίπτωση που εντοπιστούν συχνές ρατσιστικές συμπεριφορές στο σχολείο, συστήνεται να πραγματοποιηθούν περισσότερες δραστηριότητες που επικεντρώνονται στην αντιρατσιστική εκπαίδευση. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες των εγχειριδίων που αναφέρονται σε αυτόν τον Οδηγό μπορούν να σας κατευθύνουν, έτσι ώστε να επιλέξετε τις κατάλληλες δραστηριότητες που επιθυμείτε για αυτό τον σκοπό. Είναι σημαντικό, να μελετήσετε τον Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού και τον Οδηγό Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών, έτσι ώστε να μπορείτε να εφαρμόσετε ολοκληρωμένη δράση στο σχολείο σας για αυτό το φαινόμενο. Μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με τους λειτουργούς του Γραφείου Αγωγής Υγείας του Υ.Π.Π.</p>	<p>Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Αρχή κατά των Διακρίσεων στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, έχει ετοιμάσει λεπτομερείς προδιαγραφές για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού (Κώδικας) και ενός Οδηγού Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών (Οδηγός). Τόσο σε επίπεδο θεωρίας όσο και πράξης είναι ευρέως αποδεκτό ότι το ουσιαστικότερο μέτρο πρόληψης και καταπολέμησης των διακρίσεων, της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού είναι η ανάπτυξη και συστηματική εφαρμογή συγκεκριμένης και ξεκάθαρης πολιτικής κατά του ρατσισμού σε επίπεδο</p>

		<p>σχολείου. Η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός τέτοιου Κώδικα ανταποκρίνεται σε σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) προς όλα τα μέλη-κράτη, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου. Η Επιτροπή εισηγείται όπως καταπολεμηθεί ο ρατσισμός και οι ρατσιστικές διακρίσεις στο σχολείο μέσα από μία μόνιμη πολιτική, που να περιλαμβάνει τη σύσταση ενός συστήματος παρακολούθησης ρατσιστικών περιστατικών, την υιοθέτηση μέτρων προστασίας των θυμάτων και κυρίως της παιδαγωγικής διαχείρισης των περιστατικών, μέσα από την επιβολή αυστηρών και ανάλογων κυρώσεων και την υιοθέτηση ενός Κώδικα Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού (ECRI General Policy Recommendation No 10 on Combating Racism And Racial Discrimination In And Through School Education, Adopted On 15 December 2006, Strasburg, 21 March 2007).</p> <p>Ο Κώδικας Συμπεριφοράς Κατά του Ρατσισμού και ο Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών</p>
--	--	---

		<p>είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π.:</p> <p>http://www.moec.gov.cy/agogi_viceias/kodikas_kata_ratsismou.html</p>
--	--	--

6.3 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι οι μαθητές/τριες να έρθουν σε επαφή μέσω των δραστηριοτήτων με θέματα που αφορούν θέματα ισότητας φύλου στην κοινωνία μας. Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει **μία** δραστηριότητα από τις προτεινόμενες ή περισσότερες αν κριθεί αναγκαίο. Σε περίπτωση που εντοπιστούν περιστατικά έμφυλης βίας στο σχολείο, συστήνεται να πραγματοποιηθούν περισσότερες δραστηριότητες. Πολλές δραστηριότητες της υποενότητας 3.1. μπορούν αξιοποιηθούν για αυτό το σκοπό.

Προγράμματα/εγχειρίδια που μπορούν να συμβάλλουν στην υλοποίηση των δεικτών επιτυχίας αυτής της υποενότητας

- Το πρόγραμμα “Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων” (Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence - GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/ AG/1258) πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (80%) και τους συμμετέχοντες φορείς-εταίρους (20%). Το εγχειρίδιο περιλαμβάνει δραστηριότητες για μαθητές/τριες και είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα: <http://www.1st.gear-ipv.eu/el/node/55>, (Τεύχος I, Τεύχος II, Τεύχος III, Τεύχος IV).

- Το Εγχειρίδιο Youth4Youth περιγράφει ένα πρόγραμμα ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και αλληλοδιδακτικής προσέγγισης που απευθύνεται σε νέους/-ες που βρίσκονται σε πλαίσια τυπικής και μη- τυπικής εκπαίδευσης. Αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του διακρατικού προγράμματος Youth4Youth: Empowering Young People in Preventing Gender-based Violence through Peer Education υπό το συντονισμό του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS) και υλοποιήθηκε με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος Daphne III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί έναν Οδηγό για την εφαρμογή του Προγράμματος Youth4Youth στο σχολείο.

Περιλαμβάνει εκτενείς πληροφορίες για το θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο του προγράμματος, καθώς και σχέδια εργαστηρίων, ιδέες για δραστηριότητες και εργαλεία αξιολόγησης. Το πρόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί συνολικά, ή μπορούν να προσαρμοστούν και να ενσωματωθούν επιλεγμένες ασκήσεις ανάλογα με τις ανάγκες κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος. Το εγχειρίδιο υπάρχει σε μορφή pdf στην ιστοσελίδα: http://www.antiviolence-net.eu/Manual_Youth4Youth.pdf

Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις - Επισημάνσεις
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p>	<p>Προσδοκίες και απαιτήσεις Πηγή: <i>Gender matters - A manual on addressing gender-based violence affecting young people</i>, Council of Europe, Revised edition, 2013. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα, www.coe.int/compass</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα χρησιμοποιεί τεχνικές καταιγισμού ιδεών για να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν τις διαφορετικές προσδοκίες και απαιτήσεις για τα κορίτσια/νέες γυναίκες και αγόρια/νέους άνδρες στη σύγχρονη κοινωνία. Επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να διερευνήσουν τις έννοιες του φύλου περαιτέρω.</p> <p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> • πέντε μεγάλα φύλλα χαρτιού (flip chart) • κολλητική ταινία • Μαρκαδόροι <p>Στόχος Να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να διακρίνουν τις διαφορετικές προσδοκίες που η σύγχρονη κοινωνία έχει από τα κορίτσια/νέες γυναίκες και από τα αγόρια/τους νέους άνδρες.</p> <p>Προετοιμασία Τοποθετούνται πέντε μεγάλα χαρτόνια στον τοίχο. Στο κάθε χαρτόνι αναγράφεται ένας από τους εξής τίτλους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σχολείο • οικογένεια 	<p>Ενώ αυτή η δραστηριότητα αποτελεί μία κλασική ιδεοθύελλα το θέμα της συζήτησης, «οι προσδοκίες για τα διαφορετικά φύλα», μπορεί να είναι αρκετά αμφιλεγόμενο.</p> <p>Οι προσδοκίες για τα διαφορετικά φύλα είναι επίσης ένα θέμα αντίληψης. Ως αποτέλεσμα, αυτή η άσκηση μπορεί να προκαλέσει διαφωνίες, και αυτό γιατί για κάποιους/ες μαθητές/τριες μπορεί να είναι απολύτως εύλογες οι συγκεκριμένες προσδοκίες, ενώ για άλλους/ες μπορεί να είναι υπερβολικά απαιτητικές.</p> <p>Η αντίληψη των προσδοκιών σε διαφορετικά φύλα μπορεί, επίσης, να συνδέεται με τα θέματα τιμής και την κοινωνικοποίηση. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να εστιάσει, επίσης, τη συζήτηση σε αυτά τα θέματα.</p>

- φίλοι
- κοινωνία
- συνεργάτης

Στη συνέχεια το κάθε χαρτόνι χωρίζεται σε δυο στήλες. Στη μία στήλη αναγράφεται ο τίτλος «αγόρια»/«νέοι άντρες» και στην άλλη αναγράφεται ο τίτλος «κορίτσια»/«νέες γυναίκες».

Οδηγίες

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν τι πιστεύουν ότι προσδοκάται ή απαιτείται από τα κορίτσια και τα αγόρια στους διάφορους τομείς που αναγράφονται στα χαρτόνια π.χ. είναι αναμενόμενο και αποδεκτό το δωμάτιο ενός αγοριού να είναι ασυγύριστο και ενός κοριτσιού όχι; Για τον σκοπό αυτό μπορούν να περπατήσουν ή να καθίσουν και να σκεφτούν, αλλά θα πρέπει να κάνουν αυτό το μέρος της δραστηριότητας ατομικά. Θα πρέπει να καταγράψουν τις ιδέες τους στη σχετική στήλη του κατάλληλου χαρτονιού.

Μόλις ολοκληρωθεί ο καταιγισμός ιδεών, ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τους/τις μαθητές/τριες σε πέντε υποομάδες. Κάθε ομάδα θα πρέπει να επιλέξει ένα χαρτόνι και να συζητήσει το περιεχόμενό του.

Οι ακόλουθες κατευθυντήριες ερωτήσεις μπορούν να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/τριες στη συζήτηση.

- Ποιες διαφορές μπορείτε να διακρίνετε ανάμεσα στις προσδοκίες και τις απαιτήσεις που δημιουργούνται για τα

- κορίτσια και τα αγόρια;
- Τι θα θέλατε να αλλάξει;
  - Πώς νομίζετε ότι μπορεί να αλλάξει;
  - Κάθε ομάδα αναφέρει εν συντομία τα αποτελέσματα των συζητήσεών της σε ολόκληρη την τάξη.

Απολογισμός και αξιολόγηση

Η συζήτηση ξεκινά με την αναθεώρηση των αποτελεσμάτων των εργασιών της ομάδας. Ζητείται από τους μαθητές/τριες να παραθέσουν τις αρχικές τους αντιδράσεις στα αποτελέσματα, πώς αισθάνονται γι' αυτά, αν τους έκανε εντύπωση κάτι, και, αν ναι, γιατί.

Η συζήτηση συνεχίζεται με τις ακόλουθες κατευθυντήριες ερωτήσεις:

- Από πού προέρχονται αυτές οι προσδοκίες;
- Είναι εύκολο για τα αγόρια/νέους άνδρες και τα κορίτσια/νέες γυναίκες να εκπληρώσουν αυτές τις προσδοκίες;
- Ποιος προωθεί αυτές τις προσδοκίες;
- Πώς εμείς οι ίδιοι συμβάλλουμε στην προώθησή τους (είτε συνειδητά ή ασυνείδητα);
- Ποιες είναι οι συνέπειες αυτών των προσδοκιών στους νέους;
- Πώς μπορούμε εμείς ή κάποιοι οργανισμοί να συμβάλουμε/συμβάλουν θετικά στην αλλαγή αυτής της κατάστασης;

<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός</p>	<p>Η ιστορία της Βέσνα</p> <p>Πηγή: Η δραστηριότητα αυτή είναι προσαρμοσμένη από τη σελ. 16, του Understand the law, 1995, The Citizenship Foundation</p> <p>Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://nipiagogoi.gr/anthropina-dikaiomata.pdf</p> <p>Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης για τη φυλετική διάκριση στοχεύει στη διερεύνηση ζητημάτων δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι μαθητές/τριες χρειάζεται να αντιληφθούν πως η διάκριση, συμπεριλαμβανομένης και της φυλετικής διάκρισης, αποτελεί παραβίαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Οδηγίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων. • Εξηγείται στους μαθητές ότι πολλές χώρες έχουν νόμους ενάντια στην άδικη διάκριση με βάση τη φυλή ή το φύλο κάποιου. Επίσης, η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων περιλαμβάνει άρθρα κατά της διάκρισης. • Ζητείται από τις ομάδες των μαθητών/τριων να κοιτάξουν διαφορετικά μέρη της απλοποιημένης Έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να βρουν τα σχετικά με τη διάκριση άρθρα. (Σημείωση: Σχεδόν όλα τα άρθρα είναι σχετικά με κάποιο τρόπο). • Μετά από 10 λεπτά, ο/η εκπαιδευτικός περνά από τα θρανία των μαθητών/τριων και ζητά από κάθε ομάδα να μιλήσει στην 	<p>Εργασία</p> <p>Ως εργασία ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να γράψουν ιστορίες, ποιήματα, ένα θεατρικό ή να φτιάξουν κινούμενα σχέδια/εικόνες για μία περίοδο που ένιωσαν ότι έπεσαν θύματα άδικου ρατσισμού. Για παράδειγμα, εξαιτίας του φύλου τους ή της ηλικίας τους. Πώς θα ήταν αν πέφταμε συνεχώς θύματα ρατσισμού; Οι εργασίες παρουσιάζονται από τους μαθητές/τριες στην τάξη.</p> <p>Ως εναλλακτική εργασία οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να μελετήσουν μία ομάδα στη χώρα τους που υφίσταται διάκριση, εστιάζοντας στην ερώτηση «Είναι δικαιολογημένη η διάκριση;».</p>
---	---	---

τάξη για κάποιο άρθρο που νομίζει ότι είναι σχετικό. Τους ζητά να αιτιολογήσουν την επιλογή τους δίνοντας ένα πρακτικό παράδειγμα του πώς το άρθρο εναντιώνεται στη διάκριση.

Οι μαθητές/τριες καλούνται να διαβάσουν την ιστορία της Βέσνα από το **φύλλο εργασίας 11** κα να απαντήσουν στις ερωτήσεις.

Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να αποφασίσουν ανά ομάδες:

- Πιστεύετε ότι υπήρξε διάκριση εις βάρος της Βέσνα; Γιατί;
- Αν ναι, τι πιστεύετε ότι θα έπρεπε να κάνει το κατάστημα;
- Τι θα μπορούσε να κάνει η Βέσνα γι' αυτή την κατάσταση;
- Πιστεύετε ότι οι φίλοι της που δεν είναι Ρομά θα έπρεπε να τη βοηθήσουν να βρει δικαιοσύνη; Πώς;

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει στους/στις μαθητές/τριες τι συνέβη:
«Η Βέσνα πήγε την υπόθεσή της σε ένα Ειδικό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο που επιβάλλει τον νόμο για τις διακρίσεις. Το δικαστήριο συμφώνησε ότι η Βέσνα είχε πέσει θύμα ρατσισμού. Και άλλοι άνθρωποι που έμεναν μακριά από το κατάστημα είχαν περάσει από συνέντευξη. Η κοπέλα που πήρε τη δουλειά ήταν μόνο 16 ετών, λευκή, και έμενε εξίσου μακριά με τη Βέσνα από το κατάστημα. Το κατάστημα έπρεπε να δώσει στη Βέσνα αποζημίωση επειδή πληγώθηκαν τα αισθήματά της».

	<p>Ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Βέσνα έπεσε θύμα ρατσισμού εξαιτίας της εθνότητά της. Η υπεύθυνη δεν ήξερε τίποτα γι' αυτήν στην πραγματικότητα. Ποιες ομάδες ανθρώπων πέφτουν θύματα ρατσισμού στη χώρα σας; Γιατί; Συμφωνείτε με αυτόν το διαχωρισμό; • Γνωρίζετε τίποτα γι' αυτές τις ομάδες; Πιστεύετε ότι η γνώση που έχετε είναι ακριβής; • «Η άγνοια ενθαρρύνει την προκατάληψη και κάνει εφικτή τη διάκριση». Συμφωνείτε με αυτή την άποψη; 	
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p>	<p>Αυτή δεν δουλεύει</p> <p>Πηγή: Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://nipiagogoi.gr/anthropina-dikaiomata.pdf</p> <p>Σκοπός: Η δραστηριότητα στοχεύει να εστιάσει την προσοχή των μαθητών/τριων στη διάκριση εις βάρος των γυναικών και να τους ενθαρρύνει να την αμφισβητήσουν.</p> <p>Τι χρειάζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. • Το κείμενο «Αυτή δεν δουλεύει». • Πίνακας ή ένα μεγάλο χαρτόνι. <p>Πώς να εφαρμοστεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει ή ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν το κείμενο «Αυτή δε δουλεύει» από το φύλλο 	<p>Μαθησιακά σημεία:</p> <p>Η διάκριση κατά των γυναικών αποτελεί παραβίαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p>

<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών</p>	<p>εργασίας 12.</p> <p><u>Αυτή δε δουλεύει – Συνομιλία ανάμεσα σε έναν άντρα και τον γιατρό του.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • «Έχετε πολλά παιδιά»; ρώτησε ο Γιατρός. • «Γεννήθηκαν 16, αλλά έζησαν μόνο τα 9», απάντησε. • «Εργάζεται η γυναίκα σας»; • «Όχι, είναι νοικοκυρά». • «Καταλαβαίνω. Πώς περνά τη μέρα της»; • «Σηκώνεται στις τέσσερις το πρωί, φέρνει νερό και ξύλα, ανάβει φωτιά και φτιάχνει πρωινό. Έπειτα πηγαίνει στο ποτάμι και πλένει τα ρούχα. Στη συνέχεια πηγαίνει στο κέντρο της πόλης για να πάρει αλεσμένο καλαμπόκι και να αγοράσει ό,τι χρειαζόμαστε από την αγορά. Έπειτα μαγειρεύει το μεσημεριανό φαγητό». • «Εσείς επιστρέφετε στο σπίτι το μεσημέρι»; • «Όχι, όχι. Αυτή μου φέρνει το γεύμα στα χωράφια, περίπου τρία χιλιόμετρα από το σπίτι». • «Και τι γίνεται μετά από αυτό»; • «Η γυναίκα μου φροντίζει τις κότες και τα γουρούνια. Και φυσικά φροντίζει τα παιδιά όλη μέρα. Μετά ετοιμάζει το βραδινό φαγητό έτσι ώστε να είναι έτοιμο όταν φτάσω στο σπίτι». • «Πηγαίνει για ύπνο μετά το δείπνο»; • «Όχι, εγώ πηγαίνω. Αυτή έχει να κάνει δουλειές μέχρι τις 9». • «Ναι, αλλά είπατε ότι οι γυναίκα σας δεν δουλεύει». • «Όχι, δεν δουλεύει. Είναι νοικοκυρά». 	
---	---	--

	• Αφού διαβαστεί η ιστορία ακολούθως ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας και να απαντήσουν τις ερωτήσεις που ακολουθούν οι οποίες αφορούν κυρίως στη διάκριση μεταξύ των φύλων.	

6.4 ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι οι μαθητές/τριες να ευαισθητοποιηθούν για τα Δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας μας. Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει μία δραστηριότητα από τις προτεινόμενες.

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο χειρισμού των προτεινόμενων δραστηριοτήτων, ειδικά σε περίπτωση που στην τάξη υπάρχουν παιδιά με αναπηρίες.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, με τον περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και περί Συναφών Θεμάτων (Κυρωτικό) Νόμο του 2011, (Ν. 8(III)/ 2011), κύρωσε τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αναγνωρίζοντας το δικαίωμα των παιδιών και ατόμων με αναπηρία για πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους σε όλους τους τομείς της ζωής, θέτει ως πρωταρχική επιδίωξή του την ενημέρωση των μαθητών για το θέμα αυτό.

Για τον σκοπό αυτό ετοιμάστηκε κείμενο πολιτικής το οποίο θα πρέπει η κάθε σχολική μονάδα να αξιοποιήσει, ώστε να περιλάβει στο πρόγραμμά της σχετικές δραστηριότητες.

Η συγκεκριμένη πολιτική θα πρέπει να αποτελεί από τώρα και στο εξής αναπόσπαστο μέρος των δράσεων κάθε σχολείου, για κάθε σχολική χρονιά, αρχίζοντας από την τρέχουσα.

Κύριοι στόχοι των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι όπως οι μαθητές/τριες ενημερωθούν για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και αναπτύξουν δράσεις για συνεχή προάσπισή τους στο χώρο του σχολείου αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας. Στοχεύουν δηλαδή στην αποδοχή της διαφορετικότητας, στην ευαισθητοποίηση και στην αναγνώριση ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν και θα πρέπει να μπορούν να απολαμβάνουν ή/και να διεκδικούν τα αναφαίρετα δικαιώματά τους.

Οι μαθητές/τριες εκτός από συγκεκριμένες γνωστικές δεξιότητες που αποκτούν υλοποιώντας τις δραστηριότητες, βελτιώνουν τις συναισθηματικές και κοινωνικές τους δεξιότητες όπως είναι η ενσυναίσθηση, ο έλεγχος των συναισθημάτων (χειραγωγώ και ελέγχω τα

συναισθήματα ώστε να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά οι καταστάσεις της ζωής - αυτοαντίληψη), η καλλιέργεια της κριτικής σκέψη και τέλος η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων.

Τέλος οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να συμπεριλάβουν το εν λόγω θέμα στις δράσεις που καλούνται να εφαρμόσουν σε επίπεδο σχολείου, οικογένειας και κοινότητας. Κάποιες από τις δράσεις αυτές μπορεί να είναι ο σχεδιασμός μίας αφίσας και η ανάρτησή της σε πινακίδες του σχολείου ή/και σε χώρους της κοινότητας όπου ζουν οι μαθητές/τριες, η δημιουργία ενός μικρού μήκους βίντεο ή τραγουδιού, η επίσκεψη σε συνδέσμους και οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα αναπηρίας, η διοργάνωση μίας εκδήλωσης, η εργασία σε εθελοντική βάση κ.λπ.

Πηγή: Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ)

http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dsid/dsid.nsf/dsipd08_gr/dsipd08_gr?OpenDocument

Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις - Επισημάνσεις
<p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα,</p>	<p>Δραστηριότητες Αφόρμησης:</p> <p>Προβολή Σύντομου βίντεο</p> <p>➤ Disability and Child Protection UNICEF</p> <p>Η αδιαφορία και η παραμέληση των παιδιών με αναπηρίες καθώς και οι διακρίσεις σε βάρος τους είναι από τους βασικότερους παράγοντες που εξηγούν την απομόνωση και την περιθωριοποίηση των ατόμων αυτών. Η αναπηρία συνιστά κοινωνικό θέμα. Η στάση και οι φραγμοί που θέτει το κοινωνικό περιβάλλον εμφανίζουν καθοριστική επίδραση στην αναπηρία. Το κοινωνικό θέμα της παιδικής αναπηρίας είναι τελικά ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες βρίσκονται συνήθως εκτεθειμένα στη βία και την επιθετικότητα των συνομηλίκων τους. Η UNICEF προσπαθεί να προωθήσει το μήνυμα της αναγνώρισης όλων των παιδιών ως ισότιμων μελών της κοινωνίας και του σεβασμού απέναντι στα δικαιώματά τους. Το βίντεο υπάρχει στον σύνδεσμο:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=3SzazN2OrsQ</p>	<p>Η προβολή βίντεο είναι ένας πρωτότυπος τρόπος για να εισαγάγει ο/η εκπαιδευτικός τους/τις μαθητές/τριες στην νέα υποενότητα και να κεντρίσει το ενδιαφέρον τους.</p>

<p>διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>		
<p>1.2 Να αναπτύξουν ικανότητες ενσυναίσθησης.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<p>Δείτε την ικανότητα</p> <p>Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p> <p>Σκοπός: Μία πρακτική δραστηριότητα για να ενθαρρύνει την ενσυναίσθηση απέναντι σε άτομα με αναπηρίες.</p> <p>Στόχοι: οι μαθητές/τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • καλλιεργήσουν την επίγνωση για τα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες. • αναπτύξουν τη γνώση και τις δεξιότητες για να ανταποκρίνεται κανείς στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες. • αποκτήσουν ενσυναίσθηση και συναισθήματα αλληλεγγύης. 	<p>Προετοιμασία - Υλικά</p> <p>Για την εισαγωγή:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένα χαρτί και ένα στυλό για κάθε συμμετέχοντα/ουσα. <p>Για το δεύτερο μέρος, ανά ζευγάρι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μία πλαστική σακούλα που θα περιέχει ένα λάχανο, ένα φύλλο μαρουλιού, ένα μολύβι, μία κιμωλία, ένα φύλλο (από δέντρο), ένα χρωματιστό χαρτί και ένα μπουκάλι ή μεταλλικό κουτί από αναψυκτικό. • Πανί για δέσιμο των ματιών. • Χαρτί και στυλό.

<p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν την αξία του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που</p>	<p>Μερικά από τα θέματα που θίγονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες στην ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία. • Αποδοχή των Δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες ως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων . • Το δικαίωμα να μη δεχόμαστε διακρίσεις. • Ισότητα στην αξιοπρέπεια και στα Δικαιώματα. • Το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση. <p>Προετοιμασία Ο/Η εκπαιδευτικός ετοιμάζει τις κάρτες ρόλων. Επιλέγει κάποιες από τις καταστάσεις που προτείνονται στη δραστηριότητα ή ετοιμάζει δικές του/της. Αν είναι δυνατόν, ετοιμάζει ένα δεύτερο δωμάτιο για τον αγώνα εμποδίων ή, ακόμα καλύτερα, ετοιμάζει έναν εξωτερικό χώρο για τον αγώνα, που θα τον κάνει πιο ενδιαφέρον. Αν ετοιμάσει κάποιον εσωτερικό χώρο, καλό είναι να χρησιμοποιήσει τα τραπέζια και τις καρέκλες για να δημιουργήσει στενά περάσματα και τα κομμάτια ξύλου και τις εφημερίδες για εμπόδια.</p> <p>Οδηγίες Η δραστηριότητα αυτή οργανώνεται σε τέσσερα μέρη: Μέρος 1ο: Εισαγωγή, Μέρος 2ο : Η βόλτα με δεμένα μάτια, Μέρος 3ο : Νοηματική και Μέρος 4ο: Αγώνας με αναπηρικά αμαξίδια.</p>	<p>Για το τρίτο μέρος, ανά ζευγάρι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάρτες ρόλων. • Χαρτί και στυλό. <p>Για το τέταρτο μέρος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καρέκλες που θα χρησιμοποιηθούν ως αναπηρικά αμαξίδια, μία για κάθε οκτώ άτομα • Χώρος για να δημιουργηθούν εμπόδια. (Ένα δεύτερο δωμάτιο θα ήταν προτιμότερο αλλά όχι απαραίτητα αναγκαίο). Εναλλακτικά, πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους θα ήταν μία επιπλέον επιλογή. • Εμπόδια, όπως, τραπέζια και καρέκλες, κομμάτια ξύλου, στοίβες από εφημερίδες κ.λπ. • Πίνακας και μαρκαδόροι. • Ένα χρονόμετρο ή ρολόι. <p>Το πώς θα διαχειριστεί ο/η εκπαιδευτικός αυτή τη δραστηριότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους/τις μαθητές/τριες. Πρέπει να γίνει κατανοητό σε όλους ότι θα συμμετάσχουν σε αρκετές προσομοιώσεις της πραγματικότητας και θα έχουν τη</p>
---	---	--

<p>συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Μέρος 1. Εισαγωγή (10 λεπτά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι η δραστηριότητα εστιάζει σε τρεις συγκεκριμένες κατηγορίες αναπηρίας: τύφλωση, κώφωση/αλαλία, και παράλυση. • Ζητά από τα μέλη της ομάδας να σκεφτούν για μερικά λεπτά πώς θα ήθελαν και πώς δεν θα ήθελαν να τους συμπεριφέρονται οι άλλοι, αν είχαν κάποια αναπηρία. Καταγράφουν λέξεις κλειδιά. • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να γράψουν τι φοβούνται περισσότερο σε περίπτωση αναπηρίας τους. • Όταν τελειώσουν, τους ζητά να γυρίσουν τη σελίδα τους και να ετοιμαστούν για το «βήμα στην πραγματικότητα». <p>Μέρος 2. Βόλτα με δεμένα μάτια</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τα μέλη της ομάδας να γίνουν ζευγάρια. Μοιράζει τα πανιά για να δέσουν τα μάτια τους. Ένα άτομο από το κάθε ζευγάρι είναι ο/η ανάπηρος/η και το άλλο αυτός/αυτή που τον/την οδηγεί. Είναι ευθύνη του οδηγού να εξασφαλίσει την ασφάλεια του/της αναπήρου/ης. Μπορούν να απαντούν μόνο σε απλές ερωτήσεις σχετικά με την ασφάλειά τους, όπως με ένα «ναι» ή ένα «όχι». • Ζητείται από τους οδηγούς να κάνουν μία πεντάλεπτη βόλτα με τον/την «ανάπηρο/η» σε όλο τον χώρο, να ανέβουν και να κατέβουν σκαλοπάτια ή να βγουν, αν είναι δυνατόν, έξω. • Με την επιστροφή τους στον χώρο, οι οδηγοί να πάνε τους/τις ανάπηρους/ες στις καρέκλες τους. Αλλά, υπάρχει μία έκπληξη 	<p>δυνατότητα να πειραματιστούν με τις αισθήσεις και τις αντιδράσεις τους για να καταλάβουν τι σημαίνει να είσαι ανάπηρος/η.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι ο σκοπός δεν είναι να κοροϊδέψει ο ένας τον άλλον ή να δημιουργηθεί άγχος και ντροπή. Θα πρέπει να είναι «φυσικοί» και να μην το παρακάνουν. Θα πρέπει να καθησυχαστούν οι μαθητές λέγοντάς τους ότι κάποιες στιγμές μπορεί να νιώσουν περίεργα αλλά τίποτα κακό δεν θα τους συμβεί. Αν δεν υπάρχει χρόνος να γίνουν όλες οι προσομοιώσεις, μπορεί να επιλεγθούν μία ή δύο. Η εμπειρία του να είσαι με δεμένα τα μάτια είναι, ίσως, η πιο προσωπικά προκλητική και συγκινητική από όλες τις εμπειρίες σε αυτή τη δραστηριότητα. Αν πρέπει να επιλεγθεί ένα μόνο μέρος, είναι προτιμότερο να επιλεγθεί αυτό. Τα ζευγάρια μπορούν να αλλάζουν θέσεις για να έχουν όλοι την εμπειρία της αναπηρίας. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να θυμάται ότι, όταν αλλάξουν θέση τα μέλη των ζευγαριών, θα πρέπει να υπάρχουν διαφορετικά αντικείμενα για</p>
---	---	---

	<p>στις καρτέκλες τους, μία τσάντα! Τι περιέχει;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι «τυφλοί/ές» παίκτες/τριες θα πρέπει να αναγνωρίσουν τα αντικείμενα. Η δουλειά των οδηγών είναι να γράψουν τις υποθέσεις τους. • Έπειτα, οι «τυφλοί/ές» βγάζουν τα μαντίλια από τα μάτια τους για να δουν τα αντικείμενα. Καλούνται οι συμμετέχοντες/ουσες να μοιραστούν τις εμπειρίες και τις εκπλήξεις που ένιωσαν. • Δίνονται μερικά λεπτά να βγουν από τους ρόλους τους και μετά να προχωρήσουν με το 3ο μέρος. <p>Μέρος 3. Νοηματική</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ζητείται από τα ζευγάρια να αλλάξουν ρόλους. Οι οδηγοί είναι τώρα οι ανάπηροι/ες και οι ανάπηροι/ες γίνονται οι οδηγοί. Αυτή τη φορά, όμως, η αναπηρία τους θα είναι ότι δεν μπορούν να μιλήσουν και το άλλο μέλος του ζευγαριού τους θα τους βοηθάει. • Μοιράζεται μία κάρτα ρόλου σε κάθε ανάπηρο/η παίκτη/τρια. Δεν πρέπει να δείξουν την κάρτα στο άλλο μέλος του ζευγαριού τους. Δίνεται ένα κομμάτι χαρτί και ένα στυλό στους βοηθούς. • Εξηγείται ότι οι «ανάπηροι/ες» παίκτες/τριες θα πρέπει να «πουν» το πρόβλημά τους στους βοηθούς τους. Δεν πρέπει να μιλήσουν, να γράψουν ή να ζωγραφίσουν. Οι οδηγοί θα πρέπει να γράψουν τι κατάλαβαν. • Όταν ο «ανάπηρος/η» παίκτης/τρια πραγματοποιήσει τον ρόλο του, θα πρέπει να αποκαλύψει και τι έγραφε η κάρτα του/της στον/στη βοηθό του. Ζητείται από τα ζευγάρια να μοιραστούν 	<p>αναγνώριση στην τσάντα.</p> <p>Αυτή η δραστηριότητα είναι σοβαρή, αλλά ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να περιμένει πολλά αστεία περιστατικά. Καλό θα ήταν να τα αφήσει να συμβούν. Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός επεμβαίνει μόνο όταν κάνουν κάτι που δεν είναι ασφαλές ή όταν γελοιοποιούν την κατάσταση. Θα μπορούσε αυτό να το συζητήσει στην ανασκόπηση και στην αξιολόγηση με ερωτήσεις, όπως: Κοροϊδεύουμε τα άτομα με αναπηρίες; Ποιοι το κάνουν και γιατί; Πότε είναι εντάξει να κάνεις αστεία για άτομα με αναπηρίες; Ποιο είναι το όριο μεταξύ του χιούμορ και της προσβολής;</p> <p>Η διαδρομή με τα εμπόδια, στο μέρος 4, δεν πρέπει να γίνει πολύ μεγάλη. 2-3 λεπτά είναι αρκετά, ειδικά αν υπάρχουν μόνο δύο ή τρία αναπηρικά αμαξίδια, γιατί οι μαθητές/τριες θα πρέπει να περιμένουν πολύ και θα βαρεθούν. Τα αμαξίδια μπορεί να τα παράσχει ένα τοπικό νοσοκομείο ή κάποια οργάνωση που παρέχει υποστήριξη σε άτομα με</p>
--	---	--

	<p>την εμπειρία τους, τις προθέσεις τους, τα προβλήματα και τους φόβους τους.</p> <p>Μέρος 4. Ο αγώνας με τα αναπηρικά αμαξίδια</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάζεται στους/στις συμμετέχοντες/ουσες η διαδρομή με τα εμπόδια. Εξηγείται ότι ο/η νικητής/τρια είναι αυτός/ή που θα κάνει τον γύρο πιο γρήγορα. Θα υπάρχουν ποινές γι' αυτούς/ές που θα πέφτουν στα εμπόδια. • Γράφονται τα αποτελέσματα σε ένα χαρτί. • Όταν όλοι/ες όσοι/ες το επιθυμούσαν κάνουν τον αγώνα τους, γίνεται ένα μικρό διάλειμμα και ακολουθεί η ανασκόπηση και η αξιολόγηση. <p>Ανασκόπηση και αξιολόγηση</p> <p>Πραγματοποιείται ανασκόπηση των ζευγαριών για τα μέρη 2, 3 και 4 της δραστηριότητας και έπειτα ακολουθεί συζήτηση για το τι γνώριζαν οι συμμετέχοντες/ουσες πριν ξεκινήσει η δραστηριότητα και τι έμαθαν με το τέλος της.</p> <p>1. Η διαδικασία ξεκινά με τη διαδρομή των «τυφλών». Ζητείται από αυτούς που είχαν δεμένα τα μάτια τους και από αυτούς που έκαναν τους οδηγούς να μοιραστούν την εμπειρία τους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; • Τι ήταν πιο δύσκολο; Τι ήταν αστείο; Τι τους φόβισε; • Πόσο δύσκολο ήταν να δείξουν εμπιστοσύνη και να εμπνεύσουν εμπιστοσύνη; • Αναγνώρισαν τα αντικείμενα στην τσάντα; Ποιες αισθήσεις χρησιμοποίησαν; Πόσοι τόλμησαν να ανοίξουν το 	<p>κινητικές αναπηρίες. Εναλλακτικά, θα πρέπει να γίνει αυτοσχεδιασμός με άλλου είδους κινητικές αναπηρίες. Για παράδειγμα, βάζοντας τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να φορέσουν τεράστιες λαστιχένιες μπότες σε λάθος πόδι!</p> <p>Παραλλαγές</p> <p>Μπορούν να γίνουν προσομοιώσεις με διάφορες αναπηρίες συμπεριλαμβάνοντας και αυτές που δεν είναι ορατές, όπως οι μαθησιακές δυσκολίες. Θα πρέπει, ωστόσο, να είναι όσο το δυνατό πιο κοντά στην πραγματικότητα της ομάδας. Μία περίπτωση θα μπορούσε να είναι να προσομοιωθούν καταστάσεις αναπηρίας εξαιτίας της ηλικίας. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στο να αυξήσει την επίγνωση των νέων απέναντι στους ηλικιωμένους και απέναντι στην έλλειψη αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης στην τρίτη ηλικία.</p> <p>Ενημέρωση</p> <p>Το επίπεδο της μέριμνας και της διαφύλαξης των Δικαιωμάτων των</p>
--	--	---

	<p>μπουκάλι/κουτί του αναψυκτικού;</p> <p>2. Ο/Η εκπαιδευτικός τους ζητά να ξαναδούν το 3ο μέρος, τη νοηματική:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; • Τι ήταν πιο δύσκολο; Τι ήταν αστείο; Τι τους φόβισε; • Ήταν απογοητευτικό να κάνουν νοήματα και να μη γίνονται κατανοητοί από τους άλλους; • Ήταν απογοητευτικό ή στενόχωρο να μην καταλαβαίνουν; <p>3. Ακολούθως εξετάζεται ο αγώνας με τα αναπηρικά αμαξίδια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώς ένιωσαν μην μπορώντας να μετακινηθούν; • Τι ήταν πιο δύσκολο; Τι ήταν αστείο; Τι τους φόβισε; <p>4. Στο σημείο αυτό επανεξετάζονται οι φόβοι και οι προσδοκίες των ατόμων στην αρχή της δραστηριότητας. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να δουν τις λέξεις κλειδιά που έγραψαν στην αρχή:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιβεβαιώθηκαν κάποιοι από τους φόβους τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας; • Τι έκαναν για να βοηθήσουν το άλλο μέλος του ζευγαριού τους; • Πώς έγινε αποδεκτή η βοήθεια που προσέφεραν; • Πόσο εύκολο ήταν να εκτιμήσουν πόση βοήθεια να δώσουν; <p>5. Τι τους/τις φόβισε σχετικά με την αναπηρία; Πάνω σε τι στηρίζονται οι φόβοι τους; Έχουν φοβηθεί ποτέ ότι θα μείνουν</p>	<p>ατόμων με αναπηρίες διαφέρει από χώρα, σε χώρα, δήθεν για οικονομικούς λόγους αλλά στην πραγματικότητα για λόγους που μάλλον έχουν να κάνουν με το πόσο σοβαρά οι άνθρωποι βλέπουν την ισότητα και την κοινωνική αλληλεγγύη. Για παράδειγμα, βοηθήματα ακοής μπορεί να καλύπτονται ή όχι από την ασφάλιση. Μπορεί να υπάρχει ή να μην υπάρχει πρόνοια για μηχανήματα τηλεπικοινωνίας για άτομα με προβλήματα ακοής και, αν κάποιος/α χρειάζεται ηλεκτρικό αναπηρικό αμαξίδιο, σε κάποιες χώρες η πολιτεία μπορεί να το παρέχει, σε κάποιες άλλες να μην το παρέχει.</p> <p>Προτάσεις για επέκταση</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τα μέλη της ομάδας να σκεφτούν άτομα από το κοινωνικό τους περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένης και της οικογένειάς τους) που υποφέρουν από κάποια αναπηρία. Μπορούν να ερευνήσουν σε ποιες υπηρεσίες και σε τι είδους μέριμνα έχουν πρόσβαση. Υπάρχουν παιδιά με αναπηρίες στην ομάδα νέων ή στο σχολείο τους;</p>
--	---	--

	<p>ανάπηροι/ες από κάποιο ατύχημα ή ασθένεια που είχαν;</p> <p>6. Τι ήταν αυτό, από όσα έμαθαν σε αυτή τη δραστηριότητα, που τους προκάλεσε τη μεγαλύτερη έκπληξη;</p> <p>7. Γνωρίζουν κάποιον/α που είναι είτε τυφλός/ή, βωβός/ή, κωφός/η ή μετακινείται με αναπηρικό αμαξίδιο; Πώς είναι η κοινωνική τους ζωή; Πώς τους αντιμετωπίζουν οι άλλοι;</p> <p>8. Δείτε το περιβάλλον, τα κτήρια, τους δρόμους. Πόσο προσαρμοσμένα είναι προς τους/τις ανάπηρους/ες;</p> <p>9. Τι πρέπει να γίνει για να διασφαλίσουμε την ισότητα και την αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρίες;</p> <p>10.Ανήκουν τα Δικαιώματα των αναπήρων στα Ανθρώπινα Δικαιώματα; Ποια Δικαιώματα στην Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι σχετικά;</p> <p>11.Τι μπορεί να κάνει το σχολείο σας, η οργάνωσή σας ή το τοπικό κέντρο νέων για να προωθήσει την ισότητα και την αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρίες;</p>	<p>Μπορούν να κάνουν ό,τι και τα υπόλοιπα παιδιά; Ναι ή όχι και γιατί; Μπορεί, επίσης, να συζητηθεί το πώς ενσωματώνονται τα παιδιά με σωματικές αναπηρίες σ' ένα κέντρο νέων - μία καλή αρχή θα ήταν να γίνει μία από τις δραστηριότητες από εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης Domino, http://eycb.coe.int/domino/default.htm.</p>
<p>1.2 Να αναπτύξουν ικανότητες ενσυναίσθησης.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν</p>	<p>Θετικές σχέσεις με άτομα με αναπηρία Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p>	<p>Στο εγχειρίδιο COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες υπάρχουν πληροφορίες σχετικές με τις διακρίσεις</p>

<p>κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p> <p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων</p>	<p>Σε συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας με τίτλο «Δείτε την ικανότητα», μπορεί να γίνει ανατροφοδότηση αυτής της δραστηριότητας με το να ζητηθεί από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν θετικές σχέσεις που έχουν με άτομα με αναπηρίες.</p> <p>Μπορούν να γίνουν μερικοί γύροι από τη δραστηριότητα "The Associations Game", στο πρώτο μέρος του εκπαιδευτικού υλικού του Συμβουλίου της Ευρώπης "All different all equal".</p> <p>Αν η ομάδα θέλει να δει πώς να ανταποκρίνεται στα «καθημερινά» προβλήματα διακρίσεων άλλων μορφών - διακρίσεις λόγω φυλής-, τότε μπορεί να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα «Αντιδρώντας στον ρατσισμό» (σελ. 218).</p> <p>Οι μαθητές/τριες δημιουργούν ζεύγη και διαβάζουν τα πιο κάτω σενάρια με σκοπό να τα δραματοποιήσουν. Ακολουθεί σχετική συζήτηση.</p> <p>Κάρτες καταστάσεων Κατάσταση 1. Χωρίς λόγια, προσπαθήστε να εξηγήσετε στον/η φίλο/η σας ότι είστε θύμα βίας. Μία ομάδα από νεαρούς σας επιτέθηκαν στο πάρκο, σας έκλεψαν την τσάντα και σας χτύπησαν. Ρωτήστε πού είναι το αστυνομικό τμήμα. Δεν μπορείτε ούτε να μιλήσετε, ούτε να γράψετε ή να σχεδιάσετε.</p> <p>Κατάσταση 2. Είστε σε μία καφετέρια, πιθανόν στο σχολείο ή στην καφετέρια κάποιου από τα Ευρωπαϊκά Κέντρα Νέων. Εξηγήστε στον</p>	<p>κατά των ατόμων. Πιο συγκεκριμένα για άτομα με αναπηρίες υπάρχουν στις Βασικές Πληροφορίες στο θέμα Διακρίσεις και Ξενοφοβία (σελ. 367). Πληροφορίες για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες υπάρχουν στις Βασικές Πληροφορίες στο θέμα: Άθληση και Ανθρώπινα Δικαιώματα (σελ. 428).</p> <p>Ιδέες για δράση Η ομάδα μπορεί να θέλει να βοηθήσει μία ευαίσθητη ομάδα και να ψάξει να βρει τον τρόπο. Είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες να συνεργαστούν με οργανώσεις που δουλεύουν με άτομα με αναπηρίες και να ξεκινήσουν από τις ανάγκες των αναπήρων, όπως αυτές ορίζονται από τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες.</p>
--	--	---

<p>Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>4.3 Να αναγνωρίζουν την αξία του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>μάγειρα ότι δεν τρώτε μακαρόνια με κιμά, επειδή είστε χορτοφάγος: όχι μόνο δεν τρώτε κρέας αλλά ούτε γαλακτοκομικά προϊόντα (π.χ. γάλα, αυγά ή τυρί). Δεν μπορείτε να μιλήσετε, ούτε να γράψετε ή να σχεδιάσετε.</p> <p>.</p>	
---	--	--

6.5 ΠΟΛΙΤΟΤΗΤΑ - ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τη σημαντικότητα των αστικών και πολιτικών, των κοινωνικών και οικονομικών Δικαιωμάτων.

«Η καλλιέργεια της ενεργού πολιότητας με έμφαση στην κοινωνική αλληλεγγύη»

«Η καλλιέργεια της ενεργού πολιότητας με έμφαση στην κοινωνική αλληλεγγύη», υιοθετήθηκε για να ωθήσει στην ανάπτυξη συνειδητοποιημένων πολιτών που νοιάζονται για τα όσα συμβαίνουν γύρω τους και αναλαμβάνουν ενεργό δράση, ενισχύοντας τις προσπάθειες όλων για σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και εκδήλωση κοινωνικής αλληλεγγύης.

Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις - Επισημάνσεις
<p>3.3 Να επεξηγούν τις έννοιες πολυπολιτισμικότητα, διαπολιτισμικότητα, διαφορετικότητα, ρατσισμός.</p> <p>3.3 Να αντιμετωπίζουν κριτικά τα διάφορα κοινωνικά στερεότυπα.</p> <p>3.3 Να διαχειρίζονται τη διαφορετικότητα χωρίς προκατάληψη σε επίπεδο εθνικότητας,</p>	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει το βίντεο: <i>Τα Γυαλιά της Διαφορετικότητας</i> - Πρόγραμμα «Είμαστε όλοι Πολίτες» https://www.youtube.com/watch?v=laW8e9uNDsM</p> <p>Ακολουθεί συζήτηση για το περιεχόμενο του βίντεο καθώς και για την έννοια του ενεργού πολίτη.</p>	<p>«Τα γυαλιά της διαφορετικότητας» είναι μία σύντομη ταινία κινουμένων σχεδίων του Προγράμματος Επιχορήγησης ΜΚΟ του ΕΟΧ για την Ελλάδα «Είμαστε όλοι Πολίτες». Μέσα από την ιδέα των «αόρατων ανθρώπων» γύρω μας, αυτών που όλοι μας συχνά επιλέγουμε να αγνοούμε, η ταινία προσπαθεί να δείξει ότι η αποδοχή της διαφορετικότητας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της στάσης ενός ενεργού πολίτη.</p>

<p>αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>		
<p>4.3. Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p> <p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών</p>	<p>Ποια είναι η θέση σου;</p> <p>Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002), Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p> <p>Αυτή είναι μία δραστηριότητα συζήτησης που ασχολείται με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά στοιχεία για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. • Τη σημαντικότητα των αστικών και πολιτικών, των κοινωνικών και οικονομικών Δικαιωμάτων. • Τις Υποχρεώσεις της πολιτείας σχετικά με τα κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα. <p>Στόχοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανόηση των διαφορών ανάμεσα στα αστικά και στα πολιτικά, στα κοινωνικά και στα οικονομικά Δικαιώματα. • Ανάπτυξη κριτικής σκέψης για την πολυπλοκότητα των θεμάτων που σχετίζονται με την προστασία των Δικαιωμάτων. • Ανάπτυξη και χρήση ικανοτήτων συζήτησης και επιχειρηματολογίας. <p>Οδηγίες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γίνεται μικρή εισαγωγή σχετικά με τις διαφορές μεταξύ αστικών και πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών Δικαιωμάτων. 2. Για πέντε λεπτά γίνεται καταιγισμός ιδεών για τα διαφορετικά 	<p>Προετοιμασία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφο της απλουστευμένης μορφής της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. • Ετοιμασία δυο μεγάλων χαρτονιών, ενός με τίτλο «Συμφωνώ» και ενός με τίτλο «Διαφωνώ». Τοποθετούνται στις δύο άκρες της αίθουσας, έτσι ώστε τα μέλη της ομάδας να σταθούν ανάμεσά τους σε μία ευθεία γραμμή. (Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να σχεδιάσει μία ευθεία γραμμή με την κιμωλία ή να χρησιμοποιήσει κλωστή ή κολλητική ταινία). <p>Αυτή η δραστηριότητα θίγει όλα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, αλλά πιο συγκεκριμένα τα κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα. Για παράδειγμα, το δικαίωμα στην εργασία και στην ξεκούραση, στην προστασία της υγείας και στο βασικό επίπεδο διαβίωσης. (Άρθρα 16, 22-29 της Παγκόσμιας Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Οι παραπάνω δηλώσεις έχουν</p>

	<p>Δικαιώματα που υπάρχουν στην κάθε κατηγορία. Δημιουργούνται λίστες των Δικαιωμάτων στα μεγάλα χαρτόνια κάτω από τους τίτλους «αστικά και πολιτικά» και «κοινωνικά και οικονομικά» Δικαιώματα.</p> <p>3. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα διαβάσει μία σειρά από δηλώσεις, όπου οι άνθρωποι συμφωνούν ή διαφωνούν άλλοτε πολύ και άλλοτε λίγο.</p> <p>4. Τονίζει τις δύο αντίθετες απόψεις, «Συμφωνώ» και «Διαφωνώ», που είναι γραμμένες στα μεγάλα χαρτόνια. Εξηγεί ότι μπορούν να καταλάβουν οποιοδήποτε σημείο κατά μήκος της (νοητής) γραμμής αλλά θα πρέπει να τοποθετηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να στέκονται δίπλα σε κάποιον/α που η άποψη του/της είναι πιο κοντά στη δική τους. Οι σύντομες συζητήσεις επιτρέπονται ώσπου ο/η καθένας/μιά να βρει τη θέση του/της. Διαβάζονται οι δηλώσεις με τη σειρά. Ο/Η εκπαιδευτικός αλλάζει τον ρυθμό: Μερικές δηλώσεις θα πρέπει να διαβαστούν διαδοχικά και γρήγορα, ενώ κάποιες άλλες πιο αργά για να γίνεται συζήτηση μεταξύ τους.</p> <p>5. Δίνεται έναυσμα για τη συζήτηση. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες που επέλεξαν τις δύο ακραίες θέσεις να εξηγήσουν, γιατί επέλεξαν αυτή τη θέση. Ζητείται από κάποιον/α στο κέντρο να εξηγήσει αν η επιλογή του/της έγινε γιατί δεν έχει άποψη ή γνώση.</p> <p>6. Ο/Η εκπαιδευτικός επιτρέπει στα άτομα να αλλάζουν θέσεις κατά τη διάρκεια της ανταλλαγής των απόψεων.</p> <p>7. Όταν η ομάδα τελειώσει με τις δηλώσεις, ενώνεται πάλι για την ανασκόπηση.</p>	<p>σχεδιαστεί, έτσι ώστε να προκύψει συζήτηση σχετική με τις διαφορές μεταξύ των αστικών και πολιτικών Δικαιωμάτων από τη μία πλευρά και των κοινωνικών και οικονομικών Δικαιωμάτων από την άλλη. Δεν χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός να μπει σε λεπτομέρειες στην αρχή της δραστηριότητας, αφού αρκετά σημεία θα αναλυθούν κατά τη διάρκεια της συζήτησης.</p> <p>Ωστόσο, δύο σημεία αξίζει να συζητηθούν στην εισαγωγή. Πρώτον, η διαφορά είναι ότι τα αστικά και πολιτικά Δικαιώματα είναι οι ηθικές αξιώσεις που έχουμε από τις κυβερνήσεις και αφορούν αστικά και πολιτικά θέματα, όπως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, στην ψήφο, στην έκφραση της προσωπικής άποψης. Ενώ, τα κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα είναι αξιώσεις που ακριβώς συνδέονται με κοινωνικά και οικονομικά θέματα - όπως στέγαση, ανεπαρκή ασφάλεια, φτώχεια κ.λπ. Τα πρώτα Δικαιώματα αναφέρονται και ως πρώτης γενιάς και τα δεύτερα ως δεύτερης γενιάς, λόγω της χρονολογικής σειράς κατά την οποία αναγνωρίστηκαν ως Παγκόσμια</p>
--	---	--

	<p>Δηλώσεις - Φύλλο εργασίας για τον/την εκπαιδευτικό</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είναι πιο σημαντικό να έχεις μία στέγη, από το να μπορείς να λες ελεύθερα αυτό που θες. • Η εργασία είναι υποχρέωση αλλά όχι και δικαίωμα. • Η πιο σημαντική ευθύνη κάθε κυβέρνησης είναι να φροντίζει ώστε οι πολίτες της χώρας να έχουν τροφή. • Το δικαίωμα στην «ξεκούραση και στον ελεύθερο χρόνο» είναι μία πολυτέλεια μόνο για τις πλούσιες χώρες. • Δεν είναι δουλειά της κυβέρνησης να προστατεύει τους πολίτες από τη λιμοκτονία -είναι ευθύνη των ίδιων των πολιτών! • Ο τρόπος που επιλέγουμε να συμπεριφερόμαστε στους άλλους πολίτες δεν είναι θέμα της διεθνούς κοινότητας. • Οι φτωχές χώρες θα πρέπει να εστιάσουν στα βασικά επίπεδα διαβίωσης πριν ασχοληθούν με τα αστικά και πολιτικά Δικαιώματα των πολιτών. • Οι ακραίες οικονομικές ανισότητες συνιστούν παραβίαση βασικών Δικαιωμάτων. • Τα κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα αφορούν σε ένα ιδεώδες μέλλον και δεν μπορούμε να τα εγγυηθούμε σήμερα. • Αν δεν μπορούμε να διασφαλίσουμε τα Δικαιώματα, δεν έχει νόημα να υπάρχουν. <p>Ανασκόπηση και αξιολόγηση</p> <p>Συστήνεται να γίνει μία ανασκόπηση της δραστηριότητας και έπειτα να γίνει συζήτηση με την ομάδα για το τι έμαθε. Ενδεικτικοί άξονες συζήτησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπήρχαν ερωτήσεις στις οποίες δυσκολεύονταν να 	<p>Ανθρώπινα Δικαιώματα.</p> <p>Το δεύτερο σημείο είναι ότι μερικοί άνθρωποι έχουν κάνει έναν ουσιαστικό διαχωρισμό μεταξύ των διάφορων τύπων Δικαιωμάτων. Τα κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα ορίζονται από μερικούς ως λιγότερο σημαντικά και/ή πιο δύσκολο να τα εγγυηθεί κανείς από ό,τι τα αστικά και πολιτικά Δικαιώματα. Άλλοι το αμφισβητούν αυτό.</p> <p>Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του καταγισμού ιδεών, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να μοιράσει αντίγραφα της απλοποιημένης έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για να φρεσκάρει τη μνήμη των μαθητών/τριων ή μπορεί επίσης, να διαβάσει ο/ ίδιος/α μερικά από τα άρθρα και να ζητήσει από τους/τις μαθητές/τριες να τα βάλουν στη σωστή κατηγορία. Τα άρθρα 16 και 22-29 ορίζονται ως κοινωνικά και οικονομικά Δικαιώματα. Μπορεί να περάσει γρήγορα το στάδιο της δραστηριότητας, όπου οι μαθητές/τριες στέκονται σε ευθεία γραμμή, χωρίς να δώσει πολύ χρόνο στη</p>
--	---	---

	<p>απαντήσουν είτε γιατί ήταν δύσκολο να αποφασίσουν, είτε γιατί δεν έγινε καλή διατύπωση της ερώτησης;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γιατί κάποιοι/ες άλλαξαν άποψη κατά τη διάρκεια των συζητήσεων; • Εξεπλάγησαν κάποιοι/ες από τις διαφωνίες που υπήρξαν; • Πειράζει να διαφωνούμε για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα; • Πιστεύετε ότι υπάρχουν «σωστές» και «λάθος» απαντήσεις για τις διάφορες δηλώσεις που έγιναν ή είναι θέμα προσωπικής γνώμης; • Υπάρχει ποτέ πιθανότητα να συμφωνήσουν όλοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα; • Υπάρχει θεμελιακή διαφορά μεταξύ των δύο (πρώτων) γενεών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων : αστικά & πολιτικά Δικαιώματα και κοινωνικά & οικονομικά Δικαιώματα; Μπορεί κάποιος/α να πει ποια από αυτά είναι πιο σημαντικά; • Χρειαζόμαστε και άλλα Δικαιώματα; Θα μπορούσε να υπάρξει και μία τρίτη γενιά Δικαιωμάτων; <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις που τους δημιούργησε η ιστορία: Ποιος πιστεύουν ότι είναι ο/η αφηγητής/τρια; Τι έχει συμβεί πριν την αφήγησή του/της;</p>	<p>συζήτηση μεταξύ των διάφορων σημείων και, έπειτα, να επιλέξει δύο ή τρεις δηλώσεις και να τις συζητήσει με όλη την ομάδα.</p> <p>Τέλος, αξίζει ο/η εκπαιδευτικός να διακόψει τη δραστηριότητα σε μερικά σημεία για να δώσει την ευκαιρία στα μέλη της ομάδας να σχολιάσουν διαφορετικές απόψεις.</p> <p>Προτάσεις για συνέχεια</p> <p>Οργανώνεται μία δομημένη συζήτηση για ένα από τα θέματα. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να ετοιμάσουν τα επιχειρήματά τους και να ψηφίσουν στο τέλος της συζήτησης. Μπορεί να καλεστεί και κοινό να παρακολουθήσει τη συζήτηση. Το να γνωρίζει κάποιος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι πολύ σημαντικό, αλλά το να είναι ενεργός/ή πολίτης είναι εξίσου σημαντικό για τη διαφύλαξη των Δικαιωμάτων.</p> <p>Θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα «Προεκλογική Εκστρατεία» (Εγχειρίδιο Compass, σελ. 136,), η οποία θίγει το κατά πόσο πρέπει</p>
--	---	---

		<p>να ασκεί κάποιος πίεση προκειμένου να πείσει για την ορθότητα των απόψεών του.</p> <p>Ιδέες για δράση</p> <p>Μπορεί να γίνει επαφή με μία τοπική οργάνωση που ασχολείται με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ή με την κοινωνική πρόνοια και οι μαθητές/τριες να ερευνήσουν με ποιο τρόπο μπορούν να βοηθήσουν. Όταν κάποιος αναφέρεται στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, είναι σημαντικό να γνωρίζει ότι οι λέξεις που χρησιμοποιεί έχουν μεγάλο αντίκτυπο. Για παράδειγμα, είναι προτιμότερο να πει «άτομο με αναπηρίες» παρά «ανάπηρος» κ.λπ.</p> <p>Η ομάδα μπορεί, επίσης, να συζητήσει θέματα απλού λόγου και πολιτικής ορθότητας μέσα από τη δραστηριότητα «White future», από το εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «all different all equal».</p>
--	--	---

<p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p> <p>4.3. Να αναγνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα Δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εμπεριέχονται στη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.</p>	<p>Προεκλογική εκστρατεία (Πόσο πειστικοί είστε;)</p> <p>Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p> <p>Πρόκειται για μία δραστηριότητα που βασίζεται στη συζήτηση και στον διάλογο και εξετάζει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα Δικαιώματα και τις ευθύνες που απορρέουν από τη δημοκρατία. • Τον δημοκρατικό τρόπο συζήτησης. • Το δικαίωμα συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία. • Την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης. <p>Στόχοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εξετάσει μερικές από τις αμφιλεγόμενες πτυχές μίας δημοκρατικής κοινωνίας. • Να αναπτύξει στην πράξη τις δεξιότητες της ακρόασης, της συζήτησης και της πειθούς. • Να ενθαρρύνει τη συνεργασία. <p>Πορεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός επισημαίνει τα δύο σημάδια στις δυο άκρες του τοίχου και εξηγεί ότι πρόκειται να διαβάσει δυνατά μία δήλωση με την οποία οι μαθητές/τριες μπορούν να δηλώσουν τη συμφωνία τους σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. 	<p>Προετοιμασία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργούνται δύο πινακίδες με τις λέξεις «συμφωνώ» και «διαφωνώ» και αναρτώνται με ταινία στα δύο άκρα ενός επιμήκους τοίχου. • Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να σιγουρευτεί ότι υπάρχει αρκετός χώρος κατά μήκος του τοίχου ώστε οι μαθητές/τριες να μπορούν να μπουν σε μία ευθεία γραμμή. • Τοποθετούνται δύο καρέκλες στο κέντρο του δωματίου σε απόσταση 50 εκατοστών μεταξύ τους και έτσι ώστε να υπάρχει αρκετός χώρος για να μπορούν να γυρίζουν γύρω τους οι μαθητές/τριες. <p>Το πρώτο μέρος αυτής της δραστηριότητας, όταν τοποθετούνται οι μαθητές/τριες σε μία γραμμή, δεν πρέπει να διαρκέσει περισσότερο από μερικά λεπτά. Το μέρος αυτό έχει το νόημα να σημειωθούν απλώς οι «αρχικές θέσεις» των μαθητών/τριων, ώστε να δουν πού στέκονται σε σύγκριση με τους/τις άλλους/ες.</p>
--	--	--

- Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει μία δήλωση από τον παρακάτω κατάλογο και τη διαβάσει δυνατά στους μαθητές/τριες.

Δηλώσεις προς συζήτηση

- Έχουμε ηθική υποχρέωση να ψηφίζουμε στις εκλογές.
- Πρέπει να υπακούμε όλους τους νόμους, ακόμη και τους άδικους.
- Οι μόνοι άνθρωποι που έχουν εξουσία σε μία δημοκρατία είναι οι πολίτικοί.
- «Οι λαοί έχουν τους ηγέτες που τους αξίζουν».
- Είναι ευθύνη των πολιτών να ελέγχουν καθημερινά τη δραστηριότητα της κυβέρνησης.
- Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να τοποθετηθούν κατά μήκος του τοίχου μεταξύ των δύο πινακίδων, ανάλογα με το πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν: εάν συμφωνούν απόλυτα ή διαφωνούν απόλυτα, θα πρέπει να σταθούν ακριβώς στο αντίστοιχο άκρο, διαφορετικά θα πρέπει να σταθούν κάπου μεταξύ των δύο σημείων.
- Όταν τα μέλη της ομάδας μπουν σε γραμμή, ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις δυο μαθητές/τριες που έχουν σταθεί στις ακραίες θέσεις να καθίσουν στις δύο καρέκλες στο κέντρο του δωματίου. Τώρα, οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να μαζευτούν γύρω από την καρέκλα στην οποία κάθεται το άτομο με την άποψη του οποίου συμφωνούν περισσότερο ή, εάν είναι αναποφάσιστοι, ανάμεσα στις δυο καρέκλες.
- Δίνεται σε αυτούς/ές που κάθονται στις καρέκλες ένα λεπτό να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους συμφωνούν ή

	<p>διαφωνούν με την αρχική τους δήλωση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καθώς εξηγούν, κανείς/καμία δεν πρέπει να τους/τις διακόψει ή να τους/τις βοηθήσει. • Στο τέλος του λεπτού, ζητείται από όλους στην ομάδα να μπουκίσουν πίσω από έναν από τους δύο ομιλητές/τριες (δεν μπορούν να παραμείνουν αναποφάσιστοι), έτσι ώστε να υπάρχει μία ομάδα ατόμων «υπέρ» του υπό συζήτηση ισχυρισμού και μία ομάδα «κατά». Δίνονται στις δύο ομάδες δέκα λεπτά για να προετοιμάσουν την επιχειρηματολογία που θα υποστηρίζει τη θέση τους και για να επιλέξουν έναν/μία διαφορετικό/ή ομιλητή/τρια που θα παρουσιάσει αυτά τα επιχειρήματα. • Στο τέλος των δέκα λεπτών, ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις δύο νέους/ες ομιλητές/τριες να σταθούν στις δύο καρέκλες με τους/τις «υποστηρικτές/τριές» τους γύρω από αυτές. • Δίνονται στους/στις ομιλητές/τριες τρία λεπτά για να εκθέσουν τα επιχειρήματά τους. Στο τέλος, οι υποστηρικτές/τριες μπορούν να αλλάξουν πλευρά και ομάδα, αν τους πείσουν τα επιχειρήματα που θα έχουν εκτεθεί. • Δίνονται στις ομάδες πέντε λεπτά ακόμη για να επεξεργαστούν την επιχειρηματολογία τους και να επιλέξουν τρίτο/η ομιλητή/τρια. Μετά και από αυτές τις ομιλίες, δίνεται η δυνατότητα στους συνομιλητές/τριες να αλλάξουν πλευρά, εάν το επιθυμούν. • Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί όλη την ομάδα να συμμετάσχει στην ανασκόπηση και στην αξιολόγηση. 	
--	---	--

	<p>Ανασκόπηση και αξιολόγηση</p> <p>Ακολουθεί η ανασκόπηση όπου συζητείται η σκοπιμότητα της συγκεκριμένης μορφής που είχε η συζήτηση και οι λόγοι για τους οποίους αξιολογείται θετικά ο πλουραλισμός σε μία κοινωνία. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσπαθήσει να μην επιστρέψει πάλι η συζήτηση στο θέμα γύρω από το οποίο ήδη περιστράφηκε.</p> <p>Άξονες συζήτησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άλλαξε κανείς/μία άποψη κατά τη διάρκεια της συζήτησης; Αν ναι, ποια ήταν τα επιχειρήματα που τους/τις έπεισαν; • Θεωρούν οι μαθητές/τριες ότι επηρεάστηκαν από παράγοντες πέραν των επιχειρημάτων; Παραδείγματος χάριν, από την πίεση των υπολοίπων, τον συγκινητικό τρόπο ομιλίας κάποιου/ας από τους/τις μαθητές/τριες ή από κάποια αίσθηση ανταγωνισμού. • Για εκείνους/ες που δεν άλλαξαν την άποψή τους κατά τη διάρκεια της συζήτησης, είχε η συζήτηση κάποιο νόημα; Μπορούν να φανταστούν κάτι που θα μπορούσε να τους/τις πείσει να αλλάξουν τις απόψεις τους; • Γιατί σε μία κοινωνία οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές απόψεις; Πώς θα πρέπει να ρυθμίζονται οι διαφωνίες σε μία δημοκρατική κοινωνία; • Θα έπρεπε όλες οι απόψεις να γίνονται ανεκτές σε μία δημοκρατία; 	<p>Σκοπός της δραστηριότητας είναι τόσο να ενεργοποιήσει δεξιότητες επικοινωνίας και πειθούς, όσο και να ωθήσει στον προβληματισμό γύρω από τα ίδια τα ζητήματα. Επομένως, τα μέλη της ομάδας θα πρέπει να ενθαρρυνθούν στο να σκεφτούν όχι μόνο το περιεχόμενο και τον τρόπο παρουσίασης των απόψεων αλλά και τον τύπο ή τη μορφή των επιχειρημάτων που θα είναι τα πιο πειστικά στα άτομα της άλλης πλευράς. Στόχος τους είναι να τραβήξουν όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους στο «κόμμα» τους. Μπορούν να κάνουν χρήση της ανάπαυλας μεταξύ των ομιλιών για να εξετάσουν τις θέσεις της άλλης πλευράς, ή/και για να σκεφτούν τρόπους να την αποδυναμώσουν.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει ως θέματα και άλλα εκτός από εκείνα που προτείνονται ως βάση για τη συζήτηση. Το σημαντικό είναι να επιλέξει μία δήλωση που θα είναι αμφιλεγόμενη μέσα στην ομάδα.</p> <p>Προτάσεις για συνέχεια</p> <p>Εάν ο/η εκπαιδευτικός επιθυμεί να</p>
--	--	---

		<p>ασχοληθεί παραπέρα με το πώς οι απόψεις διαμορφώνονται ή αλλάζουν, ιδιαίτερα από τα ΜΜΕ, μπορεί να προχωρήσει με τη δραστηριότητα «Πρωτοσέλιδο» (σ. 144) του ίδιου εγχειριδίου.</p> <p>Εάν θελήσει να σκεφτεί παραπέρα για τη σχέση των διάφορων απόψεων που υποστηρίζονται γενικά από τη μία πλευρά και των στερεότυπων και προκαταλήψεων από την άλλη, μπορεί να πραγματοποιήσει τη δραστηριότητα «Cultionary», από το εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «All different all equal».</p> <p>Ιδέες για δράση</p> <p>Εάν από τις δηλώσεις της διπλανής στήλης ο/η εκπαιδευτικός επιλέξει τη σχετική με την ψήφο, μπορεί να συνεχίσει τη δραστηριότητα με μία έρευνα για τις συνήθειες των ψηφοφόρων στην τοπική κοινότητα μέσα από τη δραστηριότητα «Να ψηφίζει κανείς ή να μην ψηφίζει;».</p>
--	--	---

<p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών</p>	<p>Όλα στο διαδίκτυο</p> <p>Δίνεται ένα σύντομο σενάριο στους/στις μαθητές/τριες που αφορά τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό.</p> <p>Ενδεικτικό σενάριο:</p> <p>Ένας φίλος σας έπεσε θύμα ηλεκτρονικού εκφοβισμού. Κάποιος άγνωστος τους έστειλε μηνύματα απειλητικού περιεχομένου. Σαν να μην έφταναν αυτά, σύντομα έλαβε ακόμα ένα μήνυμα που του ανακοίνωσε ότι σε ιστοσελίδα του διαδικτύου έχει αναρτηθεί παραποιημένη φωτογραφία του όπου τον ενημέρωνε πως «Η φωτογραφία σου θα προβάλλεται παντού»</p> <p>Αφιερώνονται λίγα λεπτά όπου οι ομάδες συζητούν τους λόγους που κάποιος οδηγείται να εκφοβίσει ηλεκτρονικά κάποιον άλλων. Ακολουθεί συζήτηση σχετική με αυτό το θέμα.</p> <p>Ακολούθως, εισηγούνται τρόπους με του οποίους θα μπορούσε ο φίλος τους να αντιμετωπίσει αυτό το περιστατικό. Μπορούν να συμβουλευτούν τις αρμόδιες δομές που υπάρχουν στην Κύπρο, έτσι ώστε να γνωρίζουν που να απευθυνθούν σε περίπτωση ηλεκτρονικού εκφοβισμού καθώς και πώς μπορούν να καταγγείλουν αυτά τα περιστατικά.</p> <p>Για κλείσιμο της δραστηριότητας προτείνεται προβολή ενός σύντομου βίντεο που το περιεχόμενό του να αφορά τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό ή τον εκφοβισμό γενικότερα.</p>	<p>Ασφάλεια και Διαδίκτυο</p> <p>Η ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου αυτός περιλαμβάνει πλούσιο υποστηρικτικό σε σχέση με τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό</p> <p>http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/xrisimoi_sindesmoi.html</p> <p>Το CyberEthics είναι το Κυπριακό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου το οποίο προωθεί την ασφαλή χρήση των καινούργιων τεχνολογιών (διαδίκτυο, κινητό τηλέφωνο κλπ). Η γραμμή Καταγγελιών είναι το μέρος όπου μπορεί να καταγγελθεί τυχόν παράνομο περιεχόμενο που βρίσκεται στο διαδίκτυο. Η γραμμή Βοήθειας είναι το μέρος όπου κάποιος μπορεί να απευθυνθεί για να ζητήσει βοήθεια (μέσω άμεσων μηνυμάτων, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τηλεφώνου) σε προβλήματα ή ανησυχίες που μπορεί να έχει κατά τη χρήση του στο διαδίκτυο.</p>
--	--	--

Ενδεικτικά βίντεο

- Εκφοβισμός—Νίκησε τον Νταή Χωρίς να τον Αγγίξεις
<https://www.youtube.com/watch?v=YWLWPZRzzx0>
- Cyber bullying
<http://www.theguardian.com/technology/2015/jan/16/cyber-bully-have-you-ever-been-bullied-online-maisie-williams>

6.6 ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΔΡΑΣΗ - ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΣ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Δείκτες Επιτυχίας	Δραστηριότητες	Εισηγήσεις – Επισημάνσεις
<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Η Δύναμη της Δράσης Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002, Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_editon_gr.pdf</p> <p>Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης: Η ιστορία του Μαχάτμα Γκάντι, για έναν διάσημο διοργανωτή καμπάνιας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στοχεύει να δείξει τη δύναμη της δράσης, δίνοντας ως παράδειγμα κάποιον που έδρασε επιτυχώς για να αποκτήσει τα δικαιώματά του.</p> <p>Μαθησιακό σημείο: Τα άτομα και ιδιαίτερα οι ομάδες μπορούν να αναλάβουν δράση για να εναντιωθούν με επιτυχία στις παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Πώς να εφαρμοστεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει ή ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν την ιστορία του Γκάντι. • Χρησιμοποιούνται οι παρακάτω ερωτήσεις για να ξεκινήσει μία συζήτηση. 	<p>Η ιστορία του Μαχάτμα Γκάντι Ο Μαχάτμα (Μεγάλη Ψυχή) έδωσε νέο νόημα στην αποφυγή της βίας. Ο ίδιος ισχυριζόταν ότι ό,τι κατακτάται με τη βία δεν αξίζει να το έχει κανείς. Γεννημένος στη Τζουχάρατ της Ινδίας το 1859, σπούδασε δικηγόρος στην Αγγλία προτού κάνει την πρακτική του στη Νότια Αφρική. Εκεί βίωσε για πρώτη φορά τη φυλετική διάκριση. Υπήρχαν νόμοι που εμπόδιζαν τους ανθρώπους που δεν είχαν λευκή επιδερμίδα να κάνουν πολλά πράγματα, όπως να γίνουν δικηγόροι ή να ταξιδεύουν στην πρώτη θέση στα τρένα. Ο Γκάντι είδε ότι πολλοί μαύροι στη Νότια Αφρική ήταν άποροι και οι λευκοί τους κακομεταχειρίζονταν. Διοργάνωσε διαμαρτυρίες και πήγε φυλακή επειδή πολέμησε ενάντια στην αδικία. Από την αρχή της ζωής του ως διαδηλωτής, ο Γκάντι καθοδηγείτο από τις βαθιές θρησκευτικές του πεποιθήσεις.</p>

	<p>Άξονες συζήτησης/Ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι Ινδοί διαμαρτυρήθηκαν χωρίς βία. Γιατί πιστεύετε ότι συνέβη αυτό; • Αν είχαν διαμαρτυρηθεί με άγριο τρόπο, για παράδειγμα, σκοτώνοντας Βρετανούς στρατιώτες, τι πιστεύετε ότι θα έκαναν οι Βρετανοί στρατιώτες; Πιστεύετε ότι θα είχαν πεθάνει πολλοί Ινδοί; • Ο Γκάντι ζήτησε «Παγκόσμια συμπάρασταση σε αυτή τη μάχη κατά της Εξουσίας». Πιστεύετε ότι λαοί του κόσμου θα έδειχναν οίκτο αν οι Ινδοί είχαν επιτεθεί στους Βρετανούς; Γιατί; • Πιστεύετε ότι η ειρηνική διαμαρτυρία ήταν η σωστή επιλογή σε αυτή την περίπτωση; • Τι συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις; Για, παράδειγμα, τι συμβαίνει στη χώρα σας; <p>Ιδέες για δράση</p> <p>Δίνεται στους/στις μαθητές/τριες ένα παράδειγμα ενός ανθρώπου ή μίας ομάδας από τη χώρα τους που ανέλαβε δράση για να αποκτήσει τα δικαιώματά του. Ως εργασία, οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να κάνουν έρευνα γι' αυτόν τον άνθρωπο ή την ομάδα και να φτιάξουν μία αφίσα, μία ιστορία ή ένα θεατρικό έργο για να δείξουν τι ανακάλυψαν.</p>	<p>Πίστευε ότι η βία ήταν πάντα κακή. Ο Γκάντι επέστρεψε στην Ινδία το 1915. Υπήρχε μεγάλη φτώχεια στην Ινδία. Οι Βρετανοί κυβερνούσαν αυστηρά την Ινδία, ζητώντας φόρους που οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να πληρώσουν και εμποδίζοντας τους Ινδούς να κυβερνήσουν τη χώρα τους, αποθάρρυναν τη βιομηχανία τους και χρησιμοποιούσαν τη δύναμη για να ελέγξουν τους ανθρώπους. Το 1930 ο Γκάντι επέλεξε ένα ζήτημα για να διαμαρτυρηθεί το οποίο στην αρχή δεν ανησύχησε τους Βρετανούς επειδή φάνηκε πολύ ασήμαντο. Το θέμα ήταν ο φόρος στο αλάτι. Το αλάτι το παίρνουμε από το θαλασσινό νερό, αλλά στην Ινδία όλο το αλάτι το παρασκεύαζε και το πουλούσε η Βρετανική κυβέρνηση και έβγαζε λεφτά από αυτό. Ο Γκάντι είπε ότι το αλάτι ανήκε στην Ινδία και ότι αυτός θα παραβίαζε αυτόν τον νόμο. Πρώτον, ζήτησε να συζητήσει το θέμα με την αντιπροσωπεία της Βρετανικής Κυβέρνησης στην Ινδία, τη Βισερόυ. Η Βισερόυ αρνήθηκε, θεωρώντας ότι δεν ήταν σημαντικό. Τότε, στις 12 Μαρτίου του 1930, όταν ο Γκάντι ήταν 60 ετών,</p>
--	--	---

		<p>ξεκίνησε με τους ακόλουθούς του και διέσχισε 322 χιλιόμετρα από το σπίτι του μέχρι τη θάλασσα για να φτιάξει αλάτι. Για 24 μέρες ο λαός της Ινδίας και όλος ο κόσμος παρακολουθούσε το έργο του. Η ανυπομονησία ήταν μεγάλη. Στις 6 Απριλίου, με χιλιάδες οπαδούς, ο Γκάντι περπάτησε μέσα στη θάλασσα και μάζεψε μία χούφτα αλάτι. Αυτή η πράξη περιφρόνησης ήταν σημάδι για τον λαό. Κατά μήκος όλης της ακτής της Ινδίας, οι άνθρωποι παρήγαγαν αλάτι παράνομα. Έγραψε, «Θέλω τη συμπαράσταση του κόσμου σε αυτή τη μάχη του Δικαίου ενάντια στην Εξουσία». Έναν μήνα αργότερα ο Γκάντι συνελήφθη και δεκάδες χιλιάδες άλλοι είχαν μπει στη φυλακή.</p> <p>Ο Γκάντι και ο λαός της Ινδίας πέρασαν πολλά χρόνια διαδηλώνοντας προτού φύγουν τελικά οι Βρετανοί. Συνέχισαν να κάνουν πορείες, να αρνούνται να συνεργαστούν και να παραβιάζουν τους πόρους των Βρετανών έστω και αν πήγαιναν φυλακή.</p> <p>Τελικά η Ινδία πέτυχε τον σκοπό της το 1947 όταν οι Βρετανοί παράτησαν την κυριαρχία τους και η Ινδία έγινε</p>
--	--	--

<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών</p>	<p>Εκπαιδευτική Επίσκεψη Πηγή: Κοτζιμάνη, Ε. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.</p> <p>Σκοπός: Να είναι σε θέση οι μαθητές/τριες να ψάχνουν πληροφορίες και να οργανώνουν δραστηριότητες που, στην πορεία, θα αυξήσουν τις γνώσεις τους.</p> <p>Στόχοι: οι μαθητές/τριες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν τα καθήκοντα και τη δουλειά της Επιτρόπου για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην Κύπρο. • Να αποκτήσουν οργανωτικές δεξιότητες. • Να αποκτήσουν την ικανότητα να έχουν άποψη για την εκπαίδευσή τους. <p>Ιδεοθύελλα Οι μαθητές/τριες ερωτούνται αν έχουν απορίες για τη Συνθήκη των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν μία ιδεοθύελλα για την καταπάτηση των Δικαιωμάτων των παιδιών (π.χ. σεξουαλική κακοποίηση, παιδική εργασία, παιδιά - στρατιώτες, παραμέληση, εκφοβισμός κ.α.). Ένας/μία μαθητής/τρια καταγράφει τις ιδέες στον πίνακα. Ακολούθως ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να εντοπίσουν τις καταπατήσεις των Δικαιωμάτων που πιστεύουν ότι έγιναν</p>	<p>ανεξάρτητο κράτος.</p>
---	---	---------------------------

πρόσφατα στο σχολείο τους (ο/η εκπαιδευτικός σημειώνει τα Δικαιώματα που θα αναφέρουν οι μαθητές/τριες για να χρησιμοποιηθούν ίσως σε ένα επόμενο μάθημα).

Προετοιμασία για Εκπαιδευτική Επίσκεψη

Δίνεται η ευκαιρία και το χρονικό περιθώριο στους μαθητές/τριες να δημιουργήσουν 4 ή 5 ομάδες από μόνοι τους (ανάλογα με τον αριθμό των ηλεκτρονικών υπολογιστών που είναι διαθέσιμοι). Οι οδηγίες μπορούν να είναι οι ακόλουθες: «Για την επόμενη δραστηριότητα χρειαζόμαστε 5 ομάδες. Έχετε στη διάθεσή σας 5 λεπτά για να δημιουργήσετε τις ομάδες». Συζήτηση:

- Πιστεύετε ότι έχετε κάνει καλή δουλειά για τη δημιουργία των ομάδων;
- Ήταν εύκολο ή δύσκολο να δημιουργήσετε τις ομάδες;
- Ποιες προϋποθέσεις λάβατε υπόψη για τη δημιουργία τους;
- Θα ήταν ωφέλιμο ή όχι να δουλεύατε κατά τη διάρκεια της χρονιάς στις ίδιες ομάδες; Γιατί;

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει στους/στις μαθητές/τριες ότι προγραμματίζει μία επίσκεψη στην **Επίτροπο για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην Κύπρο** (άλλες ιδέες μπορεί να είναι οι κοινωνικές υπηρεσίες, μη κυβερνητικοί οργανισμοί ή άλλοι οργανισμοί οι οποίοι έχουν σχέση με παιδιά ή με Ανθρώπινα Δικαιώματα κ.λπ.). Ζητά από τις ομάδες να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Επιτρόπου για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην Κύπρο και να την μελετήσουν:

http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/DMLindex_gr/DMLindex_gr

[?OpenDocument.](#)

Παραχωρείται ο απαραίτητος χρόνος στους/στις μαθητές/τριες, ώστε να σκεφτούν και να οργανώσουν τις ερωτήσεις που θα ήθελαν να απευθύνουν στην Επίτροπο.

Ακόμα δίνεται χρόνος να κανονίσουν τις τελευταίες λεπτομέρειες της εκπαιδευτικής επίσκεψης (π.χ. ποιος θα κάνει τις ερωτήσεις στην Επίτροπο, ποιος θα απευθύνει χαιρετισμό, ποιος θα κανονίσει τη συνάντηση κ.α.).

Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να βεβαιωθεί ότι η κάθε ομάδα έχει από μία υπευθυνότητα να διεκπεραιώσει και ότι όλες οι ομάδες θα ενημερώσουν στη συνέχεια και τους υπόλοιπους συμμαθητές/τριές τους.

Αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να αναφέρουν τα συνολικά οφέλη που προέκυψαν τόσο από την επίσκεψη, όσο και από τα μέχρι τώρα μαθήματα.

Μπορεί να ετοιμαστεί ένα ενημερωτικό φυλλάδιο που να δίνει τις πιο κάτω οδηγίες: Αυτό το φυλλάδιο έχει σκοπό να παρέχει οδηγίες για το τι αναμένεται από εσένα να σημειώσεις στην αναφορά σου. Παρακαλώ να θυμάσαι ότι δεν χρειάζεται να κάνεις περίληψη ή να σημειώσεις ακριβώς τι έγινε ή ειπώθηκε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης. Έτσι και αλλιώς, είμαστε όλοι παρόντες! Στο φυλλάδιο αυτό μπορείς να συμπεριλάβεις κάτι από τα ακόλουθα ή και οτιδήποτε άλλο θεωρείς σημαντικό και άξιο να το μοιραστείς μαζί μας:

	<ul style="list-style-type: none"> • Σε τι σε βοήθησε η επίσκεψη αυτή (τι άλλαξε η επίσκεψη σε σχέση με τις γνώσεις, πώς επηρέασε τις στάσεις ή τη συμπεριφορά σου). Γράψε σκέψεις και συναισθήματά σου. • Τη συμπερίληψη της εμπειρίας σου αυτής σε ένα γενικότερο πλαίσιο. Τη σύνδεση της επίσκεψης με τις δραστηριότητες που έγιναν, μέχρι τώρα, μέσα στην τάξη. Κάποια διδάγματα που πήρες από αυτή την εμπειρία. Σκέψεις για περαιτέρω πράξεις/δράση που πρέπει να ακολουθήσουν. Γενίκευση ιδεών και επέκτασή τους. Την ύπαρξη ερωτημάτων και θεμάτων που παραμένουν άλυτα. Μελλοντικές προσδοκίες. • Επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η γνώση που αποκτήθηκε από αυτή την επίσκεψη. • Αξιολόγηση της οργάνωσης και της διεκπεραίωσης της επίσκεψης. Εισηγήσεις για το μέλλον. • Τι σου άρεσε/δεν σου άρεσε και αν οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντά σου ικανοποιήθηκαν. Φωτογραφίες, σχόλια και/ή τα ακριβή λόγια που σου έκαναν εντύπωση. • Θυμήσου ότι πρέπει να χρησιμοποιήσεις τις κριτικές και αναλυτικές σου δεξιότητες. Αυτές είναι οι εντυπώσεις σου, άρα δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις. 	
<p>4.3. Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των</p>	<p>Οι νέοι ως φορείς θετικής αλλαγής Σκοπός: Οι μαθητές/τριες να αντιληφθούν ότι οι νέοι άνθρωποι μπορούν να είναι φορείς θετικής αλλαγής. Στόχοι: οι μαθητές/τριες:</p>	

<p>πολιτών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν παιδικά κινήματα τα οποία έχουν λάβει δράση για προώθηση της ειρήνης. • Να διερευνήσουν για το πώς οι συγκρούσεις στη χώρα τους επηρεάζουν τη ζωή τους και να προσδιορίσουν τρόπους δράσης. <p>Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας 13: «Οι νέοι ως φορείς αλλαγής στην Κύπρο».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραχωρείται χρόνος για ομαδική εργασία. • Πίσω στην ολομέλεια, οι ομάδες ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους. • Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες στον καταρτισμό ενός σχεδίου δράσης για περαιτέρω ενέργειες, ανάλογα πάντα με τις εισηγήσεις των μαθητών/τριών. 	
<p>4.3 Να εισηγούνται και να υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν στην υπεράσπιση ποικίλων Δικαιωμάτων των πολιτών.</p>	<p>Περαιτέρω γενικές δραστηριότητες που αφορούν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συλλογή και δημιουργία αρχείου με φωτογραφίες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Δικαιώματα του Παιδιού. • Μικρο-έρευνες και projects (ατομικά, ομαδικά, σε επίπεδο τάξης ή σχολικής μονάδας) για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Δικαιώματα του Παιδιού. • Παιχνίδια ρόλων (role plays) για καλλιέργεια ενσυναίσθησης και διαπολιτισμικής ευφυΐας. • Δραστηριότητες επίλυσης συγκρούσεων και διαμεσολάβησης. • Συζητήσεις (Debates) με θέμα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Δικαιώματα του Παιδιού. 	

- Συμμετοχή των παιδιών στις διαδικασίες λήψης απόφασης σε θέματα που τα αφορούν και στη θέσπιση των εσωτερικών κανονισμών λειτουργίας της τάξης και του σχολείου τους.
  - Αξιοποίηση του εκπαιδευτικού κουτιού της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: μελέτη των ποιημάτων από την έκδοση «Τα Δικαιώματά μας μέσα από την Ποίηση», των αφισών, του ενημερωτικού υλικού και παρακολούθηση του dvd «Εστιάζοντας στις απόψεις των παιδιών».
  - Συνεντεύξεις από αρμόδιες αρχές, Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, άτομα που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες (π.χ. Ζωντανή Βιβλιοθήκη).
  - Συμμετοχή στα δημοτικά συμβούλια παιδιών/νεολαίας του δήμου ή της κοινότητάς τους, σε εθελοντικές οργανώσεις/θεσμούς.
  - Αξιοποίηση Εκπαιδευτικού υλικού βασισμένου στην ταινία Girl Rising, στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας (βλ. εισηγήσεις/επισημάνσεις).
- Οι συγκεκριμένες ταινίες καθώς και εκπαιδευτικό υλικό βρίσκονται αναρτημένα στις αντίστοιχες ιστοσελίδες του ΥΠΠ. Για τη Μέση Εκπαίδευση:
- http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/themata/oikiaki_oikonomi_a/c_gymnasiou_schedia_mathimatos.html
- Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως υποστηρικτικό υλικό για δείκτες επιτυχίας του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας.
1. Εισαγωγικό μάθημα και οδηγός παρακολούθησης ταινίας:

	<p>«Η Σούμα από το Νεπάλ»</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Οδηγός Διδασκαλίας: «Η Σούμα από το Νεπάλ» 3. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: «Τι είναι η ελευθερία;» 4. Πληροφοριακό Δελτίο Χώρας: «Ομοσπονδιακή Λαϊκή Δημοκρατία του Νεπάλ» 5. Πληροφοριακό Δελτίο Έκδοσης: «Πολιτισμικές επιρροές» 6. Πληροφοριακό Δελτίο Έκδοσης: «Οικογενειακή Υποστήριξη και Επιρροή» 7. Πληροφοριακό Δελτίο Έκδοσης: «Καμάρι» 8. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: «Η επίδραση του καταναλωτή: Πώς τα χρήματα μας μπορούν να κάνουν τη διαφορά » 9. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: «Τι είναι επιτυχές: η επίδραση των ΜΚΟ» 10. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: « Παρουσιάστε του αριθμούς: Δημιουργώντας Δημόσια Τέχνη» 11. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: «Υποστηρίζοντας μία επανάσταση» 12. Μάθημα Βασισμένο σε εργασία: « Η χορηγία \$100 εκατομμυρίων των Ηνωμένων Εθνών» 13. Οδηγίες Αξιολόγησης. 	
--	---	--

7. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΒΛΗΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Για παιδιά:

- Azur et Asmar, Michel Ocelot, 2006, Βέλγιο, Γαλλία, Ισπανία. Ταινία καινούμενων σχεδίων για τη διαφορετικότητα και την αποδοχή.
- The Crocodiles (Vorstadtkrokodile), Christian Ditter, 2009, Γερμανία.

Για εφήβους:

- Freedom writers, Richard LaGravenese, 2007, ΗΠΑ, Γερμανία.
- Finding Forrester, Gus Van Sant, 2000, ΗΠΑ.
- Ταινία «Οι μικροί άλλοι» του Νίκου Δροσάκη, <http://tabula-rasa.gr/the-little-others>
- Ντοκαιμαντέρ – «Τσιγγάνοι καταυλισμού Ν. Αλικαρνασσού», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://metamorphosesproject1.blogspot.com>
- Ειρήνη, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.youtube.com/watch?v=WQJhuAfVTqo&feature=plcp>
- Πρόσφυγες, διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: <http://www.youtube.com/unhcrgreece>
- Ταινία καινούμενων σχεδίων για την ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα. Για παιδιά (5-8 ετών), Virtual School, <http://blogs.sch.gr/speaker/>

Girl Rising

Ο Οργανισμός World Vision έφερε στην Κύπρο το 2013 μία Παγκόσμια εκστρατεία για την εξάλειψη της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω της εκπαίδευσης των κοριτσιών, με την προβολή της ταινίας Girl Rising. Το Girl Rising προέβαλε τις ιστορίες εννέα κοριτσιών από όλο τον κόσμο που προσπαθούν να ξεπεράσουν σοβαρές δυσκολίες για να πετύχουν το όνειρό τους, που είναι η εκπαίδευση. Και αυτό σε συνάρτηση με το γεγονός ότι εξήντα έξι εκατομμύρια κορίτσια σχολικής ηλικίας σε όλο τον κόσμο αυτή τη

στιγμή αρνούνται το δικαίωμα της εκπαίδευσης. Η άρνηση πρόσβασης στην εκπαίδευση έχει μία καταστροφική επίδραση στις προοπτικές και ευκαιρίες των κοριτσιών, στις οικογένειές τους και στην ευρύτερη κοινωνία. Αφήνει επίσης τα κορίτσια επιρρεπή στην καταπίεση και στην εκμετάλλευση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Με βάση τη συγκεκριμένη ταινία ετοιμάστηκε σχετικό υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς δημοτικής και μέσης/τεχνικής εκπαίδευσης. Το υλικό επικεντρώνεται μεταξύ άλλων στα θέματα της φτώχειας, της πρόσβασης στην εκπαίδευση, της πολιτιστικής επιρροής και της ανισότητας των φύλων. Δίνει την ευκαιρία για συζήτηση και αναστοχασμό ως προς το θετικό αντίκτυπο που έχει η εκπαίδευση στη ζωή των ατόμων, τόσο για τα ίδια, όσο και για τις κοινότητες και τις χώρες τους και το ρόλο του παγκόσμιου ενεργού πολίτη.

8. ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Πηγή: Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Υιοθετημένη και πιστοποιημένη από το Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης 217 Α (ΙΙΙ) της 10ης Δεκεμβρίου 1948.

Στις 10 Δεκεμβρίου 1948, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε και πιστοποίησε την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το πλήρες κείμενο της οποίας εμφανίζεται παρακάτω. Μετά από αυτή την ιστορική πράξη η Συνέλευση ζήτησε από όλες τις χώρες Μέλη να κοινοποιήσουν το κείμενο της Διακήρυξης και «να προκαλέσουν να διαδοθεί, να επιδειχθεί, να διαβαστεί και να αναπτυχθεί κυρίως στα σχολεία και σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, χωρίς διάκριση που βασίζεται στο πολιτικό καθεστώς των χωρών των εδαφών».

Προοίμιο

Επειδή η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρώπινης οικογένειας, καθώς και των ίσων και αναπαλλοτριωτών Δικαιωμάτων τους αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο.

Επειδή η παραγνώριση και η περιφρόνηση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου οδήγησαν σε πράξεις βαρβαρότητας, που εξεγείρουν την ανθρώπινη συνείδηση, και η προοπτική ενός κόσμου όπου οι άνθρωποι θα είναι ελεύθεροι να μιλούν και να πιστεύουν, λυτρωμένοι από τον τρόπο και την αθλιότητα, έχει διακηρυχθεί ως η πιο υψηλή επιδίωξη του ανθρώπου.

Επειδή έχει ουσιαστική σημασία να προστατεύονται τα Ανθρώπινα Δικαιώματα από ένα καθεστώς δικαίου, ώστε ο άνθρωπος να μην αναγκάζεται να προσφεύγει, ως έσχατο καταφύγιο, στην εξέγερση κατά της τυραννίας και της καταπίεσης.

Επειδή έχει ουσιαστική σημασία να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στα έθνη.

Επειδή, με τον καταστατικό Χάρτη, οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών διακήρυξαν και πάλι την πίστη τους στα θεμελιακά Δικαιώματα του ανθρώπου, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρώπινης προσωπικότητας, στην ισότητα Δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, και διακήρυξαν

πως είναι αποφασισμένοι να συντελέσουν στην κοινωνική πρόοδο και να δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες ζωής στα πλαίσια μίας ευρύτερης ελευθερίας.

Επειδή τα κράτη μέλη ανέλαβαν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν, σε συνεργασία με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, τον αποτελεσματικό σεβασμό των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιακών ελευθεριών σε όλο τον κόσμο.

Επειδή η ταυτότητα αντιλήψεων ως προς τα Δικαιώματα και τις ελευθερίες αυτές έχει εξαιρετική σημασία για να εκπληρωθεί πέρα ως πέρα αυτή η υποχρέωση.

Η Γενική Συνέλευση

Διακηρύσσει ότι η παρούσα Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελεί το κοινό ιδανικό στο οποίο πρέπει να κατατείνουν όλοι οι λαοί και όλα τα έθνη, έτσι ώστε κάθε άτομο και κάθε όργανο της κοινωνίας, με τη Διακήρυξη αυτή διαρκώς στη σκέψη, να καταβάλλει, με τη διδασκαλία και την παιδεία, κάθε προσπάθεια για να αναπτυχθεί ο σεβασμός των Δικαιωμάτων και των ελευθεριών αυτών, και να εξασφαλιστεί προοδευτικά, με εσωτερικά και διεθνή μέσα, η Παγκόσμια και αποτελεσματική εφαρμογή τους, τόσο ανάμεσα στους λαούς των ίδιων των κρατών μελών όσο και ανάμεσα στους πληθυσμούς χωρών που βρίσκονται στη δικαιοδοσία τους.

Άρθρο 1. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα Δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφοσύνης.

Άρθρο 2. Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα Δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.

Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλο περιορισμό κυριαρχίας.

Άρθρο 3. Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.

Άρθρο 4. Κανείς δεν επιτρέπεται να ζει υπό καθεστώς δουλείας, ολικής ή μερικής. Η δουλεία και το δουλεμπόριο υπό οποιαδήποτε μορφή απαγορεύονται.

Άρθρο 5. Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε ποινή ή μεταχείριση σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική.

Άρθρο 6. Καθένας, όπου και αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής του προσωπικότητας.

Άρθρο 7. Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μία τέτοια δυσμενή διάκριση.

Άρθρο 8. Καθένας έχει δικαίωμα να ασκεί αποτελεσματικά ένδικα μέσα στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια κατά των πράξεων που παραβιάζουν τα θεμελιακά Δικαιώματα τα οποία του αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και ο νόμος.

Άρθρο 9. Κανείς δεν μπορεί να συλλαμβάνεται, να κρατείται ή να εξορίζεται αυθαίρετα.

Άρθρο 10. Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται η υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

Άρθρο 11.

(1) Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να θεωρείται αθώος, ωσότου διαπιστωθεί η ενοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε ποινική δίκη, κατά την οποία θα του έχουν εξασφαλιστεί όλες οι απαραίτητες για την υπεράσπισή του εγγυήσεις.

(2) Κανείς δεν θα καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις που, κατά τον χρόνο που τελέστηκαν, δεν συνιστούσαν αξιόποιο αδίκημα κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο.

Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που ίσχυε κατά τον χρόνο που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 12. Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψης του. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους.

Άρθρο 13.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να εκλέγει τον τόπο της διαμονής του στο εσωτερικό ενός κράτους.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμα και τη δική του, και να επιστρέφει σε αυτήν.

Άρθρο 14.

(1) Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.

(2) Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί κανείς να το επικαλεστεί, σε περίπτωση δίωξης για πραγματικό αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές του Ο.Η.Ε.

Άρθρο 15.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα μίας ιθαγένειας.

(2) Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

Άρθρο 16.

(1) Από τη στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα Δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυσή του.

(2) Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλονύμφων.

(3) Η οικογένεια είναι το φυσικό και το βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

Άρθρο 17.

(1) Κάθε άτομο, μόνο του ή με άλλους μαζί, έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

(2) Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιδιοκτησία του.

Άρθρο 18. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

Άρθρο 19. Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, που σημαίνει το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενείς συνέπειες για τις γνώμες του, και το δικαίωμα να αναζητεί, να παίρνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες, με οποιοδήποτε μέσο έκφρασης, και από όλο τον κόσμο.

Άρθρο 20.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συνέρχεται και να συνεταιρίζεται ελεύθερα και για ειρηνικούς σκοπούς.

(2) Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο.

Άρθρο 21.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή έμμεσα, με αντιπροσώπους ελεύθερα εκλεγμένους.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.

(3) Η λαϊκή θέληση είναι το θεμέλιο της κρατικής εξουσίας. Η θέληση αυτή πρέπει να εκφράζεται με τίμιες εκλογές, οι οποίες πρέπει να διεξάγονται περιοδικά, με καθολική, ίση και μυστική ψηφοφορία, ή με αντίστοιχη διαδικασία που να εξασφαλίζει την ελευθερία της εκλογής.

Άρθρο 22. Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να του εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών Δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Άρθρο 23.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.

(2) Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

(3) Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σε αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής άξιες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.

(4) Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

Άρθρο 24. Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο, και ιδιαίτερα, σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές.

Άρθρο 25.

(1) Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένειά του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.

(2) Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

Άρθρο 26.

(1) Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους. Η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητες τους.

(2) Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των θεμελιακών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία ανάμεσα σε όλα τα έθνη και σε όλες τις φυλές και τις θρησκευτικές ομάδες, και να ευνοεί την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.

(3) Οι γονείς έχουν, κατά προτεραιότητα, το δικαίωμα να επιλέγουν το είδος της παιδείας που θα δοθεί στα παιδιά τους.

Άρθρο 27.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να προστατεύονται τα ηθικά και υλικά συμφέροντά του που απορρέουν από κάθε είδους επιστημονική, λογοτεχνική ή καλλιτεχνική παραγωγή του.

Άρθρο 28.

Καθένας έχει το δικαίωμα να επικρατεί μία κοινωνική και διεθνής τάξη, μέσα στην οποία τα Δικαιώματα και οι ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη να μπορούν να πραγματοποιούνται σε όλη τους την έκταση.

Άρθρο 29.

(1) Το άτομο έχει καθήκοντα απέναντι στην κοινότητα, μέσα στα πλαίσια της οποίας και μόνο είναι δυνατή η ελεύθερη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

(2) Στην άσκηση των Δικαιωμάτων του και στην απόλαυση των ελευθεριών του κανείς δεν υπόκειται παρά μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από τους νόμους, με αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλίζεται η αναγνώριση και ο σεβασμός των Δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων, και να ικανοποιούνται οι δίκαιες απαιτήσεις της ηθικής, της δημόσιας τάξης και του γενικού καλού, σε μία δημοκρατική κοινωνία.

(3) Τα Δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να ασκούνται αντίθετα προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 30.

Καμία διάταξη της παρούσας Διακήρυξης δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι παρέχει σε ένα κράτος, σε μία ομάδα ή σε ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να επιδίεται σε ενέργειες ή να εκτελεί πράξεις που αποβλέπουν στην άρνηση των Δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εξαγγέλλονται σε αυτήν.

Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Περίληψη του προοιμίου

Η Γενική Συνέλευση αναγνωρίζει ότι η έμφυτη αξιοπρέπεια και τα ίσα και αναπαλλοτρίωτα Δικαιώματα όλων των μελών της οικογένειας των ανθρώπων είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο, ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα θα πρέπει να προστατεύονται από το κράτος δικαίου, ότι φιλικές σχέσεις μεταξύ των εθνών θα πρέπει να καλλιεργηθούν, οι άνθρωποι των Η.Ε. έχουν επιβεβαιώσει την πίστη τους στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρώπινης ύπαρξης, στα ίσα Δικαιώματα ανδρών και γυναικών και είναι αποφασισμένοι να προάγουν την κοινωνική πρόοδο, καλύτερα πρότυπα ζωής και μεγαλύτερη ελευθερία και έχουν υποσχεθεί να προωθήσουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την κατανόηση αυτών των Δικαιωμάτων από όλους.

Μία Περίληψη της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

- Καθένας είναι ελεύθερος και όλοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.
- Καθένας είναι ίσος παρά τις διαφορές του χρώματος, φύλου, θρησκείας, γλώσσας.
- Καθένας έχει το δικαίωμα στη ζωή, και να ζει με ελευθερία και ασφάλεια.
- Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας μεταχειρίζεται ως σκλάβο ούτε και πρέπει να κάνετε οιονδήποτε σκλάβο σας.
- Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας βλάψει ή να σας βασανίσει.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να αντιμετωπίζεται ως ίσος από το νόμο.
- Ο νόμος είναι ο ίδιος για όλους, πρέπει να εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε όλους.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να ζητήσει νομική βοήθεια όταν τα Δικαιώματα τους δεν είναι σεβαστά.
- Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας φυλακίσει άδικα ή να σας απελάσει από τη χώρα σας.
- Καθένας έχει το δικαίωμα σε μία δίκαιη και δημόσια δίκη.
- Όλοι θεωρούνται αθώοι μέχρι αποδείξεως της ενοχής τους.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να ζητήσει βοήθεια εάν κάποιος προσπαθεί να τον βλάψει, αλλά κανένας δεν μπορεί να εισέλθει στο σπίτι σας, να ανοίξει την αλληλογραφία σας ή να ενοχλήσει εσάς ή την οικογένεια σας χωρίς να έχει μία καλή αιτιολογία.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να ταξιδεύει όπως επιθυμεί.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να πάει σε μία άλλη χώρα και να ζητήσει προστασία εάν διώκεται ή κινδυνεύει να διωχθεί.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να ανήκει σε μία χώρα. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας αποτρέψει να ανήκετε σε μία χώρα αν το επιθυμείτε.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να έχει ιδιοκτησία και περιουσιακά στοιχεία.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να ασκεί και να τηρεί κατά γράμμα τη θρησκεία του και να αλλάζει τη θρησκεία του εάν το επιθυμεί.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να λέει ό,τι θέλει και να δίνει και να λαμβάνει πληροφορίες.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει σε συγκεντρώσεις και να προσχωρεί σε οργανώσεις με ειρηνικό τρόπο.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να επιλέγει την κυβέρνηση της χώρας του και να συμμετέχει σ' αυτή.
- Καθένας έχει το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση και σε ευκαιρίες ανάπτυξης των δεξιοτήτων του.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται για μία δίκαιη αμοιβή σε ένα ασφαλές περιβάλλον και να προσχωρεί σε σωματεία.
- Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση και τον ελεύθερο χρόνο.

- Καθένας έχει το δικαίωμα σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο και σε ιατρική βοήθεια εάν είναι άρρωστος.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να πηγαίνει σχολείο.
- Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην πολιτισμική ζωή της κοινότητας του,
- Καθένας πρέπει να σέβεται την «κοινωνική τάξη» που είναι απαραίτητη προκειμένου να υπάρξουν όλα αυτά τα Δικαιώματα.
- Καθένας πρέπει να σέβεται τα Δικαιώματα των άλλων, την κοινότητα και τη δημόσια περιουσία.
- Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει οποιοδήποτε από τα Δικαιώματα που περιλαμβάνει αυτή η διακήρυξη.

Απλοποιημένη έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού

Ο σκοπός της Σύμβασης είναι να θέσει τα πρότυπα για την υπεράσπιση των παιδιών ενάντια στην παραμέληση και την κακομεταχείριση που αντιμετωπίζουν σε διαφορετικό βαθμό σε όλες τις χώρες καθημερινά. Προσέχει να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές πολιτισμικές, πολιτικές και υλικές συνθήκες που επικρατούν σε διάφορες χώρες. Τα Δικαιώματα που παρατίθενται στη Σύμβαση μπορούν να ομαδοποιηθούν ευρέως σε τρεις κατηγορίες:

Πρόνοια: το δικαίωμα κατοχής, λήψης ή πρόσβασης σε συγκεκριμένα πράγματα ή υπηρεσίες (π.χ. όνομα και υπηκοότητα, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, ξεκούραση και παιχνίδι και φροντίδα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τα ορφανά).

Προστασία: το δικαίωμα προστασίας από επιβλαβείς ενέργειες και πρακτικές (π.χ. στέρηση γονέων, συμμετοχή σε εχθροπραξίες, εμπορική ή σεξουαλική εκμετάλλευση και σωματική και πνευματική κακοποίηση).

Συμμετοχή: το δικαίωμα του παιδιού να εισακούεται στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή του. Καθώς υπάρχει εξέλιξη στις δυνατότητες που έχει, το παιδί πρέπει να έχει μεγαλύτερες ευκαιρίες έτσι ώστε να συμμετέχει σε δραστηριότητες της κοινωνίας, όπως προετοιμασία για την ενήλικη ζωή (π.χ. ελευθερία λόγου και γνώμης, καλλιέργεια, θρησκεία και γλώσσα).

Προοίμιο

Το Προοίμιο καθορίζει τον τρόπο ερμηνείας των 54 άρθρων της Σύμβασης. Αναφέρονται και τα σημαντικότερα κείμενα των Η.Ε. τα οποία προηγούνται αυτού και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τα παιδιά όπως είναι η σημασία της οικογένειας για την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού, η σημασία των ειδικών μέτρων προστασίας και φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης νομικής προστασίας πριν και μετά από τη γέννηση και η σημασία των παραδόσεων και των πολιτισμικών αξιών κάθε λαού για την ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 1. Ορισμός του παιδιού

Κάθε ανθρώπινη ύπαρξη κάτω των 18 ετών εκτός αν η ενηλικίωση αποκτάται νωρίτερα σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά στο παιδί.

Άρθρο 2. Απουσία διακρίσεων

Όλα τα Δικαιώματα πρέπει να χορηγούνται σε κάθε παιδί χωρίς εξαίρεση. Το κράτος πρέπει να προστατεύει το παιδί χωρίς εξαίρεση. Το κράτος πρέπει να προστατεύει το παιδί από κάθε μορφή διάκρισης.

Άρθρο 3. Συμφέροντα του παιδιού

Σε όλες τις ενέργειες που αφορούν παιδιά το συμφέρον του παιδιού θα είναι το κυριότερο μέλημα.

Άρθρο 4. Εφαρμογή Δικαιωμάτων

Η υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει την εφαρμογή των Δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση.

Άρθρο 5. Γονείς, οικογένεια, Δικαιώματα και ευθύνες κοινότητας

Τα κράτη πρέπει να σέβονται τους γονείς και την οικογένεια κατά την ανατροφή των παιδιών τους.

Άρθρο 6. Ζωή, επιβίωση και ανάπτυξη

Το δικαίωμα του παιδιού στη ζωή και η υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 7. Όνομα και υπηκοότητα

Το δικαίωμα από τη γέννησή του να έχει το παιδί ένα όνομα, να αποκτήσει μία υπηκοότητα, να γνωρίσει και να χαίρει φροντίδας από τους γονείς του/της.

Άρθρο 8. Διατήρηση της ταυτότητας

Η υποχρέωση του κράτους να βοηθήσει το παιδί στην επανάκτηση της ταυτότητας εάν αυτή του έχει αφαιρεθεί παράνομα.

Άρθρο 9. Μη αποχωρισμός από τους γονείς

Το δικαίωμα του παιδιού να διατηρεί την επαφή με τους γονείς του σε περιπτώσεις χωρισμού. Εάν ο χωρισμός είναι αποτέλεσμα κράτησης, φυλάκισης ή θανάτου το Κράτος θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες στο παιδί ή στους γονείς για το που βρίσκεται το μέλος της οικογένειας που απουσιάζει.

Άρθρο 10. Επανένωση της οικογένειας

Τα αιτήματα εξόδου ή εισόδου από τη χώρα με σκοπό την οικογενειακή επανένωση θα αντιμετωπίζονται με ανθρώπινο τρόπο. Ένα παιδί έχει το δικαίωμα να διατηρεί τακτικές επαφές και με τους δύο γονείς όταν αυτοί ζουν σε διαφορετικά κράτη.

Άρθρο 11. Παράνομη μεταφορά και μη επιστροφή παιδιών

Το κράτος θα καταπολεμά την απαγωγή παιδιών από ένα γονέα ή ένα τρίτο πρόσωπο.

Άρθρο 12. Έκφραση της γνώμης

Το δικαίωμα του παιδιού να εκφράζει τη γνώμη του και αυτή να λαμβάνεται υπόψη.

Άρθρο 13. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

Το δικαίωμα έρευνας, λήψης και ανταλλαγής πληροφοριών με διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων της τέχνης, έντυπου λόγου και γραφής.

Άρθρο 14. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

Τα κράτη πρέπει να σέβονται τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις γονέων να κατευθύνουν το παιδί στην άσκηση αυτού του δικαιώματος σύμφωνα με τις εξελισσόμενες ικανότητες του παιδιού.

Άρθρο 15. Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι

Το δικαίωμα του παιδιού στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της ειρηνικής συνάθροισης.

Άρθρο 16. Ιδιωτική ζωή, τιμή, υπόληψη

Κανένα παιδί δεν θα πρέπει να υφίσταται επέμβαση στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, το σπίτι ή την αλληλογραφία του.

Άρθρο 17. Πρόσβαση στην πληροφόρηση και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Το παιδί θα έχει πρόσβαση στην πληροφόρηση από διάφορες πηγές. Οφειλόμενη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις μειονότητες και θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών για την προστασία των παιδιών από επιβλαβείς πηγές πληροφόρησης.

Άρθρο 18. Γονική ευθύνη

Και οι δύο γονείς έχουν κοινές ευθύνες για το μέγαλωμα του παιδιού και θα τους παρέχεται βοήθεια κατά την εκπλήρωση των γονικών ευθυνών.

Άρθρο 19. Κακομεταχείριση ή παραμέληση (από την οικογένεια ή από άλλο πρόσωπο που έχει αναλάβει τη φροντίδα/επιμέλειά του)

Τα κράτη έχουν την υποχρέωση να προστατεύουν τα παιδιά από όλες τις μορφές κακομεταχείρισης. Θα υπάρχουν διαθέσιμα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες υποστήριξης.

Άρθρο 20. Εναλλακτική φροντίδα παιδιών κατά την απουσία των γονέων

Το δικαίωμα του παιδιού για εναλλακτική επιμέλεια, φροντίδα με εθνική νομοθεσία και η υποχρέωση του κράτους να δίνει την απαραίτητη προσοχή στον σεβασμό και εξέλιξη του θρησκευτικού, πολιτισμικού, γλωσσικού ή εθνικού υποβάθρου κατά την παροχή της εναλλακτικής επιμέλειας.

Άρθρο 21. Υιοθεσία

Τα κράτη πρέπει να διασφαλίζουν ότι μόνο οι εξουσιοδοτημένοι οργανισμοί πραγματοποιούν υιοθεσία. Διακρατική υιοθεσία μπορεί να εξεταστεί εάν οι λύσεις σε κρατικό επίπεδο έχουν εξαντληθεί.

Άρθρο 22. Παιδιά προσφύγων

Ειδική προστασία πρέπει να δίνεται σε παιδιά προσφύγων. Τα κράτη θα πρέπει να συνεργάζονται με τους διεθνείς οργανισμούς γι' αυτό τον

σκοπό και επίσης για την επανασύνδεση παιδιών με τις οικογένειές τους.

Άρθρο 23. Παιδιά με ειδικές ανάγκες

Το δικαίωμα των παιδιών να ωφελούνται από την ειδική φροντίδα και εκπαίδευση για μία πληρέστερη ζωή στην κοινωνία.

Άρθρο 24. Υγειονομική περίθαλψη

Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης για την πρόληψη και θεραπεία καθώς επίσης και βαθμιαία κατάργηση των παραδοσιακών πρακτικών που βλάπτουν τα παιδιά.

Άρθρο 25. Περιοδική αναθεώρηση

Πρέπει να επιθεωρείται σε τακτά διαστήματα η κατάσταση παιδιού που βρίσκεται κάπου για φροντίδα, προστασία και θεραπεία.

Άρθρο 26. Κοινωνική ασφάλιση

Το δικαίωμα του παιδιού στην κοινωνική ασφάλιση.

Άρθρο 27. Βιοτικό επίπεδο

Γονική ευθύνη έτσι ώστε να παρέχονται επαρκείς συνθήκες διαβίωσης για την ανάπτυξη του παιδιού ακόμα και όταν ο ένας από τους γονείς ζει σε χώρα διαφορετική του τόπου διαμονής του παιδιού.

Άρθρο 28. Εκπαίδευση

Το δικαίωμα στη δωρεάν πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η διαθεσιμότητα επαγγελματικής κατάρτισης, και η ανάγκη λήψης μέτρων για τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης της φοίτησης.

Άρθρο 29. Σκοποί της Εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση θα πρέπει να καλλιεργεί την ανάπτυξη της προσωπικότητας και των ταλέντων του παιδιού, την προετοιμασία για μία υπεύθυνη ενήλικη ζωή, το σεβασμό για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα καθώς επίσης και για τις πολιτισμικές και εθνικές αξίες της χώρας του παιδιού και των άλλων χωρών.

Άρθρο 30. Παιδιά μειονοτήτων και παιδιά αυτόχθονου πληθυσμού

Το δικαίωμα του να ανήκει το παιδί σε μία μειονότητα ή σε μία αυτόχθονη ομάδα, να απολαμβάνει τον πολιτισμό του, να μιλά τη γλώσσα του.

Άρθρο 31. Παιχνίδι και αναψυχή

Το δικαίωμα του παιδιού να παίζει, να συμμετέχει σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες και στην πολιτισμική και καλλιτεχνική ζωή.

Άρθρο 32. Οικονομική εκμετάλλευση

Το δικαίωμα του παιδιού στην προστασία από επιβλαβείς μορφές εργασίας και από την εκμετάλλευση.

Άρθρο 33. Ναρκωτικές και ψυχοτρόπες ουσίες

Προστασία του παιδιού από την παράνομη χρήση τους και τη χρησιμοποίηση του παιδιού στην παραγωγή και διανομή τους.

Άρθρο 34. Σεξουαλική εκμετάλλευση

Προστασία του παιδιού από τη σεξουαλική εκμετάλλευση συμπεριλαμβανομένης της πορνείας και της χρήσης παιδιών σε πορνογραφικά υλικά.

Άρθρο 35. Απαγωγή, πώληση και εμπόριο

Υποχρέωση του κράτους για την αποτροπή της απαγωγής, της πώλησης και του εμπορίου παιδιών

Άρθρο 36. Άλλες μορφές εκμετάλλευσης

Άρθρο 37. Βασανιστήρια, θανατική ποινή, στέρηση της ελευθερίας

Υποχρέωση του κράτους έναντι παιδιών που βρίσκονται υπό κράτηση

Άρθρο 38. Ένοπλες συγκρούσεις

Παιδιά κάτω των 15 ετών δεν πρέπει να λαμβάνουν ενεργό μέρος σε εχθροπραξίες. Δεν πρέπει να στρατολογούνται παιδιά κάτω των 15 ετών.

Άρθρο 39. Αποκατάσταση και επανένταξη

Υποχρέωση των κρατών για την επανεκπαίδευση και την κοινωνική επανένταξη των παιδιών που υπήρξαν θύματα εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή ένοπλων συγκρούσεων.

Άρθρο 40. Δικαστήρια ανηλίκων

Η μεταχείριση παιδιών που κατηγορούνται για παραβίαση της ποινικής νομοθεσίας θα πρέπει να προάγει την αίσθηση αξιοπρέπειας του παιδιού.

Άρθρο 41. Δικαιώματα του παιδιού σε άλλα όργανα

Άρθρο 42. Διάδοση της Σύμβασης

Το καθήκον του κράτους να γνωστοποιήσει τη Σύμβαση σε ενήλικους και παιδιά.

Άρθρα 43-54. Εφαρμογή

Αυτές οι παράγραφοι εξασφαλίζουν ότι μία Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Παιδιού θα επιτηρεί την εφαρμογή της Σύμβασης.

Οι τίτλοι των άρθρων βοηθούν στην εύκολη αναφορά μόνο. Δεν αποτελούν μέρος του κειμένου που έχει υιοθετηθεί.

Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να είναι με την οικογένειά τους ή με τα άτομα εκείνα που θα φροντίζουν γι' αυτά καλύτερα.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ικανοποιητική τροφή και καθαρό νερό.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη.
- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα στην ειδική φροντίδα και εκπαίδευσή τους.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη δωρεάν εκπαίδευση.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να είναι ασφαλή και να μη βλάπτονται ή παραμελούνται.
- Τα παιδιά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως φτηνά εργατικά χέρια ή ως στρατιώτες.
- Τα παιδιά πρέπει να έχουν το δικαίωμα να μιλούν τη δική τους γλώσσα και να έχουν τη δική τους θρησκεία και πολιτισμό.
- Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να συγκεντρώνονται για να εκφράσουν τις απόψεις τους.

9. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Το ημερολόγιο που ακολουθεί, είναι μία πρώτη προσπάθεια να δημιουργηθεί μία λίστα με τις ημέρες κατά τις οποίες οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο τιμούν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Οι σημαντικές ημερομηνίες κλειδιά προέρχονται από τις επίσημες «παγκόσμιες ημέρες» που έχουν οριστεί από τα Ηνωμένα Έθνη, από «παγκόσμιες ημέρες» αναγνωρισμένες από Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, από επετείους ιστορικών γεγονότων και γενέθλια σημαντικών ακτιβιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η λίστα αυτή δεν θεωρείται πλήρης αλλά θα μπορούσε να είναι μία αρχή για να εργαστεί ο/η εκπαιδευτικός με τους/τις μαθητές/τριες.

Το ημερολόγιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αφίσα και να παρακινήσει τους μαθητές/τριες να ασχοληθούν με θέματα ανθρωπίνων σχέσεων, κυρίως λόγω της μεγάλης γκάμας και της ποικιλίας τους. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να το χρησιμοποιήσει για να κάνει συζητήσεις για επιλεγμένα θέματα αλλά και για να ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν τη δική τους έρευνα για τοπικές και εθνικές ημερομηνίες κλειδιά. Έπειτα, αυτές οι ημέρες μπορούν να προστεθούν στο ημερολόγιο και να γίνει ένα πιο προσωπικό ημερολόγιο που αφορά την ομάδα.

Πηγή: COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002), Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες, Ελληνική μετάφραση (2010).

9.1 Παγκόσμιες Μέρες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ημερομηνία	Παγκόσμιες Ημέρες	Ημερομηνία	Παγκόσμιες Ημέρες
08 Ιανουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα Λογοτεχνίας	6 Αυγούστου	Ημέρα της Χιροσίμα
20 Φεβρουαρίου	Ημέρα Αντίστασης στη Βία	7 Αυγούστου	Παγκόσμια Ημέρα των Δικαιωμάτων της Υπερφυλικότητας & της Εκπαίδευσης
21 Φεβρουαρίου	Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας (Unesco)	9 Αυγούστου	Παγκόσμια Ημέρα Αυτοχθόνων Πληθυσμών
8 Μαρτίου	Ημέρα της Γυναίκας	12 Αυγούστου	Παγκόσμια Ημέρα Νεολαίας
21 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης (Unesco)	23 Αυγούστου	Ημέρα κατά του Δουλεμπορίου (UNESCO)
22 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα των Υδάτινων Πόρων	Η Τρίτη που ακολουθεί την δεύτερη Δευτέρα του Σεπτεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης
23 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα Μετεωρολογίας	8 Σεπτεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα του Αλφαριθμητισμού (UNESCO)
24 Μαρτίου	Παγκόσμια ημέρα κατά της Φυματίωσης	16 Σεπτεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για τη Διατήρηση της Στιβάδας του Όζοντος
7 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Υγείας	1 ^η Δευτέρα Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Οικιστικού Περιβάλλοντος
8 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Ρομά	2η Τετάρτη του Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για τη Μείωση των Φυσικών Καταστροφών
22 Απριλίου	Ημέρα της Γης	1 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ηλικιωμένων
23 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα του Βιβλίου και των Πνευματικών Δικαιωμάτων (UNESCO)	1 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής
30 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος	5 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Δασκάλων (Unesco)

1 Μαΐου	Πρωτομαγιά (Εργατική γιορτή)	10 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Ψυχική Υγεία
3 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου (Unesco)	16 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής (FAO)
8 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου	17 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Φτώχειας
Κάθε δεύτερη Κυριακή του Μάη	Παγκόσμια Ημέρα Μητέρας	24 Οκτωβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ενημέρωσης για την Ανάπτυξη
15 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα της Οικογένειας	24 Οκτωβρίου	Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών
17 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα κατά της Ομοφυλοφοβίας	03 Νοεμβρίου	Ημέρα του Άντρα
17 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα Τηλεπικοινωνιών (ITU)	09 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Φασισμού και του Αντισημιτισμού
31 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος (WHO)	09 Νοεμβρίου	1989, Ημέρα της Πτώσης του Τείχους του Βερολίνου
4 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Αθών Παιδιών Θυμάτων Επιθέσεων	11 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα των Επιστημών και της Ειρήνης
5 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (UNEP)	16 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Ανεκτικότητα (Unesco)
15 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Διατροφής	20 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού
Κάθε Τρίτη Κυριακή του Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Πατέρα	21 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Τηλεόρασης
17 Ιουνίου	Ημέρα κατά της ερημοποίησης και της ξηρασίας	25 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών
20 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων	29 Νοεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Αλληλεγγύης στον Παλαιστινιακό λαό
21 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης και Προσευχής	01 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS (WHO)

26 Ιουνίου	Παγκόσμια ημέρα κατά των Ναρκωτικών και της Παράνομης Διακίνησης Ανθρώπων	02 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα για την Κατάργηση της Δουλείας
26 Ιουνίου	Παγκόσμια Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών για την Υποστήριξη Θυμάτων Βασανιστηρίων	03 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρίες
26 Ιουνίου	Ημέρα της Διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών	05 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντισμού για την Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη
1ο Σάββατο του Ιουλίου	Παγκόσμια Ημέρα των Συνεργασιών	10 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (1948)
11 Ιουλίου	Ημέρα του Πληθυσμού της Γης (UNFPA)	18 Δεκεμβρίου	Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών
		?	Ημέρα, όπου το δικαίωμα ψήφου έγινε νόμος στη χώρα σας.

10. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Διεθνείς Οργανισμοί και Οργανώσεις

- Διεθνές Δίκτυο Ηλεκτρονικής Πληροφόρησης για τα Δικαιώματα των Παιδιών (CRIN)
- Διεθνής Αμνηστία (Amnesty International)
- Διεθνής Κίνηση για τα Δικαιώματα των Παιδιών (Defense for Children International)
- Διεθνής Οργάνωση για την Εξάλειψη της Παράνομης Διακίνησης και Εμπορίας Παιδιών (Stop Child Trafficking)
- Διεθνής Οργάνωση για την Κατάργηση των Βασανιστηρίων (World Organisation against Torture)
- Διεθνής Οργάνωση για την Πρόληψη της Βίας και Παραμέλησης έναντι των Παιδιών, με συντονιστικό ρόλο για εθνικές ΜΚΟ (ISPCAN)
- Διεθνής Οργάνωση που δραστηριοποιείται κυρίως σε χώρες του Τρίτου Κόσμου με στόχο την καταπολέμηση της ανέχειας των παιδιών (PLAN)
- Διεθνής Οργάνωση "Human Rights Watch"- ειδική ιστοσελίδα για θέματα παιδιού
- Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (International Labour Organization)
- Διεθνής Οργανισμός UNESCO (εκπαιδευτικό έργο και προγράμματα για κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά θέματα)
- Διεθνής Πρωτοβουλία για την Εξάλειψη της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών (End All Corporal Punishment of Children)
- Διεθνής Συμμαχία για τη Σωτηρία των Παιδιών (International Save the Children Alliance)
- Δίκτυο φορέων που ασχολούνται με την έρευνα σχετικά με θέματα παιδιού (Childwatch)
- Δικτυακό περιοδικό για θέματα κυρίως νηπιακής ηλικίας του καναδικού συνδέσμου για την πρόληψη της παραμέλησης και της βίας προς τα παιδιά (Empathic Parenting)
- Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα ανά τον κόσμο (Human Rights Education Associates)
- Ηνωμένα Έθνη - Γραφείο Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR)
- Ηνωμένα Έθνη- Ειδική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού (OHCHR-CRC)
- Ιστοσελίδα για την Κατάργηση της Παράνομης Διακίνησης και Εμπορίας Ανηλίκων (ECPAT)
- Ιστοσελίδα υπό την αιγίδα της UNICEF-Innocenti Research Centre για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανηλίκων
- Οργάνωση που ασχολείται με τα «παιδιά του δρόμου» (Consortium for Street Children)
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (World Health Organization)

- UNICEF / UNICEF Voices of Youth (Η φωνή της νεολαίας) / UNICEF Magic (Δραστηριότητες ΜΜΕ και καλές πρακτικές από, με και για τα παιδιά).

Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί, Οργανώσεις και Φορείς

- Δίκτυο Νέων από τη Σκωτία που ασχολείται και με το Δικαίωμα των Παιδιών να εκφράζουν τη γνώμη τους σε θέματα που τα αφορούν (Article 12)
- Δίκτυο Φορέων και Οργανώσεων για την Εξάλειψη της Βίας και της Παραμέλησης των Παιδιών στην Ανατολική Ευρώπη με θεματολογία και ηλεκτρονικές συνδέσεις για την γεωγραφική αυτή περιοχή (Canee)
- Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Πύλη για τη Νεολαία (European Youth Portal)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής
- Ευρωπαϊκός Συνασπισμός Οργανώσεων και Δικτύων για την Προστασία και τα Δικαιώματα των Παιδιών (Euronet)
- Ιστοσελίδα από και για παιδιά με κινητικές δυσκολίες (Whizz Kidz)
- Ιστοσελίδα από την Ιρλανδία για τα Δικαιώματα των παιδιών με σελίδες για εκπαιδευτικούς και φοιτητές (Children's rights alliance)
- Ιστοσελίδα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Your Rights)
- Ιστοσελίδα για την πρόληψη και αντιμετώπιση κάθε μορφής σκληρότητας έναντι των ανηλίκων (NSPCC)
- Ιστοσελίδα για το φαινόμενο της βίας - επιθετικότητας μεταξύ ανηλίκων συνομηλίκων αλλά και ενηλίκων στο χώρο εργασίας (Bully Online)
- Οργάνωση που προωθεί την δημόσια έκφραση των νέων για θέματα που τους αφορούν και τη δημοσίευση και προβολή δικών τους άρθρων, σχολίων κ.λπ. στα βρετανικά ΜΜΕ (Headliners)
- Περιφερειακό Δίκτυο ΜΚΟ Unicef για τα παιδιά στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και τα κράτη της Βαλτικής
- Συμβούλιο της Ευρώπης - Πρόγραμμα «Χτίζοντας μία Ευρώπη για και μαζί με τα Παιδιά» (Building a Europe for and with children)

Χρήσιμες διευθύνσεις για πληροφοριακό και εκπαιδευτικό υλικό

- Ιστοσελίδα Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού <http://www.childcom.org.cy>
- Διαχείριση διαφορετικότητας, <http://www.idm-diversity.org/files/EU0708-TrainingManual-el.pdf>
- Διεθνής αμνηστία, <http://www.amnesty.org.gr/>
- Ανθρώπινα Δικαιώματα,
<http://edu09.pbworks.com/w/page/3812981/%CE%91%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B9%CE%BD%CE%B1%20%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1>
- Ανθρώπινα Δικαιώματα - θεωρητικό πλαίσιο ,
<http://edu09.pbworks.com/w/browse/#view=ViewFolder&param=%CE%91%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B9%CE%BD%CE%B1%20%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1>
- Ορισμοί: <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.glossary>
- EUROPA, Teachers' Corner, http://europa.eu/teachers-corner/index_en.htm
- Ευρωπαϊκή Ένωση, Ανθρώπινα Δικαιώματα, http://europa.eu/pol/rights/index_el.htm
- Διαδραστική εφαρμογή: ΤΑΞΙΔΙ ΦΥΓΗΣ/Against all odds/envers et contre tout
<http://blogs.sch.gr/varvan/category/%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%bf-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%84%ce%b1-%ce%b1%ce%bd%ce%b8%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b9%ce%bd%ce%b1-%ce%b4%ce%b9%ce%ba%ce%b1%ce%b9%cf%89%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b1/>
- Συνήγορος του Παιδιού στην Ελλάδα, <http://www.0-18.gr/>
- Curricula and Lesson Plans on Human Rights, http://www.discoverhumanrights.org/Curricula_Links.html
- Η νεολαία υπέρ των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, <http://www.youthforhumanrights.org/el/educators/education-package-details.html>
- Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Uhr), <http://gr.humanrights.com/educators/educators-kit.html>
http://paizwmetadikaiomata.blogspot.com/p/blog-page_17.html
- Περιφερειακό Κέντρο πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών
http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=33
- Διεθνής Νομοθεσία υπέρ των ανθρωπίνων Δικαιωμάτων & ενάντια στις διακρίσεις: <http://www.sapphogr.net/dikaiwma/law/intrntnl.html>

- Διεθνής Αμνηστία – Δίδαξε τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Πώς να ξεκινήσω ένα πρόγραμμα Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην τάξη μου
- Σχέδια Μαθημάτων
- Επιτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού - κινούμενα σχέδια με τα δικαιώματά σου από την UNICEF
- Μία μικρή μεγάλη ιστορία (για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) (κείμενο της Διεθνούς Αμνηστίας)
- Η Unicef για τα Δικαιώματα των παιδιών (διδασκτικές προτάσεις, σχέδια μαθημάτων) στην Αγγλία, στην Αμερική και στην Ελλάδα.
- Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού - Convention on the Rights of the Child: (photos) The rights of the child - I, The rights of the child - II
- Κέντρο για τα Δικαιώματα των Παιδιών - Children's Rights Centre (Cape Breton University, Canada)
- Διδάσκοντας τα Δικαιώματα των Παιδιών μέσα από την Τέχνη -Teaching Children's Rights Through Art
- Oxfam Education – Global Citizenship:
- Σχέδια μαθήματος (από 8-10 ετών) για τα Δικαιώματα των παιδιών
- Teaching for children's rights - Early Childhood Australia
- Για την πείνα στον κόσμο – δραστηριότητες
- EUROPA, Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, Ανθρώπινα Δικαιώματα http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/index_el.htm
- Θεμελιώδη Δικαιώματα στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης
http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/index_el.htm
- Χάρτης των θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ευρωπαϊκής ένωσης (2010/C 83/02)
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:EL:PDF>
- Εκπαιδευτικό κουτί «Τα δικά τους Δικαιώματα είναι η δική σου υποχρέωση» της Επιτροπής Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού
www.amnesty.org.uk/humanrightsinfocus
- Εκπαιδευτικό υλικό για τον ρατσισμό και τη διαφορετικότητα <http://www.a-athinon.gr/?p=602>

Χρήσιμες διευθύνσεις φορέων και οργανώσεων για τα Δικαιώματα του παιδιού:

- UNICEF, <http://www.unicef.gr> , Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού: Με φωτογραφίες και απλά λόγια, Πλήρες κείμενο
- Ο Συνήγορος του Πολίτη: <http://www.0-18.gr/>
  - Ο Συνήγορος του Πολίτη για παιδιά – Τα δικαιώματά σου
  - Ο Συνήγορος του Πολίτη για «μεγάλους» – Τα Δικαιώματα του παιδιού
- Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού: <http://ddp.org.gr/about/>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή - στρατηγική για τα Δικαιώματα του παιδιού (νομοθεσία): Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κύπρος): <http://www.childcom.org.cy>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Right Here. Right Now. Teaching Citizenship through human rights (2009). Ministry of Justice (UK), Amnesty International.
- Learning and living democracy: EDC/HRE activities in the classroom (2007). Council of Europe.
- Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και στα Δικαιώματα των προσφύγων. Συμβίωση: Σχέδιο Δράσης για την προώθηση της ανεκτικότητας και την πρόληψη του ρατσισμού στο σχολείο (2014). Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:
http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/Extras/education_symbiosis/Symbiosis_project_manual_final.pdf
- Δεν είναι μόνο αριθμοί. Εκπαιδευτικό υλικό για το άσυλο και τη μετανάστευση στην Ευρώπη (2009). Διεθνής οργάνωση για τη μετανάστευση (IOM), Ύπατη αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR).
- Εκπαιδευτικό κουτί «Τα δικά τους Δικαιώματα είναι η δική σου υποχρέωση» της Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού.
- Right Here. Right Now. Teaching Citizenship through human rights (2009). Ministry of Justice (UK), Amnesty International.
- Learning and living democracy: EDC/HRE activities in the classroom (2007). Council of Europe.
- Πρώτα βήματα. Εγχειρίδιο για τη Βασική Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα - Διεθνής Αμνηστία (2007) Αθήνα: Πατάκης
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://nipiagogoi.gr/anthropina-dikaiomata.pdf>
- Γενικές πληροφορίες για πώς να διδάξουμε στην τάξη: <http://www.amnesty.org.gr/how-to-start-a-training-program-for-human-rights-in-my-class>
- Κοτζιαμάνη, Ε. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σύντομες Κατευθυντήριες Γραμμές και Σχέδια Μαθήματος προς Αξιοποίηση σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου.
- Gender matters - A manual on addressing gender-based violence affecting young people, Council of Europe, Revised edition, 2013.
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα, www.coe.int/compass
- COMPASS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2002). Ένα εγχειρίδιο εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους και νέες
Ελληνική μετάφραση (2010) διαθέσιμη από: http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2012/120517_compass_edition_gr.pdf
- Η διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (2005).
- Διδασκαλία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Μπφρ- Επιμ: Ε. Αργυροπούλου).
Αθήνα: Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
- Δραστηριότητες στηριγμένες σε εκπαιδευτικές προτάσεις της Unicef Fountain Susan (1994) Δικαίωμά μου, Ένας πρακτικός οδηγός για

να μάθουμε για τη σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού. Unicef <https://sites.google.com/site/ekpaideuse2o11/home/gia-ta-dikaiomata-tou-paidiou>

- Ασκήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο πλαίσιο της Φυσικής, Αγωγής - πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ, Από τα σπορ στην καθημερινή ζωή, Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://repository.edulll.gr/1388>
- Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος, απλά διαφορετικός! - Σοφία Τριλίβα, Τάνια Αναγνωστοπούλου, Σοφία Χατζηνικολάου (2008), Εκδόσεις Gutenberg
- Έξω οι μαύρες κότρες! Δραστηριότητες για τη διδασκαλία της διαφορετικότητας - Παναγιώτης Αγγελίδης, Αντωνία Μιχαηλίδου, Τασούλα Στυλιανού (2006). Λευκωσία: Εκδόσεις Intercollege
- All different all equal" - Education pack - European Youth Center, Council of Europe (1995). <http://eycb.coe.int/edupack/default.htm>
- Domino - A manual to use peer group education as a means to fight racism, xenophobia, anti-Semitism and intolerance. Council of Europe (1996). <http://eycb.coe.int/domino/default.htm>
- Μαραγκουδάκη, Ε. Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο σχολείο: Βιβλίο - Εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευτικούς (2007). Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://repository.edulll.gr/1442>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). Δοκίμια: Εισαγωγή θεμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαιδευτική διαδικασία. ΕΠΕΑΕΚ III. <http://hdl.handle.net/10795/1428>, <http://repository.edulll.gr/1428>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). Προσχολική Αγωγή: Επιστημονικά άρθρα και σχετικές έρευνες σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική Διαδικασία. ΕΠΕΑΕΚ III. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. <http://hdl.handle.net/10795/1501>, <http://repository.edulll.gr/1501>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). Φεμινισμός: Κείμενα ιστοσελίδων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία. ΕΠΕΑΕΚ III. <http://hdl.handle.net/10795/1446>, <http://repository.edulll.gr/1446>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). Φεμινισμός: Άρθρα ημερήσιου και περιοδικού τύπου σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αναγνωριστικά: <http://hdl.handle.net/10795/1443>, <http://repository.edulll.gr/1443>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). Ανθρώπινα Δικαιώματα: Οικογενειακό δίκαιο: Βιβλίο σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία. <http://hdl.handle.net/10795/1479>, <http://repository.edulll.gr/1479>
- ΚΑΛΛΙΠΡΟΗ (2005-2007), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Δράσεις Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της Πράξης 4.1.1.β. «ΚΑΛΛΙΠΡΟΗ-Πρωθώντας την Ισότητα των Φύλων κατά τη μετάβαση από την Εκπαίδευση στην Αγορά Εργασίας: Δράσεις Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού», <http://www.isotita.gr/index.php/links/c27/>, <http://kesyp.ker.sch.gr/index.php/2009-10-29-09-18-30/2009-10-29-09-20-49/230-2010-11-23->

11-20-41

- Συμβούλιο της Ευρώπης. Θρησκευτική ετερότητα και διαπολιτισμική εκπαίδευση: ένα βοήθημα για τα σχολεία. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.pi-schools.gr/lessons/religious/europ_diastr/thr_eterot_diap_ekp.doc
- Ινστιτούτο για τα Δικαιώματα την Ισότητα και την Ετερότητα i-RED (Institute for Rights Equality & Diversity), <http://www.i-red.eu/?i=institute.el.home>
- Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι <http://blogs.sch.gr/gymevrop/files/2012/12/%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%99-%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%95%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%99-%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%99-%CE%99%CE%A3%CE%9F%CE%99.pdf>